

Národní muzeum v přírodě

výroční zpráva

2025

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	6
VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI ROKU 2025	8
NÁRODNÍ MUZEUM V PŘÍRODĚ	10
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	10
POSLÁNÍ A CÍLE ORGANIZACE	11
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA K 31.12.2025	12
ČINNOST ŘÍDÍCÍCH A PORADNÍCH ORGÁNŮ	14
ČLENSTVÍ PRACOVNÍKŮ V ODBORNÝCH KOMISÍCH A ORGANIZACÍCH	19
SPOLUPRÁCE S JINÝMI INSTITUCEMI	24
VĚDA A VÝZKUM, EDIČNÍ ČINNOST	31
SPOLEČNÁ PROPAGACE NÁRODNÍHO MUZEA V PŘÍRODĚ	39
NÁVŠTĚVNOST NÁRODNÍHO MUZEA V PŘÍRODĚ A JEHO SLOŽEK	42
GRANTY A DOTACE	43
PLNĚNÍ PROFILOVÝCH ÚKOLŮ	48
POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	58
EKONOMIKA	59
HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE	59
METODICKÉ CENTRUM PRO MUZEA V PŘÍRODĚ	64

HANÁCKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ	72
SBÍRKOTVORNÁ A DALŠÍ ODBORNÁ ČINNOST	73
EXPOZICE A VÝSTAVY	75
NÁVŠTĚVNOST, PROGRAMY A AKCE PRO VEŘEJNOST	75
INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE	76
ÚDRŽBA ZAHRAD A ZELENĚ	76
MUZEUM V PŘÍRODĚ VYSOČINA	77
SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST	79
FOTODOKUMENTACE A DIGITALIZACE	81
EXPOZICE A VÝSTAVY	81
PROGRAMY MUZEA A AKCE PRO VEŘEJNOST	83
ODBORNÁ KNIHOVNA	84
REGIONÁLNÍ PRACOVIŠTĚ PRO TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU	85
ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA	85
STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE Z VLASTNÍCH ZDROJŮ	86
MUZEUM V PŘÍRODĚ ZUBRNICE	88
SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST	89
VÝSTAVY A EXPOZICE	90
PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA	91
INVESTIČNÍ A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ ČINNOST	92
ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA	92

VALAŠSKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ	93
SBÍRKOTVORNÁ A DALŠÍ ODBORNÁ ČINNOST	94
DOKUMENTACE A DIGITALIZACE	96
VÝSTAVY A EXPOZICE	97
PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA	98
PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY	100
ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA	100
INVESTIČNÍ A STAVEBNĚREKONSTRUKČNÍ ČINNOST	101

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené dámy, vážení pánové, milí příznivci a přátelé našeho muzea,

rok 2025 se do historie Národního muzea v přírodě zapsal významnými milníky. Byl to rok naplněný úctou k našim kořenům, oslavami výjimečných výročí, ale také obdobím intenzivního rozvoje a strategického růstu. Pokračovali jsme v úspěšném plnění cílů definovaných v naší dlouhodobé strategii rozvoje a potvrdili, že naše společné úsilí o uchování tradic má v moderním světě hluboký smysl.

Nejvýznamnější událostí uplynulého roku byly bezpochyby oslavy stého výročí založení Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Sto let fungování této unikátní instituce jsme si připomínali po celý rok řadou odborných i kulturních akcí. Vyvrcholením se stal mezinárodní folklorní festival Rožnovské slavnosti, který oživil odkaz legendárního Valašského roku 1925. Výjimečnost této sezóny podtrhl obrovský zájem veřejnosti. Do areálů Valašského muzea v přírodě zavítalo celkem 286 510 návštěvníků. Mimořádný úspěch festivalu s rekordním počtem krojovaných účastníků navíc osobně podpořil svou vzácnou návštěvou i prezident republiky Petr Pavel.

Úspěchy však slavily i naše další složky. Muzeum v přírodě Vysočina originálním pořadem připomnělo patnácté výročí zápisu masopustních obchůzek na seznam UNESCO. V Zubrnících jsme za účasti ministra kultury slavnostně otevřeli unikátní transferovanou hrázděnou stodolu ze Zadní Lhoty a v Hanáckém muzeu v přírodě poprvé v takovém rozsahu představili proměny hanáckého lidového oděvu.

Těší mě, že zájem o naše expozice stabilně roste. Brány našich muzeí v roce 2025 otevřelo celkově 378 532 návštěvníků, což představuje nárůst o 2 304 osob oproti předchozímu úspěšnému roku .

Mimořádnou událostí pro celou naši instituci se stal závěr roku. Podpisem smlouvy jsme do naší rodiny oficiálně přivítali novou, v pořadí již pátou složku, kterou je národní kulturní památka Selský dvůr u Matoušů v Plzni v Bolevci. Tímto krokem jsme zahájili transformaci tohoto vzácného objektu v nové Muzeum v přírodě Plzeň Bolevec z památkového objektu do muzejního. Naše sběrná a výzkumná oblast se tak úspěšně rozšířila o Plzeňsko, což nám otevírá nové možnosti pro záchranu hmotného i nehmotného kulturního dědictví našich předků.

Jako uznávaná výzkumná organizace jsme v uplynulém roce úspěšně uplatnili většinu plánovaných vědeckých výsledků a pokročili v klíčových projektech aplikovaného výzkumu a mimo jiné dosáhli několika certifikovaných aplikačních výstupů. K oslavám našeho jubilea navíc vyšla rozsáhlá monografie Valašsko sobě a národu.

Vedle této vědecké práce jsme v rámci roku 2025 významně pokročili v realizaci velkých investičních projektů, ať už jde o výstavbu nového areálu Kolibiska, nebo o pokračování v generální obnově národní kulturní památky Mikuláščíkova fojtství v Jasenné včetně jeho vybavení expozicí. Souběžně s těmito významnými stavebně-investičními akcemi jsou napříč celým muzeem realizovány další aktivity, které rozvíjejí naše muzeum a cílí na zkvalitnění služeb návštěvníkům, ale i zázemí pro zaměstnance.

Rád bych na tomto místě upřímně poděkoval našemu zřizovateli, Ministerstvu kultury České republiky, za dlouhodobou podporu, finanční zaštitění našich projektů a důvěru. Moje obrovské poděkování patří všem našim zaměstnancům a spolupracovníkům za jejich každodenní nasazení, vysokou odbornost a srdce, které do práce pro muzeum vkládají. A v neposlední řadě děkuji vám, našim návštěvníkům. Vaše vracející se přízeň je pro nás tou největší odměnou a jasným závazkem do dalších let.

Věřím, že stránky této výroční zprávy pro vás budou inspirativním čtením a ohlédnutím za rokem, na který můžeme být právem hrdí.

Ing. Bc. Jindřich Ondruš
Generální ředitel

VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI ROKU 2025

Rozšíření Národního muzea v přírodě o novou složku

Z hlediska organizační struktury Národního muzea v přírodě došlo k významné změně na konci roku 2025. Podpisem smlouvy dne 9. prosince 2025 o předání majetku a o změně příslušnosti hospodařit s majetkem státu mezi Národním památkovým ústavem a Národním muzeem v přírodě se muzeum rozrostlo o další část – národní kulturní památku Selský dvůr u Matoušů nacházející se v Plzni – Bolevci. Tímto aktem byl nastartován proces začlenění památkového objektu do organizační struktury muzea a jeho proměna v muzejní instituci s názvem Muzeum v přírodě Plzeň – Bolevec.

100. výročí založení Valašského muzea v přírodě

V průběhu celého roku 2025 Valašské muzeum v přírodě svými aktivitami směřovanými jak na odbornou, tak laickou veřejnost připomínalo jedinečnou událost - 100. výročí svého založení a fungování. Vyvrcholením více jak dva roky trvajících příprav byla realizace různorodých akcí, jejichž hlavní linkou bylo vyzdvižení základní myšlenky zakladatelů muzea - vybudovat živé muzeum, ve kterém bude představen život našich předků žijících na Valašsku prostřednictvím prezentace lidové architektury, způsobů obživy a folkloru a zároveň snahou toto bohatství uchovávat. Mezi významné aktivity náleželo připomenutí dění tzv. Valašského roku 1925 formou besedy pro veřejnost, realizace výstavy a vydání odborné publikace a uskutečnění mezinárodního folklorního festivalu Rožnovské slavnosti, jehož se zúčastnil nejen vysoký počet folklorních souborů, ale také rekordní počet krojovaných osob. Celým dnem festivalu se prolínal odkaz Valašského roku 1925 včetně revitalizace pódiových pásem, které se odehrály před sto lety. Festival navštívil i prezident České republiky Petr Pavel.

Muzeum se otevřelo svým návštěvníkům formou nových videospotů, několika seriálů na facebooku, konáním dnů otevřených dveří, ve spolupráci s Českou poštou vydáním aršíku s výroční známkou. Pro odborníky z oblasti muzejnictví v přírodě pak uspořádalo slavnostní zasedání s mezinárodní účastí.

Nový způsob prezentace nemateriálního kulturního dědictví - připomínka 15. výročí zápisu vesnických masopustních občůzek na Hlinecku

V sobotu 17. května 2025 uspořádalo Muzeum v přírodě Vysočina pořad s názvem (Ne)obyčejné obyčeje aneb Podoby masopustu u příležitosti připomenutí 15letého výročí zápisu statku Vesnické masopustní občůzky a masky z Hlinecka do Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva organizace UNESCO. Jeho hlavní náplní bylo přiblížit bohatství a různé podoby masopustních

obyčejů vyskytujících se na území České republiky, které muzeum jako Regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje redokumentuje a prezentuje široké veřejnosti.

V průběhu dne areálem Veselý kopec procházely masopustní skupiny z vesnic Vortová a Studnice, národopisný soubor Doudleban z Doudleb a folklorní soubor Světlovan z Bojkovic.

Pro návštěvníky byly připraveny workshopy výroby růžiček pro masky, dílničky (nejen) pro děti, smažení božích milosti, tradičního pečiva provázejícího období masopustu i jarních svátků v minulosti s paní Petrou Burianovou, ukázky pletení masky slaměného nebo výroba masopustních masek rodinnou firmou Rydygr ze Zákup.

Slavnostní otevření transferované stodoly ze Zadní Lhoty u Těchlovic a její zpřístupnění veřejnosti

V areálu Historické vesnice Muzea v přírodě Zubrnice byl slavnostní vernisáží za přítomnosti zástupců Ministerstva kultury ČR v čele s ministrem Mgr. Martinem Baxou veřejnosti zpřístupněn transferovaný objekt hrázděné stodoly ze Zadní Lhoty u Těchlovic. Jedná se vědeckou repliku neobvyklé konstrukce s využitím originálních stavebních prvků z dubového dřeva pokáceného v období let 1570-1571. Stodola byla znovu postavena za 16 měsíců za využití finanční podpory Ministerstva kultury. Její vnitřní prostory slouží k prezentaci unikátního dřevěného sloupového žentouru a potažní lokomobily a horní patro je určeno pro krátkodobé výstavy.

Zásadní rozšíření Hanáckého muzea v přírodě o nový objekt

V roce 2025 Národní muzeum v přírodě získalo v Příkazích objekt čp. 57. Jedná se o bývalý grunt s hospodářským zázemím, dvorem a zahradou. Jeho zakoupení v budoucnu umožní rozvoj Hanáckého muzea v přírodě, neboť je záměrem využívat tento objekt jako zázemí pro pracovníky muzea, ale především zde zřídit centrum, které by umožnilo poskytnout návštěvníkům muzea veškeré služby vážící se k prohlídce muzea. Přesun těchto potřeb z původního Kameníčkova statku je předpokladem pro expoziční využívání Kameníčkova gruntu a přilehlých stodol beze zbytku.

NÁRODNÍ MUZEUM V PŘÍRODĚ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Národní muzeum v přírodě je státní **příspěvková organizace zřizovaná Ministerstvem kultury České republiky** se sídlem na Maltézském náměstí 471/1, 118 11 Praha 1. Bylo **zřízeno úpravou zřizovací listiny Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm dne 11. prosince 2018** ve smyslu ustanovení §3 odst. 1 zákona č. 203/2016 Sb. o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V důsledku rozšíření muzea o další složku byla dne 9.2. 2026 vydána zřizovatelem nová zřizovací listina v úplném znění dostupná na odkaze: <https://www.nmvp.cz/o-nas/strategicke-a-koncepcni-dokumenty/zrizovaci-listina>

Název: Národní muzeum v přírodě, příspěvková organizace
Statutární zástupce: Ing. Bc. Jindřich Ondruš, generální ředitel
Adresa: Palackého 147, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

Telefon: +420 571 757 111
E-mail: muzeum@nmvp.cz
Datová schránka: 8xzf4vx

Webové stránky: www.nmvp.cz
IČ: 00098604
DIČ: CZ00098604
Bankovní spojení: Česká národní banka, číslo účtu 138851/0710

Organizační složky: Hanácké muzeum v přírodě
Muzeum v přírodě Plzeň-Bolevec (od 9.12.2025)
Muzeum v přírodě Vysočina
Muzeum v přírodě Zubrnice
Valašské muzeum v přírodě

POSLÁNÍ A CÍLE ORGANIZACE

V souladu se zřizovací listinou Národní muzeum v přírodě získává, shromažďuje, trvale uchovává, eviduje, odborně zpracovává a zpřístupňuje veřejnosti **sbírky muzejní povahy**.

Sběrná oblast, z níž jednotlivé organizační složky muzea primárně shromažďují nemovité i movité doklady k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidového stavitelství, zahrnuje tyto regiony: Valašsko, Těšínské Slezsko, Hanou, Horácko, Chrudimsko, Litomyšlsko, Plzeňsko, severozápadní Čechy, České Středohoří a jejich přechodové oblasti.

Jako **výzkumná organizace** zapsaná v seznamu Ministerstva školství a tělovýchovy dále provádí základní a aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj týkající se těchto sbírek a prostředí, z něhož jsou získávány. Současně se věnuje výzkumu, ochraně a prezentaci **nemateriálního kulturního dědictví**. Muzeum jako přední představitel oboru muzejnictví v přírodě v ČR rovněž vytváří metodické a koncepční materiály pro rozvoj oboru. Výsledky výzkumu a vývoje šíří prostřednictvím výuky, publikování, muzejních výstav a muzejních programů, metodik nebo transferu zkušeností a technologií.

Souběžně Vydává a veřejně šíří **periodické i neperiodické publikace**. Samostatně nebo ve spolupráci s jinými subjekty **pořádá odborné konference**, sympózia a semináře.

Vedle sbírkotvorné a vědecko-výzkumné činnosti se Národní muzeum v přírodě zaměřuje na **chov původních plemen hospodářských zvířat a pěstování původních odrůd zemědělských plodin**.

Dalším těžištěm práce NMvP je realizace **kulturních a vzdělávacích programů**, přehlídek a festivalů, zejména se zaměřením na folklor, ukázky tradičních řemesel a lidové výroby a každodenní život i sváteční chvíle obyvatel českého, moravského a slezského venkova.

Součástí NMvP je **Metodické centrum pro muzea v přírodě**, jehož hlavním posláním je napomáhat rozvoji oboru muzejnictví v přírodě formou experimentálního a aplikovaného výzkumu, šířením jeho výsledků a formou metodické a konzultační činnosti.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

k 31.12.2025

Útvar generálního ředitele

(14 zaměstnanců)

Generální ředitel

Ing. Bc. Jindřich Ondruš

Statutární zástupce generálního ředitele, technický náměstek

Ing. Milan Gesierich

Náměstkyně generálního ředitele pro odbornou činnost

Mgr. Lenka Drápalová

Náměstkyně generálního ředitele pro ekonomiku

Ing. Věra Cábová

Náměstek generálního ředitele pro provoz

Ing. Jaroslav Polášek

Metodické centrum pro muzea v přírodě

(3 zaměstnanci)

Vedoucí

PhDr. Jaroslav Dvořák, Ph.D. (od 12. 9. 2023)

Hanácké muzeum v přírodě

(3 zaměstnanci)

Vedoucí

PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.

Muzeum v přírodě Vysočina

(21 zaměstnanců)

Ředitelka

PhDr. Magda Křivanová

Oddělení provozně ekonomické (*Václava Rothanzlová*)

Oddělení odborné činnosti (*Bc. Nikola Pospíšilová*)

Oddělení technické údržby (*Jan Pešava*)

Muzeum v přírodě Zubrnice

(10 zaměstnanců)

Ředitelka

Ing. Věra Kmoníčková (do 28.2.2025)

Mgr. Ivana Mikulecká (od 1.3.2025)

Útvar ředitelky

Oddělení návštěvnického provozu (*Lenka Pfeifferová*)

Valašské muzeum v přírodě

(105 zaměstnanců)

Ekonomický útvar (Ing. Věra Cábová)

Oddělení všeobecné účtárny (Lenka Štruncová)

Oddělení mezd a personalistiky

Oddělení skladového hospodářství

Provozní útvar (Ing. Jaroslav Polášek)

Správce ICT

Oddělení programů a propagace (PhDr. Radek Hasalík)

Oddělení služeb návštěvníkům (Julie Hlavenková)

Oddělení ostrahy, EZS, EPS a hospodářské správy (Vojtěch Šimčík)

Technický útvar (Ing. Milan Gesierich)

Oddělení projekce, investic a archiv (Olga Holišová)

Projektant

Oddělení obnovy památek a údržby (Pavel Žabčík)

Oddělení dopravy, BOZP, PO, revize a energetiky (Jiří Vašut)

Oddělení truhlárny (Ladislav Mičkal)

Útvar pro odbornou činnost (Mgr. Lenka Drápalová)

Zemědělské oddělení (Miroslav Románek)

Oddělení výzkumu a sbírek (Mgr. Lenka Kučerová)

Oddělení dokumentace (Mgr. Zdeněk Cvikl)

Oddělení péče o sbírky (Mgr. Markéta Šimčíková)

ČINNOST ŘÍDÍCÍCH A PORADNÍCH ORGÁNŮ

- **ŘÍDÍCÍ A KOORDINAČNÍ ORGÁNY**

Muzejní rada NMvP

Je nejvyšším řídicím a výkonným orgánem NMvP, jenž rozhoduje o organizačních záležitostech, stanovuje roční rozpočty a plány činnosti, nastavuje řídicí procesy, přijímá důležitá rozhodnutí a schvaluje nové směrnice. V roce 2025 se rada sešla celkem 11krát.

Členové Muzejní rady NMvP: *Ing. Jindřich Ondruš, Ing. Věra Cáblová, Ing. Jaroslav Polášek, Ing. Milan Gesierich, Mgr. Lenka Drápalová, PhDr. Magda Křivanová, Mgr. Věra Kmoníčková (do 28.2.2025), Mgr. Ivana Mikulecká (od 1.3.2025) a PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.*

Ve všech složkách jsou ustanoveny koordinační orgány, které rozhodují o konkrétních úkolech dané složky a kontrolují jejich plnění.

Muzejní rada VMP

Muzejní rady VMP: *Ing. Jindřich Ondruš; Ing. Jaroslav Polášek; Ing. Milan Gesierich; Mgr. Lenka Drápalová a Ing. Věra Cáblová.*

Muzejní rada MPV

Členové Muzejní rady MPV: *PhDr. Magda Křivanová; Václava Rothanzlová, Bc. Nikola Pospíšilová, Jan Pešava*

Muzejní rada MPZ

Členové Muzejní rady MPZ: *Ing. Věra Kmoníčková, Mgr. Kateřina Suchanová, Ing. Martin Kočí*

Koordinační rada HMP

Členové Koordinační rady HMP: *PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.; Mgr. Josef Urban, Mgr. Denisa Vacová, Ing. Ivo Čepiel a Mgr. Petra Pášová*

- **PORADNÍ ORGÁNY**

Kolegium Národního muzea v přírodě

Kolegium NMvP je poradním orgánem generálního ředitele muzea, jehož posláním je projednávat střednědobé a dlouhodobé strategie rozvoje NMvP jako celku. Zabývá se postavením NMvP nejen v rámci systému příspěvkových organizací MK ČR, ale především jeho rolí v rozvoji oblasti muzejnictví v přírodě. Jako nástroj této činnosti slouží především MC. Členové Kolegia jsou vybraní tuzemští i zahraniční odborníci z oblasti

muzejnictví v přírodě, prezentace kulturního dědictví, zástupci kulturních odborů krajských úřadů, národních institucí a zřizovatele NMvP.

V roce 2025 se jednání kolegia uskutečnilo jednou, a to dne 21.11.2025. Členové poradního orgánu byli seznámeni s postupným plněním úkolů plánovaných ve strategických rozvojových materiálech a systémem koordinace a plánování činnosti Národního muzea v přírodě a jeho složek v ročních cyklech prostřednictvím akčních plánů, které jsou provázány se strategickými materiály.

Kolegium projednalo rozšíření NMvP o další složku – národní kulturní památku Matoušův selský dvůr v Bolevci, který náležel do správy Národního památkového ústavu.

Členy Kolegia Národního muzea v přírodě byli: *Prof. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D. (předseda); PhDr. Pavel Douša, Ph.D. (místopředseda); Mgr. Lenka Drápalová; PhDr. Jaroslav Dvořák; Ing. Monika Hryzbilová; PhDr. Magda Křivanová; Mgr. Ivan Láska; Ing. Roman Línek; Mgr. Ivana Mikulecká; Ing. Oldřich Pešek; Ing. Vlastimil Skála; Mgr. Zbigniew Adam Skuza; Mgr. Radovan Sýkora; PhDr. Martin Šimša, Ph.D.; Ing. PhDr. Petra Štůlová, Ph.D.; Mgr. Jiří Vajčner, Ph.D.; PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.; PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.*

Rada starších

Rada starších posuzuje návrhy na důstojné připomenutí významných osobností regionu Moravského Valašska, které se zasloužily o jeho rozkvet v různých sférách profesního či soukromého lidského bytí – kultuře, sportu, vědě, veřejné prospěšné či spolkové činnosti, a to formou zápisu do Knihy paměti kraje a ve vybraných případech i uložení ostatků a zhotovením náhrobků těmto osobnostem na čestném pohřebišti zvaném Valašský Slavín v muzejním areálu Dřevěné městečko. V roce 2024 nebyla Rada starších svolána, neboť VMP neobdrželo žádný nový návrh.

Členy Rady starších byli: *PhDr. Karel Bogar; Mgr. Marie Brandstettrová; Mgr. Jiřina Fabiánová; PhDr. Zdeněk Fišer; Mgr. Hana Jabůrková; PhDr. Tomáš Mikuláščík; PhDr. Alena Prudká; Karel Rosenkranz; Mgr. Jiřina Veselská a Vanda Vrlová.*

Redakční rada časopisu Museum vivum

V roce 2025 se členové redakční rady sešli 9. září s cílem projednat náplň časopisu, který byl v daném roce výrazně zaměřen na stoleté výročí existence Valašského muzea v přírodě a jeho přínos pro oblast muzejnictví v ČR. Jednotlivé příspěvky včetně doporučení recenzentů k jednotlivým studiím a materiálům byly podrobeny názoru redakční rady a byla podána doporučení.

Členy redakční rady byli: *Ing. Martin Čerňanský, Ph.D.; Mgr. Lenka Drápalová; doc. Ing. Miloš Dudáš CSc.; PhDr. Sylva Dvořáčková; PhDr. Martin Novotný, Ph.D.; Mgr. Tereza Johanidesová; PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.; PhDr. David Pindur, Ph.D.; Mgr. Jan Pohůnek, Ph.D.; Dr. hab. Gregorz Studnicki; PhDr. Lucie Uhlíková, Ph.D.; PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.*

• VĚDECKÉ RADY ŘEDITELŮ ORGANIZAČNÍCH SLOŽEK

Vědecké rady jsou v jednotlivých organizačních složkách vrcholnými poradními orgány, v případě VMP generálního ředitele, u MPZ a MPV ředitelů a v HMP jeho vedoucího. Tyto poradní orgány jsou sestaveny z předních odborníků vědních disciplín podílejících se na koncipování a chodu muzea v přírodě s přihlédnutím na regionální specifika v oblastech zájmu jmenovaných muzeí. Členové vědeckých rad se vyjadřují k střednědobým a dlouhodobým koncepcím rozvoje muzeí, jejich areálů, odborných a popularizačních aktivit, k problematice týkající se vědecko-výzkumné činnosti a případně k dalším otázkám, které předloží generální ředitel, ředitelé nebo vedoucí organizačních složek. V roce 2024 se uskutečnila jednání všech vědeckých rad v jednotlivých organizačních složkách NMvP.

Vědecká rada Hanáckého muzea v přírodě

Vědecká rada HMP se sešla 23. října 2025 za přítomnosti všech devíti členů. Předmětem jednání byl především rozvoj HMP, posouzení námětu a libreta nové expozice, zhodnocení aktualizované sbírkotvorné koncepce a spolupráce s nositeli tradic.

Členy Vědecké rady HMP byli: *PhDr. Ilona Vojancová (předsedkyně), PhDr. Ondřej Bláha, Ph.D. (místopředseda); Mgr. Lenka Drápalová; PhDr. Jaroslav Dvořák; Mgr. Markéta Hnilicová; Mgr. Jiří Kaláb; PhDr. Martin Novotný, Ph.D.; PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.*

Vědecká rada Muzea v přírodě Vysočina

Vědecká rada MPV zasedala v roce 2025 18. 11. 2025 hybridní formou prezenční a online. K náplni jednání náležela prezentace změny vnitřní organizační struktury, investiční aktivity – dostavba stodoly z Boru, tvorba projektové dokumentace k budoucímu depozitáři a další investiční projekty menšího rozměru.

Členy Vědecké rady MPV byli: *PhDr. Lubomír Procházka, CSc. (předseda); PhDr. Eva Kuminková, Ph.D. (místopředsedkyně); Ing. arch. Petr Dostál; Mgr. Lenka Drápalová; doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.; Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D.; PhDr. Martin Novotný, Ph.D.; Mgr. Naděžda Pemlová a PhDr. Radim Urbánek.*

Vědecká rada Muzea v přírodě Zubrnice

Vědecká rada zasedala v roce 2025 dvakrát v termínech 23. 5. 2025 a 9. 10. 2025.. Jednání na obou setkáních bylo zaměřeno především na problematiku tvorby odborných podkladů pro vyhotovení studií proveditelnosti a projektové dokumentace k objektům Říhovna čp. 27 a Škola čp. 26. Souběžně byli členové rady seznámeni s průběhem stavebních prací na objektech stodola ze Zadní Lhoty, dům z Řehlovic a mlýn Týniště čp. 28. Hlavním tématem pak bylo projednání koncepčních materiálů pro rozvoj areálu Mlýnské údolí.

Vědecká rada MPZ: *Mgr. Alena Sellnerová (předsedkyně); PhDr. Kamil Podroužek, Ph.D. (místopředseda); PhDr. Oldřich Doskočil; Mgr. Lenka Drápalová; PhDr. Jaroslav Dvořák, Ing. Ladislav Ptáček; Mgr. Jiří Riezner, Ph.D.; Mgr. Petr Karlíček, Ph.D.; PhDr. Radim Urbánek.*

Vědecká rada Valašského muzea v přírodě

Vědecká rada VMP se v roce 2025 zasedala v termínu 20. 10. 2025. Hlavními tématy jednání bylo zhodnocení průběhu oslav Valašského muzea v přírodě u příležitosti jeho stoletého výročí existence s představením vědeckovýzkumných výstupů vážících se k tomuto tématu a rozvoj muzea prostřednictvím stavby nového areálu Kolibiska a fojtství v Jasenné.

Vědecká rada sestává z těchto odborníků: *PhDr. Martin Novotný, Ph.D. (předseda), PhDr. Kamil Podroužek, Ph.D. (místopředseda); Ing. Vojtěch Bajer; Mgr. Radek Bryol, Ph.D.; PhDr. Ivo Frolec; Ing. Milan Gesierich; Ing. Nelly Komendová; doc. Mgr. Otakar Kirsch, Ph.D.; Mgr. Jana Koudelová, Ph.D.; prof. doc. Alena Křížová, Ph.D.; PhDr. Václav Michalička, Ph.D.; Ing. Alena Pospíšilová LL.M.; Mgr. Antonín Šimčík; Mgr. Radoslav Vlk, Ph.D.; PhDr. Ilona Vojancová; prof. PhDr. Aleš Zářický, Ph.D.*

• PORADNÍ SBORY PRO SBÍRKOTVORNOU ČINNOST

Každá organizační složka NMvP má jmenovaný Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost, jehož úkolem je vyjadřovat se a posuzovat zařazení předmětů do sbírkového fondu daného muzea. Členové sboru se dále vyjadřují k nakládání se sbírkami, vyřazování z fondu nebo výměně. Sbor je složen z odborných pracovníků muzeí a znalců, jejichž odbornosti pokrývají oblasti sbírkotvorné činnosti níže vyjmenovaných organizačních složek.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Hanáckého muzea v přírodě

Jednání Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost proběhlo ve dvou termínech – 25. 2. 2025 a 5. 11. 2025. Celkem bylo kurátorem sbírky představeno členům poradního sboru 144 ks předmětů. Při výběru poradní sbor vycházel nejen z interních předpisů (mj. aktuální koncepce sbírkotvorné činnosti Národního muzea v přírodě), ale reflektoval i možnost využití předmětů v plánované nové expozici HMP. Poradní sbor doporučil zápis těchto 144 ks předmětů do sbírky HMP, muzeum celkem vynaložilo na jejich nákup 10 000 Kč.

Členy sboru byli: *Mgr. Pavel Bulena; Mgr. Helena Cviklová; Mgr. Veronika Hrbáčková; Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D.; Mgr. Ondřej Machálek; Mgr. Kamil Lukeš, DiS.; Mgr. Robert Najman; PhDr. Jana Poláková, Ph.D.; Bc. Milan Zahradník.*

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Muzea v přírodě Vysočina

V roce 2025 proběhlo jmenování nových členů poradního sboru s funkční platností do roku 2030. Setkání poradního sboru proběhlo jednou dne 1. 12.2025. Do sbírek bylo přijato formou daru a koupě celkem 154 ks předmětů převážně ze skupiny textil, vybavení domácnosti a řemesla. Na obohacení sbírek bylo celkem vynaloženo 61 400 Kč. Sbírkové předměty získané na základě kupní smlouvy náleží do sféry činnosti MPV dokumentovat činnost nositelů tradic.

Členy sboru byli: *Mgr. Pavel Bulena, BcA. Adéla Mensová, Bc. Soňa Krátká, Bc. Nikola Pospíšilová, Jana Vašková a PhDr. Ilona Vojancová.*

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Muzea v přírodě Zubrnice

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost zasedal dvakrát v termínech 24.6.2025 a 11. 11. 2025. Odborní pracovníci muzea představili členům sboru 231 ks předmětů za účelem zařazení do sbírkového fondu, ze skupin vybavení domácnosti – především nádobí, textil a nábytek, vybavení hospodářské usedlosti – drobné nářadí a pomůcky ke zpracování ovoce, chmele a rovněž vybavení školy. Jednalo se zejména o dary, za schválené koupe předmětů muzeum vynaložilo 34 480 korun.

Členy sboru byli: *Mgr. Lenka Drápalová, Petr Joza, MgA. Karel Konopka, Mgr. Martin Krsek, Mgr. Daniela Linková, prof. ak. mal. Jaroslav Prášil*

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Valašského muzea v přírodě

Poradní sbor pro sbírkotvornou jednal celkem třikrát ve dnech 6. 5., 23. 9. a 11. 11. 2025. Na základě jeho schválení se sbírkový fond VMP rozrostl celkem o 817 ks sbírkových předmětů reprezentujících nábytek, textil, umění, vybavení domácnosti, zemědělské nářadí a vybavení řemeslných dílen. Muzeum vynaložilo na získání nových přírůstků 146 070 Kč.

Členy sboru byli: *Mgr. Sylva Dvořáčková, Mgr. Lenka Drápalová, Mgr. Eva Hovorková, MGr. Lucie Kaminská, Mgr. Jana Košťuříková, Mgr. Lenka Kučerová, Mgr. Olga Méhešová, Mgr. Tomáš Mikuláščík, Mgr. Pavla Platošová.*

ČLENSTVÍ PRACOVNÍKŮ V ODBORNÝCH KOMISÍCH A ORGANIZACÍCH

Mezinárodní organizace

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
AEOM – Evropský svaz muzeí v přírodě	Bryol Radek	člen
	Ondruš Jindřich	člen
CIOFF – Mezinárodní rada organizátorů folklorních festivalů	Kolektivní členství	
ICME – Mezinárodní výbor pro etnografická muzea ICOM	Kolektivní členství	
ICOM – Mezinárodní rada muzeí	Kolektivní členství	
IOV – Národní sekce, Mezinárodní organizace lidového umění v ČR	Ondruš Jindřich	člen výboru spolku
AIMA – Mezinárodní asociace zemědělských muzeí	Kolektivní členství	

Domácí oborové organizace

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Asociace muzeí a galerií České republiky	kolektivní členství	
Asociace muzeí a galerií – Etnografická komise	Cviklová Helena	členka
	Drápalová Lenka	členka
	Kučerová Barbara	členka
	Kučerová Lenka	členka
	Lid'ák Petr	člen
	Ondruch Luděk	člen
	Suchanová Kateřina	členka
	Tichá Jana	členka
	Urban Josef	člen
	Vojancová Ilona	členka
Asociace muzeí a galerií – Knihovnická komise	Všetičková Lada	členka
Asociace muzeí a galerií – Komise konzervátorů a restaurátorů	Adamová Dita	členka
	Dostál Tomáš	člen
	Dostálová Kateřina	členka
	Dvořák Luděk	člen
	Matochová Libuše	členka
	Musil Martin	člen
	Pilmajer Milan	člen
	Šimčíková Markéta	členka výboru, vedoucí moravskoslezské a olomoucké sekce
Asociace muzeí a galerií – Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku	Čípová Alena	členka
	Hrůzková Denisa	členka
Asociace muzeí a galerií – Senát	Ondruš Jindřich	člen
Asociace muzeí a galerií – Komise regionální historie Moravy a Slezska	Urban Josef	člen
Česká komise pro UNESCO	Ondruš Jindřich	člen
Česká národopisná společnost	kolektivní členství	
	Bryol Radek	člen
	Křivanová Magda	členka Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení
	Lid'ák Petr	člen
	Navrátilová Lucie	členka
	Petřeková Jitka	členka
	Ondruch Luděk	členka
	Tichá Jana	členka
	Urban Josef	člen Hlavního

		výboru
	Vodešil Petr	člen
	Vojancová Ilona	členka Komise pro lidové obyčeje
Český svaz muzeí v přírodě	kolektivní členství	
	Bryol Radek	tajemník
	Konopka Karel	člen
	Ondruš Jindřich	prezident
	Vojancová Ilona	členka
Sdružení pro interpretaci místního dědictví ČR (SIMID)	Konopka Karel	člen

Poradní orgány MK ČR

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Komise pro granty v oblasti tradiční lidové kultury	Urban Josef	místopředseda
	Vojancová Ilona	předsedkyně
Komise pro udělování titulu <i>Nositel tradice lidových řemesel</i>	Bryol Radek	místopředseda
	Vojancová Ilona	předsedkyně
Komise Programu záchrany architektonického dědictví	Ondruš Jindřich	člen
Národní rada pro tradiční lidovou kulturu		
	Vojancová Ilona	místopředsedkyně
Porota pro udělování cen Ministerstva kultury v oblasti zájmových uměleckých aktivit – Cena za rozvoj tradiční lidové kultury a folkloru	Vojancová Ilona	členka
Stipendijní rada Odboru regionální a národnostní kultury MKČR	Lid'ák Petr	člen

Poradní orgány muzeí (mimo NMvP)

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Hodnotící komise Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice	Vojancová Ilona	předsedkyně
Komise pro sbírkotvornou činnost Muzea Beskyd Frýdek-Místek	Tichá Jana	členka
Nákupní komise Muzea a galerie v Prostějově	Urban Josef	člen
Nákupní komise Muzea Těšínska	Lid'ák Petr	člen
Nákupní komise Etnografického oddělení Národního muzea v Praze	Vojancová Ilona	členka
Poradní sbor pro Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy	Bryol Radek	člen
	Tichá Jana	členka
	Vojancová Ilona	členka
Rada Muzeu východních Čech v Hradci Králové	Křivanová Magda	členka
Redakční rada Národního ústavu lidové kultury pro projekty videodokumentace	Drápalová Lenka	členka
Redakční rada vlastivědné revue <i>Valašsko</i>	Lid'ák Petr	člen
Ředitelská rada Muzea Těšínska	Ondruš Jindřich	člen
Ředitelská rada Národního ústavu lidové kultury	Ondruš Jindřich	člen
Správní rada Institutu lidového kulturního dědictví, Litomyšl	Bryol Radek	člen
Vedecská rada Slovenského národného múzea pre etnológiu	Bryol Radek	člen

Regionální a lokální komise

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Hodnotící komise pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje	Křivanová Magda	členka
	Vojancová Ilona	předsedkyně
Hodnotící komise programu Podpora kultury a památkové péče v Pardubickém kraji	Křivanová Magda	členka
Komise pro tradiční lidovou kulturu Ústeckého kraje	Kmoníčková Věra	členka
Kulturní komise města Rožnov pod Radhoštěm	Brňovjáková Jitka	členka
Muzejní spolek Litovelsko	Urban Josef	člen
Pracovní skupina pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje	Urban Josef	člen
Sbor pro ochranu a uchování jízdy králů na Moravě	Urban Josef	člen
Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci	Urban Josef	člen
Výběrová komise MAS Hlinsko pro realizaci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD)	Křivanová Magda	členka
Certifikační komise pro udělování regionální značky Kvalita z Hlinecka	Křivanová Magda	členka
	Vojancová Ilona	členka
Dotační komise města Hlinska pro kulturu a sport	Křivanová Magda	členka
Výběrová komise pro oceňování dobrovolníků regionu Hlinsko – Křesadlo	Magda Křivanová	členka
Výbor pro kulturu a památkovou péči Zastupitelstva Pardubického kraje	Křivanová Magda	předsedkyně
Strategický výbor města Rožnov pod Radhoštěm	Ondruš Jindřich	člen
Komise pro cestovní ruch města Rožnov pod Radhoštěm	Ondruš Jindřich	člen

SPOLUPRÁCE S JINÝMI INSTITUCEMI

Oborová a odborná sdružení a organizace

ASOCIACE MUZEÍ A GALERIÍ

- spolupráce s Etnografickou komisí AMG – dílčí úkoly v rámci vytvoření pojmosloví etnografických sbírek
- aktivní účast pracovníků NMvP v oborových komisích

ČESKÁ NÁRODOPISNÁ SPOLEČNOST

- spolupořadatelství konference *(Ne)Tradice žije! Kontinuita, proměna, zánik a obnova tradic pohledem etnologie.*
- aktivní zapojení pracovníků NMvP do činnosti společnosti včetně práce Hlavního výboru

Univerzitní a akademická pracoviště

MASARYKOVA UNIVERZITA – ÚSTAV EVROPSKÉ ETNOLOGIE

- spolupráce na projektu NAKI III *Dokumentace Ústředí lidové umělecké výroby: zdroj poznání a inspirace* (VMP)

MENDELOVA UNIVERZITA

- spolupráce na projektu NAKI III *Prevence a údržba dřevěných konstrukcí v památkovém zájmu* (MC)

UNIVERZITA JANA EVANGELISTY PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

- Fakulta umění a designu – práce s přírodními materiály – spolupráce na opravách hliněných vymazávek roubených objektů; spolupráce na přípravě stálých expozic a výstav (MPZ)
- Fakulta životního prostředí – spolupráce při inventarizaci ovocných stromů v areálu MPZ dle metodiky *Mapování ovocných stromů starých odrůd v krajině* Ing. Martina Lípy

OSTRAVSKA UNIVERZITA

- Filozofická fakulta – spolupráce na pořádání konference Valašsko – historie a obživa a spolupráce při vydání odborné publikace s vybranými příspěvky z konference

VÝZKUMNÝ ÚSTAV BRAMBORÁŘSKÝ HAVLÍČKŮV BROD, S. R. O.

- odborná příprava programu *Bramborová sobota* v MPV

Kulturní instituce, ústavy a organizace

ARCHIV MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM

- spolupráce v rámci historie českých Němců a popularizace tématu zaniklých obcí pod Bukovou horou

DAČICKÉHO DŮM V KUTNÉ HOŘE – VZDĚLÁVACÍ A PREZENTAČNÍ CENTRUM KULTURNÍHO DĚDICTVÍ UNESCO

- spolupráce při prezentaci a propagaci památek UNESCO

INSTITUT PAMĚTI NÁRODA PARDUBICE

- spolupráce MPV při tvorbě sbírek vzpomínek pamětníků z regionu Pardubického kraje

MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE HLINSKO

- spolupráce s MPV v oblasti prezentace lidové kultury Hlinecka
- vzájemná spolupráce s MPV v rámci nákupní komise
- výměna poznatků a podkladů k tématům regionální historie

MUZEUM LOUTKÁŘSKÝCH KULTUR CHRUDIMI

- spolupráce s MPV v oblasti interpretace tradiční lidové kultury
- společný program MPV a MLK v průběhu roku 2023

MUZEUM MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM

- spolupráce v rámci Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost (MPZ)

MUZEJA NA ÚZEMÍ PARDUBICKÉHO KRAJE

- spolupráce regionálního pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu MPV
- s muzei v regionu v souvislosti s koordinací identifikace prvků tradiční lidové kultury
- spolupráce s Městským muzeem v Ústí nad Orlicí v souvislosti se zprovozněním a prezentací technologických celků v areálu Veselý Kopec

OBLASTNÍ MUZEUM V ÚSTÍN NAD LABEM

- konzultační a badatelská činnost, výpůjčky sbírkových předmětů
- spolupráce v rámci Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost MPZ

OBLASTNÍ MUZEUM V DĚČÍNĚ

- spolupráce v rámci Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost MPZ

OBLASTNÍ MUZEUM V LITOMĚŘIČÍCH

- spolupráce v rámci Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost MPZ

MUZEUM REGIONU BOSKOVICKA

- vzájemná spolupráce při výstavních projektech, zápůjčky sbírkových předmětů

NÁRODNÍ MUZEUM V PRAZE – ARCHIV NÁRODNÍHO MUZEA

- spolupráce na projektu NAKI III *Dokumentace Ústředí lidové umělecké výroby: zdroj poznání a inspirace* (VMP)

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

- Územní odborné pracoviště v Olomouci – spolupráce HMP v rámci oblasti lidového stavitelství
- Územní odborné pracoviště Pardubice – spolupráce MPV při památkové péči a ochraně dokladů lidového stavitelství
- Územní odborné pracoviště Ústí nad Labem – odborná spolupráce při opravách a obnovách objektů v areálu MPZ
- MC – spolupráce s generálním ředitelstvím a různými územními odbornými pracovišti Národního památkového ústavu – školicí akce a konzultace v problematice opracování a povrchových úprav stavebně-truhlářských prvků

NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY

- spolupráce v oblasti ochrany tradiční lidové kultury a tradičních stavebních technologií
- spolupráce pracovníků MPV na přípravě MFF Strážnice
- spolupráce v rámci Komise pro udělení titulu Nositel tradice ČR

OKRESNÍ ARCHIV OLOMOUC

- spolupráce HMP při archivním bádání k dějinám Kameníčkova gruntu a k dějinám obce Příkazy

OLOMOUCKÝ KRAJ

- spolupráce HMP v rámci činnosti Pracovní skupiny pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje
- spolupráce s Centrálou cestovního ruchu Olomouckého kraje (CCROK)

PARDUBICKÝ KRAJ

- MPV, výkon funkce Pověřeného regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje
- práce zaměstnanců MPV ve výborech a komisích v oblasti kultury, památkové péče a tradiční lidové kultury, oceňování nositelů tradice Pardubického kraje

REGIONÁLNÍ CENTRUM PRO TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU ÚSTECKÉHO KRAJE

- spolupráce MPZ v rámci komise pro tradiční lidovou kulturu Ústeckého kraje

SVAZ LNU A KONOPÍ ČR, Z.S.

- spolupráce MPV v oblasti pěstování a zpracování tradičních odrůd přadného a olejného lnu včetně výzkumu vlastností lnu při ručním a strojovém zpracování

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM V OLOMOUCI

- spolupráce HMP s Regionálním pracovištěm pro tradiční lidovou kulturu při Vlastivědném muzeu v Olomouci

Propagace a marketing

- **Centrála cestovního ruchu Východní Morava o.p.s. (VMP)**
- **Centrála cestovního ruchu Olomouckého kraje (HMP)**
- **Česká televize**
- **Česká tisková kancelář**
- **Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism**
- **Český rozhlas (celostátní i regionální redakce)**
- **Destinační management turistické oblasti Beskydy–Valašsko, o.p.s. (VMP)**
- **Destinační společnost Východní Čechy (MPV)**
- **Destinační společnost Koruna Vysočiny, z.s. (MPV)**
- **Destinační agentura České středohoří o.p.s. (MPZ)**
- **Chrudimsko–Hlinecko (MPV)**
- **Informační centra v regionech a další organizace**
- **Kabelový Informační Systém KIS – TV Hlinsko (MPV)**
- **Krajské úřady dle jednotlivých regionů – cestovní ruch**
- **Olomouc Tourism (HMP)**
- **Rádio Blaník (MPV)**
- **Turistické informační centrum Hlinsko (MPV)**
- **TV Noe (VMP)**
- **TV Polar**
- **TV Prima (MPZ)**

Ostatní

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR

- **CHKO Žďárské vrchy – péče o původní odrůdy ovocných stromů, spolupráce při péči o krajinu včetně poradenství v oblasti lidového stavitelství (MPV)**
- **CHKO Železné hory – péče o krajinu včetně poradenství v oblasti lidového stavitelství (MPV)**
- **CHKO České středohoří, LIFE České středohoří – aktivní účast MPZ na akci v obci Hlinná *Slavnosti pastvin* s aktivitami na téma sklizeň obilí**
- **CHKO České středohoří — spolupráce při vzniku studie Zubrnice — společný projekt s NPÚ, odborné pracoviště v Ústí nad Labem a OÚ Zubrnice**

AGRITEC, VÝZKUM, ŠLECHTĚNÍ A SLUŽBY, S.R.O.

- spolupráce při zajištění osiva lnu a při přípravě odborné publikace o lnářství na Českomoravské vrchovině

CEP HORNÍ NEZLY A STŘEDOHORSKÝ SADAŘSKÝ SPOLEK

- spolupráce MPZ v oblasti zpracování ovoce a prezentace tradičních odrůd ovoce

DĚTSKÝ DOMOV ÚSTÍ NAD LABEM STŘEKOV

- zapojení mládeže do nakládání zelí, moštování ovoce, pečení a her v rámci jednodenní akce *Podzim v muzeu* pořádané MPZ

EC MELUZÍNA, RCAB OSTROV NAD OHŘÍ

- genofondové plochy starých ovocných odrůd a jejich prezentace na www.stareodrudy.cz (MPZ)
- péče o genofondové plochy, odběr rouků, školení na realizaci výchovného řezu, určování odrůd ovoce starých stromů v genofondových plochách MPZ

GENGEL, O. P. S.

- spolupráce v oblasti pěstování a uchování tradičních druhů a odrůd užitkových rostlin ve VMP

GYMNÁZIUM K. V. RAISE, HLINSKO

- konzultace MPV k projektům studentských prací – odborná pomoc
- spolupráce MPV se studenty při realizaci tematických programů
- spolupráce MPV při dokumentování židovské komunity v Hlinsku

KRAJSKÉ ÚŘADY

- Pardubický kraj – zajištění činnosti pověřeného Regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu v Pardubickém kraji, oceňování nositelů tradice Pardubického kraje, práce ve výborech a komisích

MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY V HLINSKU A V OKOLNÍCH OBCÍCH

- spolupráce při přípravě a realizaci programu *Rozloučení s masopustem*

MĚSTO HLINSKO

- spolupráce v péči o areál památkové rezervace lidové architektury Betlém
- spolupráce MPV na prezentaci a podpoře kulturního dědictví regionu
- dokumentace a popularizace masopustních obchůzek na Hlinecku
- účast pracovníků MPV ve výborech a komisích
- spolupráce se stavebním úřadem, úsekem památkové péče při obnově památek lidového stavitelství v regionu Hlinecko

MĚSTO ROŽNOV POD RADHOŠTĚM

- spolupráce oddělení dokumentace VMP v rámci editorské činnosti města (fotodokumentace)
- spolupráce s VMP na základě smlouvy
- členství pracovníků VMP ve výborech a komisích
- vzájemná propagace

MĚSTO OLOMOUC

- spolupráce s Odborem kultury a cestovního ruchu (participace na Tvarůžkovém festivalu, propagace HMP)
- součinnost s Odborem památkové péče při opravách a obnově památek lidového stavitelství

MINISTERSTVO KULTURY ČR

- mnohoúrovňová spolupráce se zřizovatelem
- spolupráce v rámci činnosti regionálního pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu
- členství pracovníků NMvP v odborných a grantových komisích a Národní radě pro tradiční lidovou kulturu

MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA HLINECKO

- aktivní účast pracovníků MPV v komisích

OBCE HAMRY, JENÍKOV, STUDNICE, VORTOVÁ

- dokumentace a popularizace masopustních obchůzek
- participace na realizaci záchovných opatření vyplývajících ze zápisu statku do *Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR a Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO*

OBEC PŘÍKAZY

- spolupráce při organizaci kulturních programů HMP
- možnost volného vstupu obyvatelům obce Příkazy do HMP (vánoční program)

OBEC VYSOČINA A ZEMĚDĚLSKÁ A.S. VYSOČINA

- pomoc se zajištěním některých programů v areálu Veselý Kopec
- poskytnutí podkladů MPV pro vydání publikace *Obec Vysočina včera a dnes*

OBEC ZUBRNICE

- spolupráce na prezentaci MPZ a kulturního dědictví v obci Zubrnice a jejím okolí

SPOLEK LÍNÝCH KOLAŘŮ, PŘÍKAZY

- Spolupráce při zajišťování občerstvení při kulturních akcích HMP

VALAŠSKÁ KONOPA, POBOČNÝ SPOLEK, ROŽNOV POD RADHOŠTĚM

- zajištění osiva, spolupráce při výsevu, sklizni a zpracování technického konopí ve VMP
- prezentace technického konopí na výstavě *Hortikomplex* ve VMP

VALAŠSKÝ MUZEJNÍ A NÁRODOPISNÝ SPOLEK

- poskytnutí prostor pro činnost spolku
- využití dobrovolníků při akcích a činnosti VMP
- besedy s odbornými pracovníky pro členy spolku

ZUBRNICKÁ MUSEÁLNÍ ŽELEZNICE, Z. S.

- vzájemná spolupráce na rozmanité turistické nabídce, společná koordinace
- doprava návštěvníků obce Zubrnice a MPZ historickými linkami

Spolupráce se zahraničím

EVROPSKÝ SVAZ MUZEÍ V PŘÍRODĚ (AEOM)

- zastoupení NMvP ve výboru svazu a související podíl na jeho činnosti

MEZINÁRODNÍ ASOCIACE ZEMĚDĚLSKÝCH MUZEÍ AIMA

- spolupráce v otázce pěstování lnu a chovu včel

STOWARZYSZENIE MUZEÓW NA WOLNYM POWIETRZU

- konzultační činnost a účast na konferencích

ÚNIA MÚZEÍ V PRÍRODE

- podepsáno memorandum o spolupráci v projektech týkajících se oblasti muzejnictví v přírodě

VĚDA A VÝZKUM, EDIČNÍ ČINNOST

NMvP je institucí zapsanou v seznamu výzkumných organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Reprezentuje obor muzejnictví v přírodě a svou vědecko-výzkumnou činností směřuje k dosažení postu předního představitele této oblasti v České republice a významného zástupce v evropském měřítku. K naplnění tohoto cíle pracovníci NMvP vyvíjejí vědecko-výzkumné aktivity za účelem podpory oboru tvorbou teoreticko-metodických podkladů pro potřeby institucionálního a koncepčního rozvoje muzeí v přírodě. Zároveň přispívají k poznávání a popularizaci tradiční lidové kultury a k procesu jejího zachování. Výsledky své práce se podílejí na předávání poznatků široké laické i odborné veřejnosti.

• DLOUHODOBÁ KONCEPCE ROZVOJE VÝZKUMNÉ ORGANIZACE

Vědecko-výzkumná činnost je cíleně plánována na pětileté období prostřednictvím dokumentu Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum v přírodě na léta 2024 – 2028, v níž je definována jedna výzkumná oblast s názvem Uchování kulturního dědictví v muzeích přírodě rozdělená na dva dílčí cíle - Význam a rozvoj oboru muzejnictví v přírodě a Dokumentace, uchování a prezentace hmotného a nehmotného dědictví v prostředí muzeí v přírodě. Na každý rok pětiletého období jsou určeny plánované výsledky publikačního i aplikačního charakteru. Výzkumné organizaci se za rok 2025 podařilo uplatnit z plánovaných sedmi výsledku pět. Zbývající dva budou uplatněny v roce 2025. Za rok 2025 byla výzkumná organizace hodnocena stupněm D.

Dosažené výsledky za rok 2025

• Výsledek Ekrit

Lenka Drápalová a Daniel Drápala: Valašsko sobě a národu.

Folklor a Valašsko – dva kulturní fenomény, které jsou pro stovky členů dnešních folklorních souborů, muzik či mužských a ženských pěveckých skupin důvodem a také cílem veškerého snažení. Jako jednotlivci se s nimi v různé míře ve svém životě identifikují a věnují jim velké množství času. Zcela samozřejmě na svá vystoupení oblékají lidový kroj, zpívají a hrají lidové písně, tančí lidové tance. A velmi často jsou přesvědčeni o tom, že stejným či velmi podobným způsobem je vnímali lidé na Valašsku v minulosti. Málokdo si však umí představit, jak rychle folklorní tradice i kroj mizely z valašských městeček, vsí i pasek v posledních desetiletích 9. století, jak ochotně se jich naši předkové zbavovali a přijímali v oblasti každodenní i sváteční kultury inovace a nové módní trendy. Když před sto lety v Rožnově pod Radhoštěm tisíce diváků 18. až 20. července 1925 sledovaly průvod krojovaných účinkujících z různých částí Valašska a posléze zhlédli také jejich pestrý jevištní program, museli mít všichni zúčastnění až euforický pocit, že Valašsko je živou studnicí tradiční lidové kultury. Spolu s nimi je sdíleli i autoři novinových článků, které o národopisné slavnosti referovaly. „A Valašsko vykřiklo. Valašsko nechalo rozezvučet své cimbály a fujary. Valašsko zazpívalo světu. Zazpívalo mu tak, že dlouho nevymizí z mysli a ze srdcí těch, kteří dosud byli hluchí a nevidoucí. Valaši našli sama sebe.“ „19. července se probudilo Valašsko. To staré Valašsko se svými obyčejí

a zvyky, zpěvy a tanci, hudbou, upřímným veselím. V Rožnově pod starobylym Radhoštěm upořádán byl »Valašský rok«, velká národní slavnost, jíž se účastnilo přes 20.000 osob z blízka i daleka. Pěkná to myšlenka, ukázat dnešnímu pokolení, jež dávno zapomnělo pěkných, starých zvyků, jejich krásu a malebnost. A myšlenka se úplně podařila.“ Ve skutečnosti se všichni stali svědky události, která byla důležitým krokem k oživení zájmu o kulturní projevy, jež byly svými nositeli vnímány již tehdy jako archaické – mnohé z nich představovaly pouhá kulturní rezidua, jiné byly oživovány, či dokonce rekonstruovány. Právě snahy o jejich obnovení a úspěch Valašského roku 1925 roku představují zásadní mezník dalšího vývoje folklorního hnutí na Valašsku a předznamenaly mnohé přístupy, které se pro prezentaci folkloru na jevišti v podání folklorních kolektivů staly v dalších letech typickými. Zcela specifické symbiózy přitom dozraly v prostředí muzea v přírodě, v jehož kulisách se slavnost v červenci 1925 odbývala. Valašské muzeum v přírodě dostalo hned od počátku do vínku na dlouhou dobu jedinečnou devizu opírající se o koncept zformulovaný Bohumírem Jaroňkem do prostého, ale výstižného dvousloví *museum vivum čili živé, resp. živoucí muzeum*. „Tance, lidové obřadnosti, veselí a hry nedají se však v museích uchovat. Žijí jen, jsou-li zatančeny a znovu prožity. A proto se na nádvoří musejní vědou zbudované dědiny občas rozvíří radostný projev národní vášně i vážná obřadnost valašské svajby a jiných zvyků lidu našeho, vše zpestřeno pravými valašskými kroji.“ Až s odstupem let se ukázalo, jak zásadní vliv měl Valašský rok nejen na způsob prezentace lidové kultury celého Valašska, ale např. i na podobu kroje na Rožnovsku. Převodem výnosu slavnosti na účet muzejního spolku, vyřešením neshod s Cyrilem Kašparem a konečným vyúčtováním všech výdajů a příjmů byla existence Valašského roku několik měsíců po jeho skončení již definitivně uzavřena. Muzejní spolek pod novým vedením pokračoval dle svých finančních možností v naplňování a rozvíjení prvotní myšlenky muzea v přírodě, byť i ona musela s plynoucím časem procházet aktualizacemi a úpravami. Areál v městském parku Hájnici při různých příležitostech znovu ožíval hudebními a tanečními produkcemi, valašskou svatbou i dalším scénickými ztvárněním folklorního materiálu. Žádná z těchto akcí však nedosáhla rozměrů slavnosti z července 1925. Vystála proto otázka: Bude mít Valašský rok v budoucnu pokračování, nebo se jednalo o jedinečný a už nikdy neopakovatelný projekt? Dlouhých deset let trvalo, než se podařilo připravit Valašský rok s pořadovým číslem dva. Organizátoři mohli čerpat ze zkušeností roku 1925, program byl bohatší, proměnil se také i organizační tým. Dominoval mu činorodý vlastivědný a národopisný pracovník Miloš Kulišťák podepsaný pod scénáři a režii hned několika programových bodů. Tentokrát ale počasí pořadatelům nepřálo, slavnost propršela, což se negativně promítlo do návštěvnosti a v neposlední řadě i ekonomické bilance akce. Čas opět musel zhojit rány. Teprve poválečná euforie dala v roce 1947 vzniknout v pořadí třetímu Valašskému roku. Na dlouhou dobu byl poslední. Jeho posláním převzal folklorní festival Rožnovské slavnosti, areály Valašského muzea v přírodě ožívaly od šedesátých let 20. století akcemi Národopisného léta. Název Valašský rok se do programové nabídky vrátil mimořádně v letech 1985 a 1995 u příležitosti kulatých jubileí jeho prvního ročníku. Až v roce 1995 pronesl tehdejší ředitel Valašského muzea v přírodě Jaroslav Štika kouzelnou formuli: „Sbohem, naše milé Národopisné léto, [...] vítám tedy Valašský rok 1996!“ Valašský rok není od té doby již jednorázovou několikadenní akcí, ale zastřešuje celoroční programovou nabídku muzea, v níž si každý nalezne to své. I po sto letech je tak naplňováno heslo: Valašsko sobě a národu.

- **Výsledek B**

Daniel Drápal, Lenka Drápalová a Lucie Uhlíková: Valašsko sobě a národu. Národopisná slavnost Valašský rok 1925 a její odkaz.

Autoři poprvé komplexně zpracovali dochované archivní materiály týkající se příprav, realizace a hodnocení národopisné slavnosti Valašský rok a zhodnotili jeho význam pro existenci Valašského muzea v přírodě a především pro zachování jevů hmotné a nehmotné kultury regionu Valašsko.

Publikace je kritickým katalogem k výstavě Valašsko sobě a národu.

- **Výsledek Jost**

Petr Liďák: Zahradnický grunt č. p. 56 Z Komorní Lhotky. Příspěvek k plánované expozici hospodářské usedlosti z Beskyd v novém areálu Kolibiska ve Valašském muzeu v přírodě.

V roce 2023 byl soubor budov Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm rozšířen o další roubený dům, původně čp. 56 z Komorní Lhotky, plánovaný jako součást rozsáhlého beskydského hospodářského dvora na místě nově budované Kolibisky. Návštěvníci muzea se zde seznámí s bydlením a životním stylem sedmičlenné protestantské rodiny a ukážou, jak tato místní rodina žila v první třetině 20. století, kdy se kromě zemědělství a chovu hospodářských zvířat živila i stálým přivýdělkem z ubytování poskytovaného letním hostům. Od poslední třetiny 19. století se Komorní Lhotka stala oblíbeným turistickým cílem, kam se sjížděli hosté z velkých měst, jako je Těšín, Bílsko, Krakov, Opava a další, aby si odpočinuli a napravili své zdraví. Kromě krásného, zdraví prospěšného přírodního prostředí vhodného pro turistické výlety do okolních hor, zejména na Prašivou a Godulu, se v Komorní Lhotce nacházely také bylinné lázně z 60. let 19. století a Kurhotel (vodoléčebné sanatorium) postavený kolem roku 1880. Článek shrnuje data z terénního výzkumu a archivů, která budou sloužit jako podklad pro budoucí turistickou brožuru a situační plán muzejní expozice. Podstatným prvkem jsou vzpomínky očitých svědků, kteří pomohou obnovit autentický vzhled interiéru chaty. Cílem je představit vybrané aspekty lidové architektury a interiérového designu v Těšínském Slezsku, včetně turistického aspektu budovy na nově vybudovaném místě Kolibiska, která má prezentovat život a zemědělské praktiky v nejvyšších polohách Moravskoslezských Beskyd

LIĐÁK, Petr. Zahradnický grunt č. p. 56 Z Komorní Lhotky. Příspěvek k plánované expozici hospodářské usedlosti z Beskyd v novém areálu Kolibiska ve Valašském muzeu v přírodě. Těšínsko 2025, roč. 68, č. 1. str. 35-50.

- **Výsledek Jost**

Lenka Drápalová: Multidisciplinarita a interdisciplinarita jako předpoklad rozvoje muzeí v přírodě národopisného typu. Uvedeno na příkladu Valašského muzea v přírodě.

V národopisných muzeích se značnou měrou uplatňují multidisciplinární a interdisciplinární přístupy. Vzhledem ke speci ckému charakteru odborné činnosti paměťových institucí tohoto typu se jedná o nezbytnou metodu práce při naplňování jejich poslání. Důvodem je potřeba komplexního nahlížení na výkon podstatné části muzejní práce, která směřuje k tvorbě expozic s intenzivním propojením interiérového

a exteriérového prostředí a úsilím o dosažení maximální míry historické reality způsobu života předků. Valašské muzeum v přírodě má dlouholeté zkušenosti mezioborové kooperace, která byla aplikována už od počátků jeho existence. Její podoba se proměňovala především podle nároků a možností plánování, vybudování a následného rozšiřování areálů, naplnění jejich expozic a také v souvislosti s personální vstřícností a schopnostmi angažovaných osob. Dlouhodobá otevřenost k využívání interdisciplinárních postupů se jeví jako jeden z důležitých faktorů pro dosažení výjimečného postavení Valašského muzea v přírodě jako předního představitele oboru muzejnictví v přírodě v Československu a v České republice. Zároveň je předpokladem, ne-li přímo podmínkou, pro další rozvoj muzea a udržitelnost jeho jedinečných kvalit v budoucnosti.

Dostupné na:

<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://muzeavpriode.cz/wp-content/uploads/2026/01/mv-25.pdf>

- **Výsledek Jost**

Markéta Šimčíková: Vývoj péče o sbírky ve Valašském muzeu v přírodě.

Studie mapuje vývoj péče o sbírky ve Valašském muzeu v přírodě od jeho založení v roce 1925 po současnost. Ukazuje proměnu přístupů od intuitivních zásahů a záchrany ohrožených staveb a předmětů k profesionalizovanému systému konzervace a restaurování, který se začal formovat od 60. let 20. století spolu se vznikem prvního specializovaného konzervátorského pracoviště. Zásadní změny přineslo období po roce 2000, kdy nové legislativní rámce, personální posílení a implementace mezinárodních standardů umožnily posun k preventivní konzervaci, systematické ochraně sbírek a aplikaci moderních technologií. Významným milníkem bylo vybudování Konzervátorsko -restaurátorského pracoviště a centrálního depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm, které zásadně rozšířily odborné i technologické možnosti Národního muzea v přírodě. Dnešní péče o sbírky muzea je dynamický, mezioborový a environmentálně citlivý proces, reaktující etické principy i nové společenské výzvy

.Dostupné na:

<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://muzeavpriode.cz/wp-content/uploads/2026/01/mv-25.pdf>

- **INTERNÍ VÝZKUMNÉ AKTIVITY**

Vedle vědeckovýzkumných aktivit realizovaných z institucionální podpory poskytované MK ČR pracovníci muzea vykonávají výzkumnou činnost hrazenou z interních zdrojů instituce. Tato činnost je zaměřena převážně na shromažďování podkladů z terénních výzkumů, archivních a muzejních průzkumů ve fondech archivních, muzejních, památkových a následně slouží k tvorbě odborných výsledků nebo prezentačních aktivit.

Dosažené výsledky za rok 2025

• Výsledek Jost

Olga Holišová: Jurkovičovy turistické stavby na Pustevnách - 30 let ve správě Valašského muzea v přírodě.

Článek se zabývá souborem turistických staveb architekta Dušana Sama Jurkoviče na Pustevnách, které prošly různými formami vlastnictví a od roku 1995 jsou ve správě Valašského muzea v přírodě. Přibližuje historický kontext vzniku staveb na konci 19. století, proměny během 20. století i složité okolnosti jejich záchrany a obnovy. Zvláštní pozornost je věnována rekonstrukci ubytovacího objektu Maměnka a jídelny Libušín, která byla po ničivém požáru v roce 2014 znovu vybudována formou vědecké rekonstrukce s využitím tradičních řemeslných postupů a maximálním zachováním autenticity. Zvláštní pozornost je věnována zkušenostem s umístěním nezbytných nových technologií a způsobům vyrovnání se s podmínkami ochrany národní kulturní památky, požadavkům daným příslušností k muzeu v přírodě a nezbytnými technologickými inovacemi.

Dostupné na:

<chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://muzeavpriode.cz/wp-content/uploads/2026/01/mv-25.pdf>

• Výsledek B

Miloš Kulišťák, Daniel Drápalal a Milan Hambálek. Poslední hodiny války. Jak jsme prožívali osvobození v květnu 1945.

Edice pramenů z konce druhé světové války přibližuje poslední okamžiky válené doby v Rožnově pod Radhoštěm prostřednictvím zachycených výpovědí očitých svědků.

KULIŠŤÁK, Miloš – DRÁPALA, Daniel – HAMBÁLEK, Milan. Poslední hodiny války. Jak jsme prožívali osvobození v květnu 1945. Rožnov pod Radhoštěm, Národní muzeum v přírodě – Město Rožnov pod Radhoštěm. 229 s.

• APLIKOVANÝ VÝZKUM

Od března 2023 realizuje NMvP dva projekty aplikovaného výzkumu Naki III. Oba tyto projekty mají široký interdisciplinární přesah a jejich výsledky budou mít dlouhodobý význam pro památkovou péči a dokumentaci rukodělné výroby v ČR s využitím pro kreativní průmysl.

PROJEKT PREVENCE A ÚDRŽBA DŘEVĚNÝCH KONSTRUKCÍ V PAMÁTKOVÉM ZÁJMU. DH23P030VV005

Poprvé se NMvP podařilo získat projekt tohoto typu v roli příjemce koordinátora, jedná se o konsorciální projekt, dalšími příjemci jsou Mendelova univerzita v Brně – Lesnická a dřevařská fakulta a ÚTAM. Projekt je zaměřen na problematiku dokumentace, záchrany, ochrany a údržby historických stavebních objektů. Zaměřuje se na čtyři hlavní cíle: neinvazivní a šetrně invazivní diagnostiku dřevěných konstrukcí, preventivní péči a údržbu dřevěného stavitelství, konstrukční opravy dřevěných konstrukcí na základě historických přístupů tesařského řemesla a tradiční povrchové úpravy dřevěných prvků staveb.

Dosažené výsledky v roce 2025

- **Výsledek F**

Radek Bryol, Michal Kloiber, Jan Tipner: Konstrukční spoj s dřevěným hřebíkem pro kotvení deskových spojů.

Technické řešení se týká celodřevěného tesařského spoje vyrobeného tradiční technologií opracování dřeva, kde spojovacím prostředkem je dřevěný hřebík. Podstatou je návrh dřevěného spojovacího prostředku pro kotvení deskových výrobků, který je jednoduše aplikovatelný při opravách historických dřevěných konstrukcí. Spojovací prostředek je navržen na bázi hladkého dřívku kruhového průřezu průměrem mírně se zvětšujícím v místě hlavy. Kolík se vyrábí z čerstvé větve stromu (dub, akát, modřín, borovice, smrk, jedle). Výhodou technického řešení je zajištění vyšší tuhosti spoje vlivem osazení hřebíku s přirozenou orientací dřevních vláken s vyšším podílem pevnějšího letního dřeva, oproti standardnímu kolíku stejného průměru.

Dostupné na:

<https://isdv.upv.gov.cz/doc/FullFiles/UtilityModels/FullDocuments/FDUM0038/uv038708.pdf>

- **Výsledek D**

Jan Baar, Luděk Dvořák, Dominik Hess, Petra Mácová, Lucie Zárybnická: Natural weathering of linseed oil paints.

Wood deterioration in exterior applications is an important issue not only for the preservation of cultural heritage. Traditional oil paints have been applied to wooden surfaces for centuries and are able to last for 50 to 100 years if maintained regularly. However, there are not many studies that have examined the behaviour and durability of these paints in outdoor conditions. Eight paint systems with linseed oil as a binder and differing in pigment type and number of coats were investigated. Painted specimens were exposed outdoors and monitored for five years during which changes in surface temperature, moisture content, gloss, colour and chemical composition were recorded. The paint colour lightness affected the final surface temperature, which in turn affected moisture intake and release. The initial gloss of the opaque paints decreased significantly over three years to match the level of semi-transparent ones, which had been dull from the beginning. The colour of opaque paints was relatively stable over the period of exposure, except for the white paint, where the contrast with the accumulating dirt and mould was clearly visible. In contrast, semi-transparent paints lost most of the pigmented layer and the resulting colour was significantly influenced by discolouration of exposed wood. The Attenuated total reflectance-Fourier transform infrared (ATR-FTIR) analysis confirmed the gradual degradation of linseed oil in the surface layer of opaque paints, while in the semi-transparent systems, pigment loss was demonstrated and spectra corresponding to wood began to appear.

Dostupné na:

<https://www.proceedings.com/content/080/080513-0697open.pdf>

- **Výsledek Jost**

Radek Bryol: Nerealizované plány rozvoje areálů Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

Studie se věnuje vývoji koncepcí rozvoje Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, a to s důrazem na nerealizované, pozměněné nebo opuštěné stavební záměry. Vychází především z interních koncepčních materiálů muzea a vzpomínek pamětníků, kteří se plánování expozic a výstavby bezprostředně účastnili. Sleduje vývoj vizí od prvních představ Muzejního spolku z počátku 20. století, přes období institucionalizace muzea a hledání jednotné koncepce, odvážných budovatelských vizí, až po současnost. Vedle popisu architektonických a urbanistických záměrů přináší i reflexi důvodů, proč řada záměrů nebyla realizována: ať už z důvodů odborných, provozních, finančních, nebo změny přístupu k poslání Valašského muzea v přírodě nebo úloh muzejní prezentace tradiční lidové kultury. Mapuje např. záměry rekonstrukce rožnovského náměstí, koncipování areálu venkovské části Valašska, vodních staveb a nejnověji i horského osídlení a krajiny

Dostupné na:

https://muzeavpriode.cz/zdroj/?mc_kategorie=44&mc_autor=&mc_order=date_desc

- **Výsledek Jimp**

Jan Baar, Luděk Dvořák, Michal Kloiber, Petra Mácová, Dita Máchová, Lucie Zárbynická: Weathering of historical paints based on linseed oil and plant resins.

The degradation of wood in outdoor applications, which affects its physical and mechanical properties, is a significant issue in the context of cultural heritage.

Traditional oil paints applied to exterior wood surfaces offer certain benefits, including moisture resistance and excellent coverage, though one of the negative effects is surface oxidation. Historically, oil paints have been shown to be durable, lasting 50–100 years if maintained regularly. However, there are no long-term data on the durability of linseed oil-based coatings under natural weathering conditions. To fill this gap in the research literature, our study aimed to compare the performance of these coatings on wooden surfaces and assess their protective properties over time. We tested four paint formulations containing chromium oxide green, linseed oil, and different plant resins for comparison (triterpenoid resins—dammar and copal, diterpenoid resin mastic). We looked at two forms of each paint: semi-transparent and opaque. The prepared specimens were exposed to weather conditions typical of the Central European climate for 6 years. The specimens were then analyzed for chemical, contact angle and color changes. After 6 years, the wood painted with opaque coatings showed the least color change, demonstrating their superior durability. In contrast, semi-transparent paint displayed more significant variations in all measured parameters when compared to opaque paint. Nevertheless, semi-transparent paint still performed adequately after 6 years of exposure to the elements, fulfilling its intended purpose. The need for research arises from the lack of long-term data on the durability of linseed oil-based coatings

under natural weathering conditions, and the study aims to compare the performance of these coatings on wooden surfaces and assess their protective properties.

Dostupné na:

<https://doi.org/10.1007/s11998-024-01062-8>

PROJEKT DOKUMENTACE ÚSTŘEDÍ LIDOVÉ UMĚLECKÉ VÝROBY: ZDROJ POZNÁNÍ A INSPIRACE.

DH23P030VV031

tomto projektu NMvP vystupuje v roli příjemce. Koordinátorem projektu je Masarykova univerzita v Brně – Ústav evropské etnologie, dalším příjemcem pak Národní muzeum v Praze – Archiv Národního muzea v Praze. Projekt je zaměřen na vytvoření společné databáze se záznamy ÚLUV, které jsou v současnosti v různém stupni zpracovanosti uchovávány ve dvou pracovištích – NMvP v Rožnově pod Radhoštěm a v Archivu Národního muzea v Praze. Účelem je zpřístupnit badatelsky zajímavý a využívaný fond široké veřejnosti.

Dosažené výsledky v roce 2025

- **Výsledek Nmets**

Lenka Drápalová: Dokumentační fond ÚLUV. Teoretické a praktické metody jeho využití.

Metodický materiál zhodnocující v úvodní pasáži v obecné rovině informační potenciál dokumentačních fondů a specializovaně pak dokumentační fond ÚLUV; metodika přináší základní údaje o fondu, jeho vzniku a účelu, systematiku fondu, výklad základní užívané terminologie, definice skupin potenciálních uživatelů. Zásadní položkou metodiky je identifikování potenciálu, který mohou využít různé cílové skupiny. Jedná se o metodický návod, jak co nejefektivněji postupovat při práci s fondem, aby z něho i odborně nekvalifikovaná osoba byla schopna vytěžit maximum dostupných informací a uplatnit je pro své účely.

Dostupné na: <https://invenio.nusl.cz/record/692888>

SPOLEČNÁ PROPAGACE NÁRODNÍHO MUZEA V PŘÍRODĚ

Rok 2025 byl z pozice propagace NMvP a jeho OS koordinován strategií rozvoje 2023 – 2032, jehož součástí je i marketingová strategie. Každoroční činností je tvorba přehledného **marketingového plánu** a jeho naplňování, jak z pozice nadstřešující „matky“ – Národního muzea v přírodě, tak z pohledu jednotlivých organizačních složek – Hanáckého muzea v přírodě, Muzea v přírodě Vysočina, Muzea v přírodě Zubrnice a Valašského muzea v přírodě. V roce 2025 byly tyto MKT plány propojeny s dílčími položkami akčních plánů jednotlivých složek. Celým rokem akcentovalo sté výročí založení Valašského muzea v přírodě. V květnu 2025 byla slavnostně otevřena stodola ze Zadní Lhoty v Muzeu v přírodě Zubrnice.

V průběhu roku (od června do září) proběhlo **dotazníkové šetření spokojenosti** návštěvníků muzea, které byla zaměřeno na zjištění informací o jednotlivých organizačních složkách – zdroji informací o nich. Další podstatnou informací z dotazníkové šetření je otázka na technologické prvky a moderní technologie, které by návštěvníci uvítali či využili na půdě muzea. Výsledky dotazníkového šetření byly srovnány s obdobným dotazníkem spokojenosti návštěvníků z předešlých dvou let. Dotazník probíhal pouze on-line formou dotazování – bez osobních tazatelů, celkově ve všech OS vyplněn 451x. Ve spolupráci s edukátory byla vytvořena i šablona pro dotazník spojenosti návštěvníků s edukačními programy – ostrý provoz dotazníku v roce 2025. I tento je vyplňován on-line pomocí QR kódů nebo případně jsou učitelé škol účastníci se edukačních programů v muzeích obesláni e-mailem s tímto dotazníkem.

V roce 2025 bylo na poli jednotné propagace a marketingu NMvP pokračováno v duchu **používání jednotného vizuálního stylu muzea** při tvorbě jednotlivých výstupů muzea a jeho organizačních složek na sociálních sítích, v propagačních materiálech a v dalších výstupech muzea. CI manuál byl v elektronické verzi doplněn o polské mutace log jednotlivých OS a NMvP. Koncem roku 2025 byl CI manuál doplněn kompletně o novou, přístupující OS – Selský statek U Matoušů (od 1.1.2026 Muzeum v přírodě Plzeň-Bolevec). V průběhu roku docházelo k průběžnému plnění a **zvyšování funkcionality webových stránek** www.nmvp.cz – byly nasazeny e-vstupenky na akce v MPV. Celková návštěvnost webu za rok 2025 byla 1 838 664 zobrazení (nárůst oproti roku 2024 o více než 400 000 zhlédnutí). U Muzea v přírodě Zubrnice došlo k doplnění značení objektů o QR kódy s informacemi o objektech v jazykových mutacích. Průběžně probíhalo sledování návštěvnosti webu (google analytics) a monitoring tisku (mediálních výstupů) a předávání těchto informací do jednotlivých OS.

Facebookový profil NMvP byl průběžně aktualizován a doplňován, v průběhu roku pokračovala rubrika *Víte, že...* NMvP a zvláště pořady jednotlivých muzeí byly dále prezentovány i na jiných, především turistických, portálech (např. www.kudyznudy.cz,

www.kampocesku.cz). V průběhu roku docházelo k aktualizaci kontaktních údajů a aktuálních otevíracích dob a ceníků jednotlivých muzeí na různých portálech (www.mkcr.cz, www.cz-museums.cz, www.google.com, www.mapy.cz apod.). Byly aktualizovány údaje o OS na jednotlivých krajských zastoupeních firm offices, které spadají pod krajské DM nebo úřady.

V rámci **tištěných materiálů** byly průběžně dotištěny chybějící tiskoviny a především byly vydány sborníky akcí na rok 2026 jednotlivých organizačních složek. Pro Muzeum v přírodě Zubrnice byl graficky připraven k tisku jednoduchý DL leták v NJ. Ve stejném duchu se nesla i do výroba reklamních předmětů. Veletržní účast v tuzemsku i zahraničí byla pokryta pouze prospektovým servisem.

V průběhu roku bylo vydáno na 46 **tiskových zpráv** – o akcích, návštěvnosti, investičních aktivitách v jednotlivých muzeích (mimo TZ Valašského muzea v přírodě). Ty byly rozesílány na adresáře národních nebo regionálních médií, nahrávány do veřejného portálu tiskových zpráv. Bylo realizováno několik **mikrokampaní** v jednotlivých OS na sociálních sítích (FB) a vyhledávacích (seznam.cz, idnes.cz). Před hlavní návštěvnickou sezonou se uskutečnily **sezonní tiskové konference** v Rožnově pod Radhoštěm a na Veselém Kopci. Dále byly průběžně realizovány reportáže a rozhovory v tištěných médiích (noviny, časopisy - průběžné vyhodnocování aktuálních inzertních nabídek), v TV lokálních i celoplošných a v komerčních rádiích, Českém rozhlase a jeho jednotlivých stanicích. Podobně jako NMvP jako celek se také jeho jednotlivá muzea samostatně představovala v regionálně příslušných tištěných médiích, televizích a rádiích či v Českém rozhlase.

Spolupráce s **krajskými či oblastními destinačními managementy (dále DM)** probíhá formou jejich účasti na tiskových konferencích (pozdání zástupců na sezonní tiskovou konferenci), účasti zástupců NMvP/OS na školeních organizovaných DM. Tiskové zprávy, plakáty na akce atd. jsou rozesílány na adresář informačních center a DM příslušného kraje a jsou jimi pravidelně zveřejňovány. Před hlavní návštěvnickou sezónou, tj. cca v dubnu, jsou IC zásobena tištěnými tiskovinami z jednotlivých příslušných OS. Jednotlivé OS se podílely na presstripech a famstripech DM.

Jednotlivá muzea se samostatně prezentovala na vlastních profilech na sociálních sítích, tedy především na svých facebookových profilech či Instagramu a Youtube. Na sociálních sítích i webu muzeí byly zveřejňovány informace o dění v muzeu, o chystaných akcích, pozvánky na komentované prohlídky, odkazy na články, videa apod. Muzea aktivně vstupovala prostřednictvím edičního systému do plnění obsahu oficiálního webu www.nmvp.cz. Koncem roku 2025 začala být tvořena kostra webu pro přistoupení další organizační složky – Muzea v přírodě Plzeň-Bolevec. Muzea dále propagovala všechny své programy standardní cestou (plakáty, letáky, tištěné pozvánky, audio pozvánky apod.).

V roce 2025 byl implementován **rezervační systém Colosseum** byl implementován ve Valašském muzeu v přírodě a Muzeu v přírodě Vysočina. Hanácké muzeum v přírodě

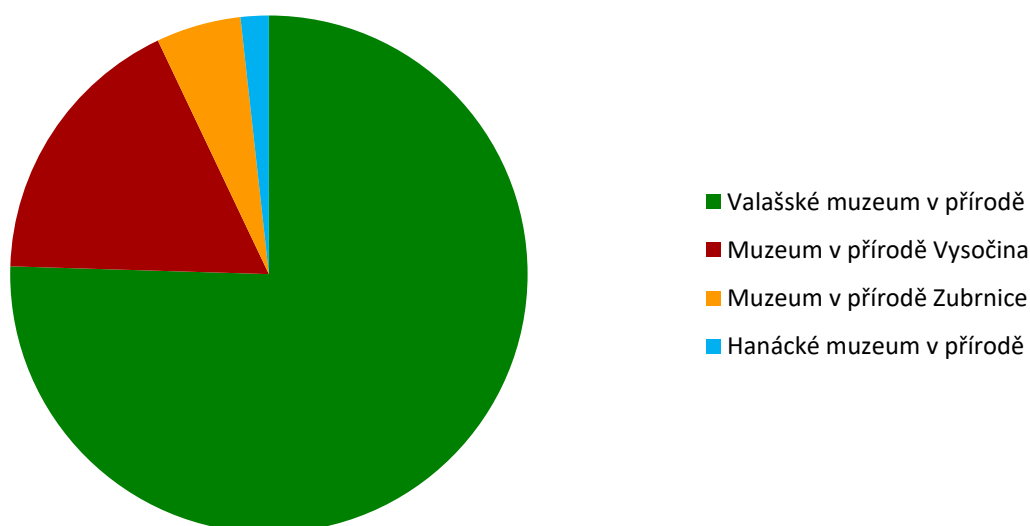
v Příkazích u Olomouce má pouze 1 edukační program, tj. rezervační systém není nutno používat.

Permanentky byly nasazeny ve všech 4 OS. Rozlišeny 2 úrovně permanentek na 10/5 vstupů – dle velikostí muzeí. Zohledněno i cenově. Prodej permanentek, s výjimkou Valašského muzea v přírodě, je v jednotkách kusů.

NÁVŠTĚVNOST NÁRODNÍHO MUZEA V PŘÍRODĚ A JEHO SLOŽEK

	NMvP	VMP	MPV	MPZ	HMP
2025	378 532	286 510	67 009	20 040	4 973
2024	376 228	283 925	65 682	19 937	6 684
2023	394 924	305 130	66 680	17 712	5 402
2022	430 527	333 955	70 666	20 304	5 260
2021	340 420	276 391	50 937	9 333	3 477
2020	274 938	227 785	35 822	7 572	3 759
2019	480 038	364 140	93 003	18 523	4 372
2018	----	354 000	74 325	21 978	3 491

Návštěvnost NMvP v roce 2025

GRANTY A DOTACE

V roce 2025 čerpalo NMvP finanční podporu z následujících programů v podobě těchto projektů:

Lokace Valašské muzeum v přírodě

Název projektu: Realizace projektu inženýrských sítí a páteřních komunikací, včetně umístění staveb areálu Kolibiska

Poskytovatel: IROP/MKČR
Doba řešení: 5/2024 – 12/2026
Celkové náklady: 78 853 000 Kč
Výše dotace: 78 853 000 Kč

Cílem projektu je realizovat tři okruhy staveb v areálu Koliska – objekty lidové architektury (obytnou chalupu z Komorní Lhotky, Panskou salaš s kolibou a pajtou a kolibu z Radhoště), vystavět komunikace v rámci celého areálu a postavit nový vstupní objekt. Byla realizována výběrová řízení na TDI a dodavatele staveb. Samotná stavba bude zahájena v lednu 2025.

Lokace Valašské muzeum v přírodě

Název projektu: Obnova Mikuláščíkova fojtství v Jasenné

Poskytovatel: IROP/ MK ČR
Celkové náklady: 16 022 507 Kč
Dotace IROP: 11 215 754,90 Kč
Doba řešení: 8/2024 – 3/2026
Náklady v roce 2025: 14 728 000 Kč

Cílem projektu je renovace a zpřístupnění veřejnosti Národní kulturní památky Mikuláščíkova fojtství z Jasenné, které Národní muzeum v přírodě spravuje od roku 2021.

Lokace Valašské muzeum v přírodě

Název projektu: Stabilizace skládky v Tylovicích

Poskytovatel: EU/MŽP/MK ČR
Celkové náklady: 14 415 000 Kč
Dotace: 13 813 000 Kč
Doba řešení: 3/2025 – 12/2025

Náklady v roce 2025: 9 633 000 Kč

Projekt řešil stabilizaci staré skládky v Tylovicích v Rožnově pod Radhoštěm, na pozemcích Národního muzea v přírodě, p. o. (Valašské muzeum v přírodě), u které byl průzkumnými pracemi zjištěn závadný stav - kontaminace zeminy zejména těžkými kovy a PAU. Cílem projektu je zajištění svahu skládky pomocí gabionové opěrné zdi - utěsnění a zpevnění paty svahu skládkového tělesa tak, aby nedocházelo k vyplavování pevných odpadů ze skládky do vodoteče a tím bylo zamezeno šíření škodlivých látek do okolí. Skládky bude následně uzavřena a rekultivována.

Lokace Hanácké muzeum v přírodě

Název projektu: Výkup usedlosti Příkazy č.p. 57
Poskytovatel: MK ČR
Doba řešení: 2025
Celkové náklady: 14 549 000 Kč
Výše dotace: 14 549 000 Kč
Náklady v roce 2025: 14 549 000 Kč

Cílem projektu bylo získání objektu, v němž by bylo možno zajistit kvalitní pracovní zázemí pro kmenové zaměstnance Hanáckého muzea v přírodě, které je ve stávajícím objektu Kameníčkova gruntu nedostatečné, stejně tak, jako zde nebylo možno poskytovat kvalitní služby.

Lokace Valašské muzeum v přírodě

Název projektu: Přístupová komunikace do areálu Kolibiska - Stužka
Poskytovatel: MK ČR
Celkové náklady: 7 500 000 Kč
Doba řešení: 10/2025 – 6/2026
Náklady v roce 2025: 2 406 000 Kč

Cílem projektu je zkvalitnit služby návštěvníkům vybudováním bezbariérového přístupového chodníku do areálů Valašska dědina a nově vznikajícího areálu Kolibiska.

Lokace Národní muzeum v přírodě

Název projektu: Institucionální podpora Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace
Poskytovatel: MK ČR
Doba řešení: 1.1.2024-31.12.2028
Celkové náklady: 5 535 000 Kč
Výše dotace: 5 535 000 Kč
Náklady v roce 2025: 1 107 000 Kč

Národní muzeum v přírodě jako zapsaná výzkumná organizace v registru MŠMT vyvíjí vědecko-výzkumnou činnost na bázi teoreticko-metodické pro podporu rozvoje oboru muzejnictví v přírodě a na bázi zhodnocování a zpřístupňování sbírkových fondů a dokumentace širokému okruhu odborné a laické veřejnosti formou výstav, publikací, databází a článků.

Lokace Národní muzeum v přírodě

Název projektu:	Naki III - Dokumentace Ústředí lidové umělecké výroby: zdroj poznání a inspirace
Identifikační kód:	DH23P030VV031
Doba řešení :	3/2023–12/2027
Poskytovatel:	MK ČR
Typ projektu:	Konsorciální
Výše dotace:	1 539 000 Kč
Náklady v roce 2025:	532 000 Kč

Projekt si klade za cíl zpracování, zpřístupnění a prezentaci dokumentačního fondu Ústředí lidové umělecké výroby, který má potenciál sloužit jako důležitý pramen pro studium tradiční rukodělné výroby a jejich organizovaných forem a zároveň jako cenná inspirace pro revitalizaci rukodělných technik, různé obory uměleckého řemesla i současné tvůrce, kreativní průmysl a design. Hlavní cíl projektu spočívá v tvorbě veřejně dostupné databáze ke zpřístupnění informací a zároveň v opětovném propojení dokumentačního materiálu nekonceptně rozděleného po zrušení podniku ÚLUV do dvou celků deponovaných v samostatných paměťových institucích – Národním muzeem v Praze a Národním muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. V návaznosti na hlavní cíl směřuje projekt prostřednictvím dílčích tematických os a jednotlivých výstupů k co nejefektivnějšímu využití sdělného potenciálu dokumentačního fondu ÚLUV ze strany různých uživatelských skupin.

Lokace Národní muzeum v přírodě

Název projektu:	Naki III - Prevence a údržba dřevěných konstrukcí v památkovém zájmu
Identifikační kód:	DH23P030VV005
Doba řešení :	3/2023–12/2027
Poskytovatel:	MK ČR
Typ projektu:	Konsorciální
Výše dotace:	7 033 000 Kč
Náklady v roce 2025:	1 416 000 Kč

Hlavním cílem projektu je aplikovat výzkumné poznatky v oblasti péče o dřevěné stavby zejména na prostředí a podmínky muzeí v přírodě v ČR. Plánem je zpracovat standardy pro základní péči o dřevěné historické objekty v několika vzájemně provázaných okruzích:

1. Neinvazivní a šetrně invazivní diagnostika dřevěných konstrukcí – zavést diagnostiku do praxe muzeí v přírodě;
2. Preventivní péče a údržba objektů dřevěného stavitelství – vytvořit metodiku;
3. Konstrukční opravy dřevěných konstrukcí na základě historických přístupů tesařského řemesla – vytvořit památkový postup, užitečný vzor, funkční vzorek;
4. Tradiční povrchové úpravy dřevěných prvků staveb – vytvořit metodiku.

Definovanými výstupy tak projekt přispěje k zefektivnění preventivní péče o rozsáhlý fond historického dřevěného stavitelství v naší zemi a definuje smysluplné a citlivé přístupy v případě potřeby zásahů do dřevěných konstrukcí.

Lokace Muzeum v přírodě Vysočina

Název projektu:	Projektová dokumentace – rekonstrukce objektu Wilsonova 834 na depozitář, konzervátorskou dílnu a dalších technické a provozní zázemí muzea
Poskytovatel:	MK ČR
Doba řešení:	2024–2025
Celkové náklady:	2 400 000 Kč
Náklady v roce 2025:	1 818 000 Kč

V roce 2024 byla zhotovena projektová dokumentace pro stavební povolení k rekonstrukci objektu bývalého FÚ Hlinsko pro potřeby centrálního depozitáře a dalšího provozního zázemí MPV (konzervátorská dílna, výtvarný ateliér, badatelna, spisovna, fotoateliér, příruční archiv, zasedací místnost, zázemí pro práci kurátorů se sbírkou a parkování pro služební vozy). Tato dokumentace byla předána SÚ Hlinsko s žádostí o vydání SP. V roce 2025 bude probíhat zhotovení dokumentace pro provádění stavby včetně dokumentace pro zadávací řízení na výběr zhotovitele. Termín pro předání Díla je stanoven nejpozději 20. 12. 2025. Realizací akce získá muzeum dokumentaci potřebnou k žádosti o financování výstavby depozitárních prostor pro uložení sbírkového fondu a nového technického zázemí pro odbornou činnost muzea.

Lokace Muzeum v přírodě Vysočina

Název projektu:	Transfer stodoly z Boru u Skutče
Poskytovatel:	MK ČR
Doba řešení:	2024–3/2026
Celkové náklady:	7 000 000 Kč
Náklady v roce 2025:	5 996 000 Kč

Realizace transferu roubené stodoly u objektu čp. 14 z Boru u Skutče do areálu Veselý Kopec byla zahájena v roce 2024. V roce 2025 bylo dokončeno rozebírání objektu in situ a převoz dřevěných prvků do haly dodavatelské firmy, kde byly provedeny konzervační práce a zhotovení kopií již nepoužitelných dřevěných prvků dle schválené PD a následného podrobného zaměření a posouzení jednotlivých dřevěných konstrukcí. Zároveň v areálu Veselého Kopce proběhly práce spojené se zakládáním stavby, následně výstavba stodoly a terénní úpravy.

Lokace Muzeum v přírodě Zubrnice

Název projektu: Dokončení transferu mlýna Týniště čp. 28 (mlýn z Homole u Panny)

Poskytovatel: MK ČR
Doba řešení: 2024–3/2026
Celkové náklady: 3 900 000 Kč
Náklady v roce 2025: 3 459 000 Kč

V rámci projektu byly dokončeny všechny stavební práce na objektu, terénní úpravy a objekt byl zkolaudován. Cílem bylo dokončit dlouhodobé stavební práce a objekt připravit pro vybudování expozice.

Lokace Muzeum v přírodě Zubrnice

Název projektu: Rekonstrukce objektu Říhovny a školy

Poskytovatel: MK ČR
Doba řešení: 2025 –12/2027
Celkové náklady: 6 500 000 Kč
Náklady v roce 2025: 896 000 Kč

Projekt zahrnuje zpracování projektových dokumentací pro rekonstrukci objektu Říhovny a školy pro realizaci generálních oprav objektů a jejich vybavení expozicemi (škola) a zázemím pro návštěvníky a zaměstnance Muzea v přírodě Zubrnice.

PLNĚNÍ PROFILOVÝCH ÚKOLŮ

Profilové úkoly zadává zřizovatel a zpráva o jejich plnění se podává k 30.9.2026

Profilový úkol č. 1

Nadále plnit relevantní opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021-2025 (viz příloha).

V případě termínovaného opatření 2.1.4. souhrnně informovat o realizaci plánu zpřístupňování budov ve vlastnictví organizace v letech 2023-2025 a o dalším plánu zpřístupňování budov v roce 2026.

OBLAST Č.1: OBECNÉ ZÁVAZKY A PRINCIPY OCHRANY PRÁV OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

1.1 Cíl: V rámci státní správy dodržovat princip rovnosti a nediskriminace osob se zdravotním postižením

1.1.1. Závazný akční plán činnosti NMvP a jeho jednotlivých organizačních složek na rok 2025 zohledňuje specifické požadavky osob se zdravotním postižením (OZP) což se odráží v jednotlivých úkolech OS, např. 41/25/V – *Zkvalitnění zázemí pro návštěvníky v areálu Veselý Kopec: dokončení bezbariérového přístupu k pokladnám včetně zápisu do KN – termín 5/2025, dokončení/kolaudace stavby bezbariérového WC pro návštěvníky včetně zápisu do KN – termín 2/2025*

1.1.2. Strategie rozvoje NMvP 2024-2033 v nastolených směrech rozvoje koncepčně odráží dopady stanovených úkolů na OZP: *N5.2.2 Přiblížit expozice zdravotně znevýhodněným – např. haptické modely, hlasové průvodce, tlumočení do znakové řeči Rozšiřovat bezbariérovost interiérů i exteriérů ve všech areálech při zachování jejich authenticity.*

OBLAST Č.2: PŘÍSTUPNOST STAVEB, DOPRAVY A POZEMNÍCH KOMUNIKACÍ

Cíl: Je nezbytné dbát na progresivní zpřístupňování veřejných budov, veřejného prostoru a pozemních komunikací, neboť ne vždy je možné stávající právní úpravu či faktický stav v této oblasti považovat za dostatečný.

Důležité je klást důraz zejména na systematické odstraňování bariér v budovách veřejných institucí a zveřejňování informací o přístupnosti na jejich internetových stránkách.

2.1.3. Na internetových stránkách NMvP (jeho jednotlivých organizačních složek) jsou aktualizovány informace o přístupnosti objektů/areálů.

2.1.4. Realizace úkolů z vytvořeného plánu zpřístupňování (viz příloha č.1 Plán zpřístupňování objektů NMvP – 2025 plnění k 30.9.)

Návrh Plánu opatření zpřístupňování budov na rok 2026 – příloha č. 2

OBLAST Č.3: PŘÍSTUPNOST INFORMACÍ A SLUŽEB VEŘEJNÉ SPRÁVY

3.2. Cíl: přístupné webové stránky a elektronické služby správy

NMvP zastřešuje spolupráci s firmou Netservis, která provádí úpravu webového prostřední všech organizačních složek (VMP, HMP, MPZ a MPV) s ohledem na přístupnost pro hendikepované.

OBLAST Č. 11: ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

11.2 Cíl: podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve veřejném sektoru

Zpráva o vývoji počtu zaměstnaných OZP je každoročně součástí hlášení o plnění opatření NPPRP pro OZP podávaného v průběhu února příslušného roku.

OBLAST Č. 14: PARTICIPACE OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A JEJICH ORGANIZACÍ NA POLITICKÉM A VEŘEJNÉM ŽIVOTĚ

14.1 Cíl: OZP se podílejí na správě věcí veřejných

14.1.1. Probíhá zavedená spolupráce s:

- Diakoníí Valašské Meziříčí při dobrovolnické činnosti osob s poruchou autistického spektra,
- Centrem denních služeb Motýl pomáhajícím lidem se zdravotním a kombinovaným postižením od 18 let věku z Pardubického kraje, především mikroregionu Hlinecko,
- Sociální agentura, o.p.s.- MPZ místem pracovního tréninku pro rehabilitaci znevýhodněné osoby na trhu práce

OBLAST Č. 15: PŘÍSTUP KE KULTURNÍMU DĚDICTVÍ, ÚČAST NA KULTURNÍM ŽIVOTĚ A SPORTOVNÍCH AKTIVITÁCH

15.1 Cíl: Zpřístupňování památek, divadel, muzeí, kin, knihoven a dalších kulturních zařízení, včetně jejich služeb

15.1.3 (viz příloha č.1 Plán zpřístupňování objektů NMvP – 2025 plnění k 30.9.)

15.1.4. digitalizace sbírkového fondu s následným vložení záznamů na veřejně přístupnou platformu (<https://vademecum.vmp.cz/>) je zajišťováno Valašským muzeem v přírodě

15.3.1. Jednotlivá muzea koncipují na základě svých možností nabídku speciálních programů/okruhů/zážitkových aktivit pro OZP:

- aktivní cílená účast OZP na edukačních programech (např. Velikonoce na Valašsku)
- pravidelná organizace tematických přednášek včetně obrazové dokumentace a představení trojrozměrných předmětů pro imobilní klienty Centra denních služeb Motýl Hlinsko
- zajištění tvořivých dílen pro klienty Centra denních služeb Motýl Hlinsko
- v prostředí opraveného mlýna čp. 28 byl vytvořen v zeleni upravený prostor s očištěnými mlýnskými kameny s pobídkou k dotýkání se ploch v místě drážek tzv. remišů. Hauptický prvek je označen cedulí a vyzývá k získání informací pomocí smyslů a hledání dalších mlýnských kamenů, umístěných v rámci návštěvnického okruhu mlýna čp. 27

OBLAST Č. 17: KOORDINACE A MONITOROVÁNÍ PLNĚNÍ NÁRODNÍHO PLÁNU

17.1 Cíl: Každoroční kontrola plnění opatření Národního plánu

Vypracování zprávy o plnění jednotlivých opatření za uplynulé období souhrnně za jednotlivé složky NMvP a její odeslání zřizovateli každoročně začátkem roku.

PLÁN ZPŘÍSTUPŇOVÁNÍ BUDOV V ROCE 2026

Opatření 2.1.4. Na základě analýzy přístupnosti budov ve vlastnictví gestora (včetně přímo řízených organizací) vytvořit plán zpřístupňování těchto budov a tento plán realizovat.

Všechny organizační složky NMvP poskytují standardizované veřejné služby podle zákona č. 483/2001 Sb., které jsou v tomto dokumentu specifikované svým rozsahem a strukturou. Standard fyzické dostupnosti ukládá odstraňování architektonických a jiných bariér v užívání prostor muzea osobám s tělesným hendikepem, pokud tomu nebrání stavební podstata objektu.

Národní muzeum v přírodě usiluje o zajištění bezbariérového vstupu do svých objektů a v rámci dispozičních, technických a finančních možností hledá taková řešení a organizační opatření, která by umožnila návštěvu i osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.

Úkoly pro rok 2026:

1) Pravidelnou údržbou a průběžnými opravami v rámci provozu jednotlivých muzeí v přírodě zajišťovat bezproblémovou přístupnost areálových komunikací různých typů, s různými povrchy (mlat, asfaltová komunikace, žulové kostky, přírodní šotolinové cesty, dláždění přírodním kamenivem, travnaté chodníky)

2) Vytipovávat možnosti zpřístupnění historických objektů (přízemí staveb) pomocí neinvazivních opatření, např. mobilní nájezdová rampa (dřevěná), vytváření terénních násypů/depresí s plynulou návazností na vjezd/vstup do objektu atp.

3) V plánovaných investičních záměrech zaměřených na komplexní rekonstrukce expozičních i provozních objektů citlivě zařazovat prvky bezbariérovosti dle aktuálního stavebního řádu

- studie proveditelnosti a PD areálu Říhovna (MPZ)

- studie proveditelnosti a PD objektu Obecné školy (MPZ)

- studie proveditelnosti rekonstrukce Kameníčkova gruntu (HMP)

- studie proveditelnosti rekonstrukce usedlosti Příkazy čp. 57 (HMP)

- PD na rekonstrukci objektu Wilsonova čp. 834 (MPV)

4) U právě probíhajících novostaveb dbát a důsledně dodržovat zajištění a kvalitní zpracování stavebních prvků k vytváření podmínek pro samostatné a bezpečné využití pozemků a staveb osobami s pohybovým, zrakovým nebo sluchovým postižením, osobami pokročilého věku, těhotnými ženami a osobami doprovázejícími dítě v kočárku nebo dítě do 3 let (dále jen „osoba s omezenou schopností pohybu nebo orientace“) s cílem bezbariérového užívání.

- vstupní objekt nového areálu Kolibiska, včetně páteřní přístupové komunikace „Stužka“ (VMP)

5) Při plánování nové výstavby (ať už se jedná o expoziční objekty, nebo o provozní zázemí, nebo nové areály) zohledňovat specifické požadavky OZP už při zadávání podkladů pro vypracování projektové dokumentace

- parkovací zóny (MPV, HMP, VMP, MPZ)
- studie proveditelnosti Mlýnského údolí (MPZ)

6) Nahrazovat nemožnost přístupu do expozičních objektů alternativními možnostmi – získání informací prostřednictvím webových portálů, elektronické knihovny atd., nebo zprostředkování zážitků na základě virtuální prohlídky, poslechem audiokomentáře, zařazením haptických modelů apod.

Profilový úkol č. 2

Předložit zřizovateli novou Koncepti sbírkotvorné činnosti NMvP od roku 2026.

V roce 2025 skončí pětileté období platnosti Konceptce sbírkotvorné činnosti NMvP na léta 2021–2025. Z tohoto důvodu byl vypracován nový koncepční materiál na další pětileté období, který reflektuje změnu přístupů budování sbírky organizačních složek – Hanáckého muzea v přírodě, Muzea v přírodě Vysočina a Muzea v přírodě Zubrnice začleněných – začleněných do struktury NMvP a definuje směry selekce a tezaurace sbírkových předmětů na další období ve všech čtyřech složkách NMvP.

Profilový úkol č. 3

Zrealizovat akce ke 100. výročí vzniku Valašského muzea v přírodě v roce 2025.

Pracovníci Valašského muzea v přírodě realizovali plánované aktivity, které byly zacíleny na odbornou i laickou veřejnost za účelem prezentovat významné stoleté výročí založení a zpřístupnění Valašského muzea v přírodě.

- Beseda s názvem **Valašský rok 1925 aneb Valašsko sobě a národu** uskutečněná 23. 1. 2025. Byla zaměřená na prezentaci problematiky provázanosti projektu založení muzea a přípravy a realizace národopisné slavnosti zvané Valašský rok 1925 s vyhodnocením významu pro zachování tradiční lidové kultury Valašska. Beseda se setkala s nebývalým zájmem posluchačů, kterých se zúčastnilo 140. Přednášejícím prof. PhDr. Daniel Drápala, PhD.

- U příležitosti výročí byl vytvořen **prezentační filmový spot** s názvem **Klenot Valašska** představující současnou podobou Valašského muzea v přírodě. Veřejnosti byl poprvé představen 17. 2. 2025.

- Od 17. 2. 2025 zejména laickou veřejnost a potencionální návštěvníky muzeum oslovovalo prostřednictvím facebooku seriálem **Strípky z depozitářů**, v němž přiblížilo (a ještě do konce roku bude prezentovat) vybrané sbírkové předměty nebo jejich soubory vzešlé z pozůstalostí zakladatelů a mecenášů muzea.

- Ve spolupráci s Českou poštou byl vydán **aršík se známkou**. Slavnostní prezentace s odbornou přednáškou tvůrce známky se uskutečnila 22. 2. 2025 v Dřevěném městečku.

- Ke stoletému výročí byla ve výstavním sále objektu Sušák realizována výstava ***Valašsko sobě a národu***. Prostřednictvím panelů a sbírkových předmětů prezentuje problematiku příprav a realizace Valašského roku 1925 – národopisné slavnosti spojené s revitalizací vybraných prvků tradiční lidové kultury Valašska a jejich následným uchováním příštím generacím nejen skrze Valašské muzeum v přírodě, ale také formou živých prezentací zde uskutečňovaných, ale i mimo areály muzea. Slavnostní vernisáž proběhla 14. 5. 2025, autoři výstavy Prof. PhDr. Daniel Drápal a Mgr. Lenka Drápalová, kteří uskutečnili i několik autorských prohlídek nejen v rámci dne vernisáže, ale i v následujících obdobích.
 - Ve stejný den proběhlo ***slavnostní mezinárodní zasedání***, kterého se zúčastnili zástupci Ministerstva kultury České republiky, představitelé krajské samosprávy a starostové obcí. Přítomni byli také zástupci spolupracujících muzeí a institucí ze Slovenské republiky, Polska, Maďarska, Rakouska a Bulharska. V sále také zasedli současní i bývalí zaměstnanci Valašského muzea v přírodě. Účelem zasedání bylo připomenout jedinečný okamžik v dějinách oboru muzejnictví v přírodě, a to kontinuální existenci muzea v přírodě v České republice a rovněž významné postavení Valašského muzea v přírodě v rámci paměťových institucí nejen v tuzemsku, ale i v zahraničí. V průběhu jednání zazněly zdravice významných hostů a byli oceněni zaměstnanci muzea pracující zde více než 20 let.
 - Dalším audiovizuálním dílem věnovaným k 100. výročí založení muzea je ***animovaný spot***, který vznikl ve spolupráci PR pracovníků muzea a externího dodavatele a přibližuje zajímavou formou nejen vznik muzea, ale i další klíčové okamžiky důležité pro jeho rozvoj až do dnešních dnů.
 - Ve dnech 4. – 6. 7. 2025 se uskutečnil ***mezinárodní folklorní festival Rožnovské slavnosti***, tentokrát zaměřený především na prezentaci valašského folkloru prostřednictvím folklorních souborů z celého Valašska a dalších, které se zabývají touto oblastí lidové kultury. Zúčastnil se nejen rekordní počet souborů, ale také počet krojovaných osob. Celým dnem se prolínal odkaz Valašského roku 1925 včetně revitalizace pódiových pásem, které se odehrály před sto lety. Festival navštívil i prezident České republiky Petr Pavel.
 - Součástí festivalového programu byl i slavnostní křest ***knihy Valašsko sobě a národu – Národopisná slavnost Valašský rok 1925 a její odkaz*** vydané Národním muzeem v přírodě. Autoři publikace tak završili odborné aktivity vážící se ke stoletému výročí a v publikaci představili na základě podrobného archivního a muzejního výzkumu fenomén Valašského roku 1925 a jeho význam pro další generace.
 - ***Zasazení stromu*** k připomenutí 100. výročí založení Valašského muzea v přírodě v areálu. Strom rovněž symbolizuje dlouholetý vztah muzea a města Rožnov pod Radhoštěm.
 - Jako speciální aktivity k výročí založení muzea byly již zrealizovány dny otevřených dveří muzea do prostorů běžně veřejnosti nepřístupných:
18. 5. 2025 – ***Den otevřených dveří na pracovištích technického útvaru*** Valašského muzea v přírodě – návštěvníci měli možnost navštívit stolařskou a tesařskou dílnu a projekční kancelář. Na tyto prohlídky pak navázala procházka nově vznikajícím areálem Kolibiska.

5. 6. 2025 a 13. 9. 2025 proběhly **Komentované prohlídky muzejních vil** – návštěvníkům byly zpřístupněny 3 objekty – ředitelství, odborná knihovna a oddělení dokumentace, kde byli seznámeni průvodním slovem nejen s historií objektů, jejich včleněním do struktury muzea, ale i se současným využitím včetně prostor s běžně nedostupným zázemím.

- programová nabídka kulturních akcí i edukačních pořadů byla realizována dle plánu, přičemž v souvislosti s výročí muzea byly zařazeny **Lázeňský výlet (12. 7.) a Dožínky (23. 8.)** – programy, které jsou v nabídce Valašského roku zařazovány výjimečně. Oba byly úspěšně realizovány.

18. 10. 2025 – Den otevřených dveří v centrálním depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm – konzervační pracoviště

13. – 14. 11. 2025 – odborné setkání k výměně zkušeností Muzeum v přírodě jako prostor pro multidisciplinaritu.

Profilový úkol č. 4

Informovat o postupu realizace projektu rekonstrukce objektu fojtství v Jasenné.

V srpnu 2024 se firmě Juráš předalo staveniště a do konce roku proběhly práce na výstavbě Pokladny, parkoviště i obnově fojtství a sklepa, včetně kontrolních dnů – popsáno v profilovém úkolu č.2 z roku 2024. Od ledna 2025 se na obnově Fojtství pokračuje:

- **Objekt Fojtství**

V lednu 2025 byl předložen konkrétní návrh statika na podchycení stropních trámů svislými sloupky v 1.NP i v 2.NP, s podepřením dvoustupňovými patkami, po stržení šindele na severní straně. Navrhla se výměna trámů a porušených zhlaví po obvodu objektu. V rámci statiky bylo odsouhlaseno i podchycení jihozápadního rohu železobetonovým základem, včetně stažení zídky ocelovým táhlem. Stabilizovaly se vysunuté trámy na západní straně novými trámy. Upravil se popraskaný sokl na západní straně. Provedla se výměna obvodových trámů po obvodu místnosti - jizba a proběhla výměna trámů v severní a severovýchodní stěně. Na základě posouzení statiky se rozhodlo o výměně středového sloupu v místnosti jizby.

V únoru začíná vestavba sociálního zázemí. Stávající rámování oken na východní straně bylo repasováno a zpětně zabudováno. V podkroví se začala zpevňovat a ztužovat krovová konstrukce. Na konci března se na očištěné roubení v interiéru provádí „palach“ (rákos) pod omítky. Realizuje se vestavba sociálního zázemí a provádí se vnitřní omítky. Doplnuje se hliněná mazanina v podkroví, v rámci elektroinstalace dochází k úpravě osvětlení v rámci interiéru a výběru světel.

V dubnu se začalo s obkladem severního štítu šindelem a řeší se návaznost na rohy. Generální dodavatel doporučuje celoplošnou opravu střechy z důvodu zatékání střechy. Odvětrání kanalizačního potrubí navrženo na západní stranu, kryté dřevěným zákrytem. Probíhají práce na vestavbě sociálního zázemí včetně dokončování nosných konstrukcí a přípravy pro povrchové úpravy. V rámci elektroinstalace se provádí instalační práce rozvodů. Byla vyvzorkována mazanina mezi trámy roubení, odsouhlasen barevný nátěr výplní oken.

V červenci byla vyvzorkována a realizována kamenná dlažba a v návaznosti se řeší ochoz kolem objektu. Řeší se detaily u kompletačních prací sociálního zázemí. Proběhla realizace stavebních úprav komína a jeho omítnutí.

V září byla provedena nová krytina střechy a dohodnuto, že hromosvod se řeší souhlasně s PD. Bednění na jižním štítu, včetně malby na Kozubu čistí a zafixuje restaurátorka.

- ***Pokladna***

V lednu 2025 byla provedena hrubá stavba se zastřešením šindelem. Řešila se změna zasklení bezrámového za zasklení v hliníkovém rámu objektu pokladny. Došlo k zaměření výplní otvorů. Řešilo se vnitřní osvětlení a výroba vybavení interiéru.

V květnu byly namontovány výplně otvorů. Pracuje se na vnitřním vybavení interiéru, vzorkují se typy světel, koncových prvků. Byly dořešeny detaily osazení oken.

V červenci se realizovaly skladby podlah a vyomítání stěn včetně vyvzorkování povrchových úprav. Byla doladěna výroba skříní, pultu, polic, včetně osazení dvířek do korpusu, včetně povrchové úpravy. Byl dodán spárořez na podhledové plochy z překližky a řešeno jejich kotvení, dořešena barevnost fasády. Byla vyvzorkována a odsouhlasena úprava terénu mezi objekty pokladny a sklepa.

- ***Sklep***

Provedena krovová konstrukce a střešní krytina-šindel. Navrhlo se očištění venkovního kamene a spár, které byly zatažené hliněnou maltou. Upřesňovala se elektroinstalace. Po dokončení střechy na Fojtství bude objekt sklepa nabílen a vyměněny vstupní dveře.

- ***Parkoviště***

V loňském roce byly realizovány konstrukční vrstvy parkoviště spolu s opěrnou stěnou. Bylo dohodnuto, že z důvodů navýšení místní komunikace o asfalt, bude navýšena i plocha parkovací o cca 200 mm štěrkopísku.

Ke konci září byly dokončeny terénní práce, úklid objektu, výmalba vnitřní, osazení dveřních křídel, oken, okenic, interiérového nábytku, venkovní nátěr sklepa, včetně kompletací všech stavebních prací. Vše se dodělává ke splnění termínu kolaudace – listopad 2025.

Součástí projektu je vybavit objektu fojtství v Jasenné expozicí složenou ze dvou částí – v přízemí expozice vybavení obytných místností z období počátku 20. století a v prvním nadzemním podlaží panelová expozice zaměřená na prezentaci života v Jasenné, historii objektu a fenoménu instituce portášů. Ke dni podání zprávy je expozice připravována, instalována bude až po dokončení stavební rekonstrukce objektu a jeho kolaudaci.

Profilový úkol č. 5

Informovat o postupu příprav nové stálé expozice Hanáckého muzea v přírodě.

Poradní sbor pro přípravu nové expozice Hanáckého muzea v přírodě, tj. poradní orgán vedoucího Hanáckého muzea v přírodě (HMP), složený zvláště z odborníků z oblasti muzejnictví a etnologie, jehož cílem je vytvoření nové stálé expozice HMP, pokračoval v roce 2025 ve stejném složení, jako v roce 2024 (viz zpráva za rok 2024). V roce 2025 se ke svému jednání tento poradní orgán sešel dosud čtyřikrát, a to 30. 1., 6. 3., 23. 6. a 8. 9., přičemž na jednání 30. 1. 2025 schválil znění námětu nové expozice HMP (název dokumentu: *Rámcový námět expozice Hanáckého muzea v přírodě*).

Text námětu na svém jednání 10. 10. 2024 projednala také Vědecká rada HMP, která souhlasila se základní ideou námětu i s metodou vytvoření nové stálé expozice HMP. Vědecká rada formulovala několik doporučení, například akcent na provázanost připravované expozice a sbírkových předmětů (zvážit, zda by nebylo vhodné sbírku HMP doplnit o předměty, které pro interpretaci základní myšlenky námětu nejsou v HMP k dispozici).

Námět vytvořil východisko pro přípravu libreta, jehož finální podoba je stanoveným cílem pro rok 2025. Pracovním dokumentem je text s názvem *Podklady pro tvorbu libreta nové expozice HMP*. Tento text prošel na výše zmíněných čtyřech jednáních v roce 2025 rozsáhlým připomínkovým řízením a rovněž změnami, které na tyto připomínky reagovaly. Výsledkem je text libreta, který podle stanoviska členů Poradního sboru dává reálný předpoklad pro to, aby libreto bylo do konce roku 2025 dokončeno. Je však pravděpodobné, že by k tomu mohlo dojít již během října 2025.

Struktura aktuální verze libreta obsahuje celkem 11 částí na cca 20 normostranách:

1. Úvod
2. Záměr expozice
3. Cíle expozice
4. Obsah expozice
5. Prostorové řešení expozice
6. Edukační a doprovodné programy
7. Technické a organizační požadavky
8. Realizační tým, časový plán a rozpočet
9. Závěr
10. Prameny a literatura
11. Mapové přílohy

Poradní sbor na jednání 8. 9. 2025 souhlasil s návrhem vedoucího HMP, aby v září 2025 byly osloveny dvě autority z oboru muzeologie, a to PhDr. Vladimíra Jakouběová (emeritní ředitelka Muzea Českého ráje v Turnově) a Mgr. Irena Chovančíková (ředitelka Masarykova muzea v Hodoníně a předsedkyně AMG) s žádostí o vypracování oponentního posudku námětu i libreta. Obě muzeoložky nabídku na vypracování posudku námětu i libreta přijaly.

Další jednání Poradního sboru je stanoveno na 6. 10. 2025. Cílem tohoto jednání je dospět k finální verzi libreta tak, aby text mohl být předán jak oponentkám, tak k posouzení Vědecké radě HMP na jednání 23. 10. 2025.

Následné kroky budou směřovat k vytvoření promyšleného scénáře s akcentem na efektivní uchopení celého procesu přípravy nové expozice HMP. Předpokládá se rozdělení na etapy, aby příprava a následná realizace byla uskutečnitelná ve stávajícím personálním obsazení HMP a přípravy směřovaly ke stanovenému cíli bez zbytečných časových ztrát.

K 31.12.2025 bylo libreto zoponováno a bylo doporučeno k realizaci.

Profilový úkol č. 6

Informovat o postupech realizace rekonstrukce objektu nového depozitáře Muzea v přírodě Vysočina v Hlinsku.

Převážnou část objektu Wilsonova 834, Hlinsko, stojící na pozemku st. p. 2532/1, tj. nebytové prostory v suterénu, 1. nadzemním podlaží, 2. nadzemním podlaží a 3. nadzemním podlaží o celkové výměře 1142,72 m², společný dvůr a přístupovou cestu na pozemku 739/13 včetně parkovacích míst využívalo od 9. 11. 2020 na základě Smlouvy o výpůjčce nebytových prostor č. 20/2804/0006 mezi Finančním úřadem pro Pardubický kraj a Národním muzeem v přírodě organizační složka NMvP – Muzeum v přírodě Vysočina. Byla vypracována projektová dokumentace ve stupni studie „Stavební úpravy objektu bývalého FÚ Hlinsko pro depozitáře NMvP, MPV“ (Smlouva o dílo č. 2021/36/S, ID 15225295) s cenou díla ve výši 180.290,- Kč. Na základě toho byla akce zahrnuta do Zásobníku investičních akcí na roky 2022–2025+.

Po převodu objektu na ÚZSVM byla s účinností od 1. 9. 2022 uzavřena Smlouva o bezúplatném užívání nebytových prostor č.j. UZSVM/HPU/1991/2023-HPUH mezi NMvP a ÚZSVM, Územním pracovištěm Hradec Králové.

Na základě dalších jednání mezi zástupci ÚZSVM a NMvP byla připravena Smlouva o předání majetku státu. Smlouva č.j. UZSVM/HPU/7173/2023-HPUH, kterou se předává majetek státu a dochází ke změně příslušnosti hospodařit s majetkem státu, tedy s pozemky zapsanými na LV č. 600 v k. ú. Hlinsko v Čechách, obec Hlinsko, byla podepsána 16. 8. 2023 a následně schválena Ministerstvem kultury. K fyzickému předání a převzetí majetku došlo 29. 8. 2023 (Protokol o fyzickém předání a převzetí majetku státu). Poté byl podán návrh na provedení zápisu změny v katastru nemovitostí záznamem.

Následně NMvP realizovalo výběrové řízení na generálního zhotovitele díla „NMvP, MPV – vypracování PD č. p. 834 depozitář a provozní zázemí“ (ID zakázky 134V131000245), jímž se stala firma ILBprostav s.r.o. se sídlem v Mikulovicích. Smlouva o dílo č. 2024/13/9, (ID 26112679) byla podepsána 7. 3. 2024 s cenou díla 1. 807 498,- Kč. Předmětem smlouvy je vypracování dokumentace pro provádění stavby včetně dokumentace pro zadávací řízení na výběr zhotovitele stavby, vyhotovení výkazu výměr, položkového rozpočtu a veškerá inženýrská činnost. Zároveň byly stanoveny termíny konání kontrolních dnů v rámci přípravy DPS 2024/2025.

V první fázi plnění byla vypracována DSP – dokumentace pro společné povolení tak, aby NMvP mohlo podat žádost o vydání povolení v červnu 2024. Na základě předložení všech příslušných dokumentů **Městský úřad Hlinsko, stavební úřad vydal 7. 2. 2025 rozhodnutí o schválení stavebního záměru na stavbu „Stavební úpravy objektu čp. 834 bývalého finančního úřadu Hlinsko na depozitáře NMvP, MPV, Hlinsko“, č.j. HI 6373/2025/SÚ s platností dva roky. Společné povolení nabylo právní moci 27. 2. 2025.**

V souladu s podmínkami výše uvedeného povolení pokračují práce na realizaci DPS dle schváleného harmonogramu, kontrola stavu projektových prací probíhá v rámci kontrolních dnů 1krát měsíčně. Do této dokumentace bude zapracována projektová dokumentace systému EZS a EPS včetně napojení na pult centrální ochrany, vyhotovená externí firmou TRADE FIDES a.s., Brno na základě objednávky č. 9125001 (ID30019384). V průběhu měsíce června došlo k havárii na části kanalizační přípojky vedoucí přes pozemek dvora objektu čp. 834. Na základě provedené kamerové prohlídky bylo ve spolupráci s městem Hlinsko rozhodnuto o provedení okamžité opravy daného úseku kanalizace, čímž je zajištěno budoucí bezpečné napojení objektu na městskou kanalizační síť.

V současné době probíhají dokončovací práce na DPS, dle harmonogramu bude zadavateli – NMvP předána v plném rozsahu 6. 11. 2025.

NMvP je následně připraveno vypracovat investiční záměr akce a požádat ministerstvo kultury o poskytnutí finančních prostředků na realizaci akce.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

Výroční zpráva dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím za rok 2025. Na webových stránkách Národního muzea v přírodě byla uveřejněna 6. 1. 2026.

Počet podaných žádostí o informace - § 18, odst. 1 písm. a)	2
Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti - § 18, odst. 1 písm. a)	0
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí - § 18 odst. 1 písm. b)	0
Opis podstatných částí každého rozsudku soudu - § 18 odst. 1 písm. c)	0
Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence - § 18 odst. 1 písm. d)	0
Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení - § 18 odst. 1 písm. e)	0
Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona - § 18 odst. 1 písm. f)	0

EKONOMIKA

Základní personální údaje	2023	2024	2025
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců	160,6*	155,7*	153,7*
Fyzický stav k 31. 12. daného roku	157	161	157
Průměrný hrubý měsíční plat	36 163	38 792	39 557

* přepočtený stav včetně úvazků z NG a NAKI III

HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE

Údaje o rozpočtu

	částka (Kč)
Příspěvek na provoz dle schváleného rozpočtu na rok 2025	121 816 366
Zvýšený příspěvek na provoz úpravami rozpočtu zřizovatelem	127 367 206
Individuální dotace investiční	59 164 720
Účelově určené prostředky – spolufinancované z prostředků EÚ	43 205 158
Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace	1 107 000
NAKI III	1 948 000

Přehled o rozpočtu a skutečných nákladech k 31. 12. 2025

Název položky	účet	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	skutečnost
Spotřeba materiálu	501	5 041 000	5 069 000	6 136 997,35
Spotřeba energie	502	9 870 000	9 870 000	7 423 085,49
Prodané zboží	504	950 000	950 000	1 294 849,47
Aktivace dlouhodobého majetku	506	-600 000	-600 000	-274 005,15
Aktivace oběžného majetku	507	-250 000	-250 000	-241 729,47
Změna stavu zásob vlastní výroby	508	0	0	-31 050
Opravy a udržování	511	11 500 000	13 278 324	25 317 840,54
Cestovné	512	463 000	435 000	442 514,72
Náklady na reprezentaci	513	500 000	500 000	555 466,63
Ostatní služby	518	25 789 412	26 416 882	24 419 391,35
Mzdové náklady	521	71 872 859	76 298 277	76 082 932
Zákonné sociální pojištění	524	25 124 026	26 597 842	24 624 418
Jiné sociální pojištění	525	191 069	191 297	204 473
Zákonné sociální náklady	527	3 131 000	3 174 498	3 295 868,08
Jiné sociální náklady	528	0	4 912	2 528,16
Daně a poplatky	53x	94 000	94 000	496 699,21
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	0	0	0
Tvorba fondů	548	0	0	0
Ostatní náklady z činnosti	549	920 000	920 000	1 002 408,80
Odpisy dlouhodobého majetku	551	20 080 000	20 080 000	20 048 897
Prodaný DHM	553	0	0	0
Tvorba a zúčtování rezerv	555	-1 110 000	-1 110 000	-5 710 000
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	1 865 000	1 865 000	2 729 604,84
	563	0	0	7 299,30
Náklady z přecenění RH	564	0	0	0
Ostatní finanční náklady	569	400 000	400 000	445 156,89
Náklady celkem		175 831 366	184 185 032	188 273 646,21

Přehled o výnosech k 31. 12. 2025

Název položky	účet	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutečnost
Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	80 000	80 000	25 655
Výnosy z prodeje služeb	602	38 000 000	38 000 000	45 511 121,85
Výnosy z pronájmu	603	4 000 000	4 000 000	4 708 312,44
Výnosy z prodaného zboží	604	1 400 000	1 400 000	1 607 505,50
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	0	0	289,32
Výnosy z prodeje DHM	646	0	0	0
Čerpání fondů	648	2 500 000	2 500 000	393 190
Ostatní výnosy z činnosti	649	2 000 000	2 000 000	1 616 445,01
Úroky	662	0	0	7,84
Kurzové zisky	663	0	0	60,43
Výnosy z přecenění RH	664	0	0	0
Výnosy vybraných ústředních vládních institucí	671	127 851 366	136 205 032	139 453 624,34
Výnosy celkem		175 831 366	184 185 032	193 316 211,73

Výsledek hospodaření před zdaněním	0	0	5 042 565,52
Výsledek hospodaření po zdanění	0	0	5 042 565,52

Přehled o celkových mzdových nákladech k 31. 12. 2025

Název položky	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutečnost
Platy	68 738 859	73 096 277	72 937 545
OON	3 134 000	3 202 000	3 148 624
Mzdové prostředky celkem	71 872 859	76 298 277	76 086 169

Aktiva k 31. 12. 2025

Aktiva		
Dlouhodobý nehmotný majetek	(012–035)	698 367,33
Dlouhodobý hmotný majetek	(031–036)	792 516 796,75
Dlouhodobé pohledávky	(462–471)	0
Zásoby	(111–139)	7 364 363,95
Odběratelé	(311)	349 755,72
Krátkodobé zálohy	(314)	2 285 155,08
Jiné pohledávky	(315)	0
Pohledávky za zaměstnanci	(335)	0
Daně	(341, 342, 343)	0
Náklady příštích období	(381)	1 704 361,69
Příjmy příštích období	(385)	1 371 516,80
Dohadné účty aktivní	(388)	57 821 292,22
Pokladna	(261)	414 021
Ceniny	(263)	5 385,20
Běžný účet	(241)	58 110 335,01
Běžný účet FKSP	(243)	389 910,92
Aktiva celkem		923 047 408,67

Pasiva k 31. 12. 2025

Pasiva	účet	(tis. Kč)
Jmění	(401)	696 039 804,51
Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	(403)	99 431 048,20
Oceňovací rozdíly	(406, 407)	-664 769,21
Fond odměn	(411)	25 434,65
Fond kulturních a sociálních potřeb	(412)	326 088,52
Fond rezervní	(413, 414)	23 492 467,95
Fond reprodukce majetku	(416)	5 985 172,39
Výsledek hospodaření běžného účetního období		5 042 565,52
Dlouhodobé závazky	(441)	400 000,00
Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	(472)	59 446 899,07
Dodavatelé	(321)	13 563 682,14
Krátkodobé přijaté zálohy	(324)	1 305 260,00
Zaměstnanci	(331)	5 727 019,00
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	(336, 337)	2 924 876,00
Ostatní přímé daně	(342)	576 241,00
Daň z přidané hodnoty	(343)	115 193,00
Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	(347)	0
Výdaje příštích období	(383)	451 545,90
Výnosy příštích období	(384)	5 196 076,85
Dohadné účty pasivní	(389)	3 553 587,18
Ostatní krátkodobé závazky	(378)	109 216,00
Pasiva celkem		923 047 408,67

METODICKÉ CENTRUM PRO MUZEA V PŘÍRODĚ

Metodické centrum pro muzea v přírodě vzniklo v roce 2013 a je součástí organizační struktury Národního muzea v přírodě. V rámci České republiky je odbornou platformou pro spolupráci muzeí v přírodě a institucí podobného charakteru a plní nezastupitelnou roli v systému péče o kulturní dědictví a v odborném rozvoji muzeí v přírodě v České republice.

Centrum vyvíjí odborné aktivity:

- výzkumné,
- vzdělávací,
- publikační,
- organizační ve sféře muzeí v přírodě.

Svou činnost řídí podle **Koncepce činnosti Metodického centra pro muzea v přírodě 2024–2028** v souladu se *Strategií rozvoje Národního muzea v přírodě 2024–2033*. Koncepce Metodického centra formuluje aktivity na následujících 5 let v souladu s aktuálně řešenými VaV projekty s reflexí obecných trendů v muzejnictví a rovněž s ohledem na personální proměnu a potenciál MC.

• **Personálie**

Metodické centrum v roce 2025 disponovalo jedním pracovníkem na plný úvazek (vedoucí Metodického centra PhDr. Jaroslav Dvořák) a dílčími na 0,5 a 0,3 a dále 1,4 děleným úvazkem mezi několik kmenových odborných pracovníků VMP.

• **Spolupráce s odbornými subjekty**

Metodické centrum spolupracuje se subjekty, se kterými se prolínají oblasti zájmu vědy a výzkumu a také vzdělávání. Mezi ně náleží:

- Národní památkový – GŘ NPÚ, ÚOP Ostrava, Kroměříž, České Budějovice, Olomouc
- Národní ústav lidové kultury ve Strážnici
- Akademie věd ČR – Etnologický ústav, ÚTAM
- Mendelova univerzita v Brně
- Masarykova univerzita v Brně
- Vysoké učení technické v Brně
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- Český svaz muzeí v přírodě
- Asociace muzeí a galerií
- Stowarzyszenie Muzeów na Wolnym Powietrzu
- Association of European Open Air Museums (AEOM)
- International Council of Museums (ICOM)

• Metodická a koncepční činnost

Metodická činnost MC je zaměřena na tvorbu odborných podkladů, metodik a certifikovaných postupů, které podporují udržitelný rozvoj muzeí v přírodě a ochranu kulturního dědictví. Nedílnou součástí této činnosti je analytická a koncepční práce, zejména příprava studie mapující stav a potřeby muzejnictví v přírodě. Studie hodnotí sbírkotvornou, prezentační, edukační a vědeckou činnost muzeí, jejich infrastrukturu, financování, personální zajištění a návštěvnost. V roce 2025 byla hlavní pozornost věnována Libereckému kraji, kde probíhala systematická dokumentace muzeí v přírodě a památek lidového stavitelství. Získaná data byla zpracována do analytických a mapových výstupů, identifikujících oblasti s vysokou koncentrací památek i regionální „bílá místa“. Součástí studie je rovněž analýza zastoupení muzeí v celostátním měřítku s cílem vytvoření jednotného metodického vymezení pojmu „muzeum v přírodě“ a celostátního seznamu těchto institucí. Výstupem bude digitální databáze a interaktivní mapa dostupná odborné i laické veřejnosti, sloužící jako strategický podklad pro Ministerstvo kultury ČR.

Metodická činnost navazuje na publikaci *Muzea v přírodě v České republice. Teoretická a metodická východiska* (2020) a je rozvíjena prostřednictvím přípravy specializovaných metodických publikací a certifikovaných postupů. V roce 2024 byl vydán metodický text *Otopná zařízení v muzeích v přírodě*, jehož certifikovaný památkový postup je plánován na rok 2028. V roce 2025 byl jako aplikovaný výsledek vytvořen užitečný vzor *Konstrukční spoj s dřevěným hřebíkem pro kotvení deskových výrobků*, který poskytuje inovativní možnost vhodnou pro tradiční i soudobou architekturu, založenou na ověřených řešeních. Probíhají práce na dalších metodikách, například *Ovocné stromy v muzeích v přírodě. Metodika jejich evidence a péče* (plánované vydání 2027) a *Metodika tvorby statických interiérových expozic* (2026). Metodická práce zahrnuje rovněž tvorbu audiovizuálních a vzdělávacích materiálů určených odborné i širší veřejnosti.

Analytické a metodické výstupy MC jsou využívány při přípravě systémových nástrojů státní podpory a legislativního ukotvení specifik muzeí v přírodě. V roce 2025 byl dokončen návrh specializovaného dotačního programu Ministerstva kultury ČR zaměřeného na záchranu a obnovu objektů tradičního lidového stavitelství, který podporuje odbornou obnovu, zachování autenticity a udržitelné využívání staveb lidové architektury. Program reaguje na úbytek dochovaných objektů a ústup tradičních řemeslných dovedností a směřuje k ochraně kulturní identity venkovských oblastí a historicky utvářené krajiny. Jeho realizace je plánována ve třech etapách: metodická příprava (2025), pilotní ověření (2026) a spuštění programu (2027). Současně byl připraven návrh legislativního opatření k zavedení nové právní kategorie „expoziční objekt muzea v přírodě“ do zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, s účinností od roku 2028. Cílem je vytvoření zvláštního právního režimu pro ochranu, obnovu a provoz těchto objektů, který zohlední kulturní hodnotu, umožní využívání tradičních materiálů a technologií a zachování bezpečnostních a environmentálních standardů.

Metodická činnost má rovněž praktickou aplikaci v rámci strategických a investičních projektů organizačních složek NMvP, například při rozvoji areálu Kolibiska a revitalizaci

Dřevěného městečka ve VMP, přípravě nové expozice v HMP a rekonstrukcích objektů v MPZ a MPV.

- **Konzultační a poradenská činnost**

Konzultační a poradenská činnost je jedním z klíčových pilířů práce Metodického centra a přispívá k uplatňování jednotného odborného standardu v rámci Národního muzea v přírodě i v širším okruhu paměťových institucí. Nezanedbatelnou sférou klientů poradenské činnosti jsou rovněž vlastníci a správci památkových objektů po celé ČR, či subjekty, které spolupracují na jejich rekonstrukcích nebo obnovách. MC poskytuje odborné konzultace zejména v oblastech tradičních stavebních technologií, péče o dřevěné konstrukce, konzervace sbírek, prevence biologického napadení a metod prezentace exponátů. Konzultační podpora je realizována formou osobních jednání, písemných stanovisek, odborných posudků i dlouhodobé spolupráce na konkrétních projektech.

V roce 2025 pokračovala systematická spolupráce se všemi čtyřmi organizačními složkami NMvP v oblasti metodiky, vědy i stavebně-investiční činnosti. Pracovníci MC se aktivně zapojovali do činnosti vědeckých rad, poradních sborů a pracovních skupin, například Vědecké rady Valašského muzea v přírodě, Muzea v přírodě Zubrnice a Hanáckého muzea v přírodě či Expotýmu Hanáckého muzea v přírodě. Významnou součástí konzultační činnosti je podpora investičních a památkových projektů. MC připravovalo odborné podklady pro plánování nových expozičních areálů, rekonstrukce objektů a revitalizace lokalit, například v areálu Kolibiska, v Mlýnském údolí, na Kameníčkově gruntě či při transferu stodoly z Boru u Skutče. Dlouhodobě se podílí také na obnově historických objektů mimo areály NMvP, například Orságova domu ve Velkých Karlovicích.

Konzultační činnost MC se promítá rovněž do prezentačních a vzdělávacích aktivit, zaměřených na odbornou i laickou veřejnost, například prostřednictvím komentovaných prohlídek a tematických programů, jako je cyklus *Tesařské řemeslo v Hanáckém muzeu v přírodě*. Součástí práce MC je také zpracování odborných posudků, recenzí a oponentur pro paměťové instituce, státní správu a akademické prostředí a poskytování grantového poradenství, včetně mapování a zpřístupňování dotačních příležitostí z národních i evropských programů (Ministerstvo kultury, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí, programy EU a Interreg).

- **Věda a výzkum, publikační činnost pracovníků MC**

Metodické centrum navazuje na výzkumné aktivity realizované v letech 2016–2023 a dále rozvíjí studium historických dřevěných konstrukcí, tradičních stavebních technologií a kulturní krajiny. Cílem je aplikace výsledků výzkumu do památkové péče, tvorby expozic a metodické podpory muzeí v přírodě, čímž se zajišťuje strategické ukotvení a kontinuita odborné činnosti centra.

Hlavním výzkumným projektem je program *Prevence a údržba dřevěných konstrukcí v památkovém zájmu* (NAKI III, 2023–2027), realizovaný ve spolupráci s Mendelovou univerzitou v Brně a Ústavem teoretické a aplikované mechaniky AV ČR. Projekt zahrnuje

diagnostiku dřevěných konstrukcí, preventivní péči, konstrukční opravy podle historických postupů a tradiční povrchové úpravy. NMvP je nositelem projektu a hlavním řešitelem je Radek Bryol.

Areál Valašského muzea v přírodě Kolibiska slouží jako experimentální platforma pro testování a aplikaci výzkumných poznatků. Zahrnuje transfer historických staveb, tvorbu interiérových i exteriérových expozic, návrhy úprav krajiny a využití historických odrůd ovocných stromů. Výsledky tohoto projektu představují metodický standard pro další muzea v přírodě a jsou využívány jako vzorová řešení v odborné praxi.

V roce 2025 MC opakovaně realizovalo nebo se spolupodílelo na vzdělávacích a prezentačních aktivitách, včetně odborných seminářů, workshopů, exkurzí a specializovaných prohlídek. Mezi významné akce patřily seminář *Tradiční péče o dřeviny a muzea v přírodě*, exkurze do Podještědí či účast na veřejně orientované kampani *Zachraňte stodoly*. Výzkumné výsledky byly přitom systematicky zpřístupňovány odborné i laické veřejnosti a sdíleny se zkušenostmi dalších odborníků.

Publikační činnost pracovníků MC zahrnuje pravidelné články ve recenzovaných odborných časopisech a sbornících, s dlouhodobým průměrem 1–2 výstupy ročně na pracovníka. Součástí publikační platformy je rovněž odborný časopis *Museum vivum*, jehož koncepční rozvoj a redakční činnost MC dlouhodobě zajišťuje.

• **Vývoj software a elektronických nástrojů**

Metodické centrum NMvP zajišťuje vývoj, správu a koncepční rozvoj softwarových a elektronických nástrojů, které podporují odbornou, dokumentační, metodickou i prezentační činnost NMvP a dalších muzeí v přírodě v České republice. Tyto aktivity jsou v souladu se *Strategií rozvoje Národního muzea v přírodě na roky 2024–2033*, zejména v oblasti digitalizace, otevřenosti dat a rozvoje interaktivity.

Základním nástrojem je databáze *Archiv lidového stavitelství*, udržovaná ve spolupráci s Oddělením dokumentace Valašského muzea v přírodě. Databáze systematizuje informace o lidové architektuře, především z Moravy a Slezska, a zpřístupňuje je odborné i laické veřejnosti prostřednictvím webového portálu MC. Slouží zároveň jako pracovní nástroj NMvP a platforma pro metodickou a výzkumnou činnost muzeí v přírodě. MC se rovněž dlouhodobě podílí na inventarizaci starých a krajových odrůd ovocných stromů v různých regionech. Výsledky této práce se využívají v několika muzeích v přírodě v ČR a zejména v expozičním areálu Kolibiska a podporují autenticitu kulturní krajiny. Data jsou zpřístupněna prostřednictvím databáze Českého svazu ochránců přírody (www.stareodrudy.cz).

Webový portál muzeavpriode.cz slouží jako centrální platforma pro prezentaci činnosti MC, NMvP a dalších muzeí v přírodě. Umožňuje zpřístupnění databází, odborných textů, metodik, informací o vzdělávacích akcích a výzkumných projektech, dále bibliografie, databáze dobré praxe či edukativního obsahu pro muzejní pracovníky. MC podporuje digitalizaci sbírek a dokumentace, která slouží nejen ochraně kulturního dědictví, ale i rozvoji interaktivní interpretace. Mezi plánované nástroje patří interaktivní mapy muzeí a památek, virtuální exkurze a online výstavy, videonávody k tradičním technologiím,

online kurzy a webináře, multimediální galerie a virtuální exponáty, edukativní online hry a kvízy, případně mobilní aplikace a online komunita muzejníků.

Koncepční rozvoj elektronických nástrojů zahrnuje průběžnou analýzu návštěvnosti, uživatelského chování a zpětné vazby, s důrazem na aktualizaci obsahu, udržitelnost systémů a otevřenost pro další rozvoj.

• **Organizace odborných akcí**

Metodické centrum koordinuje odborné vzdělávání a propagaci muzeí v přírodě prostřednictvím akcí, které podporují sdílení znalostí, výměnu zkušeností a prohlubování odborných kompetencí pracovníků muzeí, památkové péče i akademické sféry. Vzdělávací a metodické aktivity zahrnují přednášky, semináře, workshopy, metodické dny, odborné exkurze a školení zaměřené na tradiční stavební technologie, lidovou architekturu, historickou krajinu, muzeologii a etnologii. Důraz je kladen na mezioborový přesah, praktickou využitelnost a mezigenerační přenos znalostí.

Mezi realizované akce v roce 2025 patřily například:

- Dvoudenní seminář *Tradiční péče o dřeviny a muzea v přírodě*, zaměřený na kulturní krajinu a péči o vegetaci.
- Exkurze v ČR (Podještědí – Českodubsko), podporující sdílení dobré praxe a meziinstitucionální spolupráci.
- Odborné prohlídky areálu Kolibiska a dalších muzeí v přírodě, propojené s praktickým metodickým výukovým programem.
- Setkání řešitelů v rámci projektů NAKI III, věnované diagnostice dřeva a preventivní ochraně historických objektů.

Akce jsou úzce propojeny s praktickými aktivitami při záchraně a transferech historických objektů a prezentační činností NMvP. Přenášené znalosti se uplatňují v komentovaných prohlídkách, tematických dnech a popularizačních programech, například *Tesařské řemeslo v Hanáckém muzeu v přírodě* či v rámci Dnů evropského dědictví.

V roce 2025 MC pokračovalo v aktivní spolupráci s Českým svazem muzeí v přírodě, kde generální ředitel NMvP Jindřich Ondruš působí jako prezident. Valná hromada ČSMP schválila plán činnosti a rozpočet na rok 2025, čímž byly vytvořeny stabilní podmínky pro další odborný rozvoj a meziinstitucionální spolupráci.

Strategicky MC plánuje pokračovat v metodických dnech, rozšířit akce do všech muzeí NMvP, zapojit zahraniční odborníky a obnovit mezinárodní konference. Hlavní principy zahrnují tematickou profilaci, jasné cíle, efektivní propagaci, evaluaci a aktivní zapojení odborné i laické veřejnosti.

• **Ediční činnost**

Ediční činnost Metodického centra se soustředí na vydávání odborného časopisu *Museum vivum*, který je klíčovou platformou pro sdílení odborných poznatků, metodických přístupů a výzkumných výsledků v oblasti muzeí v přírodě v České republice a částečně i v zahraničí. Odborným garantem časopisu za MC je Jaroslav Dvořák. Časopis publikuje

recenzované studie, odborné články, zprávy, informace, personálie, recenze výstav a publikací. Vychází jednou ročně, v tištěné i elektronické podobě, s příspěvky v češtině, slovenštině a polštině doplněnými anglickým resumé. Distribuce zahrnuje většinu muzeí v přírodě v ČR, Slovensko a Polsko. MC se systematicky věnuje rozvoji a inovaci časopisu. Probíhá průběžná obměna redakční rady, aktualizace harmonogramu vydávání a nastavení koncepčních cílů. Jedním z dlouhodobých cílů je registrace časopisu v databázích ERIH+ a SCOPUS, rozšíření tematického záběru a širší zapojení zahraničních autorů. Plánuje se také doplnění ediční činnosti o metodické materiály podporující praxi muzeí v přírodě.

V roce 2025 vyšel XX. jubilejní ročník ke 100. výročí založení Valašského muzea v přírodě. Jubilejní číslo přineslo komplexní pohled na historický vývoj, současný stav a budoucí směřování VMP. Byla zajištěna intenzivní spolupráce s tuzemskými i zahraničními autory a vysoká odborná úroveň publikovaných příspěvků.

Ediční činnost představuje dlouhodobý nástroj odborné komunikace a propojení výzkumu, metodiky a praxe. Její další rozvoj vyžaduje systematické organizační a manažerské řízení, posílení personálních a finančních kapacit s cílem zvýšit prestiž časopisu *Museum vivum* v národním i evropském kontextu.

• **Poskytování informací, knihovny, archivy, dokumentační činnost.**

V roce 2025 pokračovalo Metodické centrum v rozvoji informačních a dokumentačních nástrojů s cílem podporovat odbornou činnost muzeí v přírodě v ČR i zahraničí. Klíčovým nástrojem zůstává portál *muzeavprirode.cz*, který informuje o akcích, prezentuje příklady dobré praxe, poskytuje odborné materiály a digitální knihovnu publikací. V roce 2025 byl portál rozšířen o nové databáze, metodické texty, online systémy pro sdílení osvědčených postupů a vzdělávací videa. Součástí modernizace byla rovněž příprava mobilní aplikace pro snadný přístup k metodickým materiálům. MC dále spravuje a rozvíjí digitální knihovny a archivy zahrnující bibliografie odborných publikací o muzeích v přírodě, databáze genofondových ploch starých odrůd ovocných stromů, odborné zprávy a metodické texty z experimentální činnosti a systém sdílení dobré praxe mezi muzei v přírodě.

V oblasti dokumentační činnosti MC pokračovalo ve vytváření sítě genofondových ploch ovocných stromů ve spolupráci s externími odborníky. Výsledky dokumentace jsou zpřístupňovány prostřednictvím webu, vzdělávacích akcí a odborných seminářů. MC rovněž pokračovalo ve videodokumentaci významných osobností muzejnictví. Tyto aktivity jsou propojeny s odbornými, metodickými a vzdělávacími činnostmi, včetně virtuálních exkurzí, online kurzů a konzultací.

Ve spolupráci s organizačními složkami NMvP (VMP, MPZ, MPV, HMP) MC poskytovalo metodickou podporu při každodenní praxi pracovníků, tvorbě koncepčních a investičních dokumentů, přípravě expozic a záchraně kulturních památek. Díky těmto aktivitám MC komplexně přispívá k zajištění dostupnosti odborných informací a metodických materiálů, rozvoji digitálních knihoven a archivů, dokumentaci kulturního dědictví a

tradičních stavebních technologií, posílení spolupráce mezi muzei v přírodě, výzkumem a vzděláváním a k udržitelnému rozvoji muzeí v přírodě jako komplexních paměťových institucí.

• **Vzdělávací činnost pracovníků MC**

MC NMvP zaujímá stěžejní roli v odborném vzdělávání pracovníků muzeí v přírodě, externistů i studentů. Cílem je prohlubovat znalosti v oblasti tradičních stavebních technologií, architektury, muzeologie, etnologie a památkové péče a současně zvyšovat povědomí o ochraně kulturního dědictví a udržitelnosti historických řemesel. V roce 2025 MC pokračovalo v organizaci odborných seminářů, workshopů, metodických dnů, specializovaných školení a odborných exkurzí. Hlavní témata zahrnovala historické stavební technologie, zpracování dřeva, péči o ovocné dřeviny, stavebně-truhlářské prvky a jejich povrchové úpravy, prezentaci sbírek a muzeologické metodiky.

Cílovou skupinu tvořili pracovníci muzeí v přírodě, zaměstnanci NPÚ, studenti a učni středních a vysokých škol, soukromí vlastníci památkových objektů, zástupci spolků a odborné firmy. Důraz byl kladen na mezigenerační předávání zkušeností, propojení teorie s praxí a podporu tradičních řemeslných dovedností.

Významné akce roku 2025:

- Seminář *Tradiční péče o dřeviny a muzea v přírodě* ve VMP, zahrnující teoretické přednášky, praktické ukázky a odborné exkurze.
- Účast na mezinárodní konferenci *In the world of Balkan Range Architecture*, Etar v Bulharsku, 07–08/25 – prezentace činnosti MC a stavebních technologií.
- Třídenní zahraniční stáž v Maďarském národním muzeu v přírodě, Szentendre v Maďarsku, 06/25 – prezentace činnosti MC a struktury NMVP.
- Konference Únie múzeí v prírode *Drevená architektúra pohraničia* (Bardejovské kúpele), 10/25 – prezentace areálu Kolibiska.
- Konference Polského svazu muzeí v přírodě *„Ochrona zbiorów, muzeów i zabytków”* (Sierpc), 02/25 – prezentace činnosti MC.
- Akce *Zachraňme stodoly* v Hrubé Vrbce, organizovaná NPÚ.
- Odborné besedy a tematické prohlídky areálu Kolibiska v rámci Dnů evropského dědictví.
- Odborné exkurze, například *Vlakem za muzei v přírodě Podještědí*.

MC zároveň zajišťovalo vzdělávací aktivity propojující akademickou sféru s praxí. Jan Kraut (FA VUT Brno) se podílel na odborných přednáškách, stáží a výuce studentů zaměřené na architekturu, urbanismus a stavební technologie. Systematická spolupráce s univerzitami a odbornými institucemi umožnila efektivní přenos znalostí mezi akademickým prostředím a praxí muzeí v přírodě. MC rovněž podporovalo metodickou a odbornou činnost organizačních složek NMvP (VMP, MPZ, MPV, HMP) a aktivně se účastnilo jednání Vědeckých rad a poradních sborů, koncepčních a investičně-stavebních aktivit, přípravy projektů, expozic a areálů.

• **Ostatní činnost**

V roce 2025 se Metodické centrum aktivně podílelo na realizaci investičních projektů ve všech organizačních složkách Národního muzea v přírodě, s cílem podporovat udržitelný rozvoj muzeí a zachování kulturního dědictví. MC zajišťovalo metodickou podporu, dohled nad stavební činností a koordinaci krajinného a expozičního řešení jednotlivých areálů.

Valašské muzeum v přírodě (VMP) – realizace nového areálu Kolibiska zahrnovala stavební situování objektů, úpravu komunikací a krajiny, návrh interiérových a exteriérových expozic, výsadbu historických odrůd ovocných stromů a vytvoření nové expozice v Hodslavské stodole.

Muzeum v přírodě Zubrnice (MPZ) – rekonstrukce objektů areálu zv. Říhovna, historické budovy školy, revitalizace Mlýnského údolí, a to s důrazem na tradiční stavební technologie a historickou autenticitu staveb.

Muzeum v přírodě Vysočina (MPV) – transfer a rekonstrukce stodoly z Boru u Skutče, včetně obnovy konstrukčních prvků a povrchových úprav podle historických postupů.

Hanácké muzeum v přírodě (HMP) – rekonstrukce Kameníčkova gruntu včetně stodol, realizace nové stálé expozice a revitalizace objektu č. p. 57 v Příkazech, doplněná odbornými programy zaměřenými na tradiční stavební technologie, například *Tesařské řemeslo v Hanáckém muzeu v přírodě*.

Kromě realizace konkrétních projektů MC připravovalo metodické podklady pro plánování dalších investičních aktivit, mapovalo dotační příležitosti a poskytovalo podporu při přípravě specializovaného dotačního programu Ministerstva kultury ČR na záchranu objektů tradičního lidového stavitelství. Tyto aktivity směřují k dlouhodobé ochraně kulturního dědictví a udržitelnému rozvoji muzeí v přírodě, přičemž MC koordinuje spojení odborné, stavební a krajinné roviny projektů s cílem zachovat autenticitu historických objektů a zajištění jejich funkčního využití.

HANÁCKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ

Hanácké muzeum v přírodě se nachází ve vesnické památkové rezervaci v obci Příkazy u Olomouce. Od roku 2025 byl areál muzea rozšířen o nově vykoupený objekt č. p. 57 stojící v blízkosti stávajícího Kameníčkova gruntu.

Centrum muzea tvoří hanácký statek s obytnou a hospodářskou částí z roku 1876. Interiér statku zahrnuje tradiční kuchyni, světnice, komory, dílnu, horní sýpky (v současnosti je zde zřízen výstavní prostor a depozitární zázemí muzea), letní kuchyni, prádelnu a chlévy.

HMP je obklopeno hliněnými zídками z první poloviny 19. století, které dokládají rozmach hliněného stavitelství v oblasti Hané. Pozoruhodná je míra dochování areálu jako celku, včetně zahrad s ovocnými stromy a čtyřmi špaletovými stodolami, z nichž ta nejstarší pochází z roku 1833. V roce 2022 obohatila areál muzea transferovaná roubená stodola z 16. století, jedna z nejstarších dřevěných staveb na území České republiky, která byla přenesena z obce Skalička u Hranic, v okrese Přerov.

HMP prezentuje řadu činností spjatých s původním hospodařením na zemědělské půdě. Návštěvníci zde mohou zhlédnout například interaktivní ukázky sklizně a výmlatu obilí nebo řemesla a podomáckou činnost typické pro život na hanáckém statku.

Muzeum je otevřeno od května do září a výjimečně také během zimních a jarních měsíců při programových akcích. V mimosezónním období je muzeum možné navštívit jen po předchozí domluvě. Prohlídky muzea je možné absolvovat pouze s průvodcem.

Název: Hanácké muzeum v přírodě

Vedoucí: PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.

Adresa: Příkazy 54, 783 33 Příkazy

Telefon: +420 778 740 708

E-mail: hanackemuzeum@nmvp.cz

Webové stránky: www.nmvp.cz/prikazy

Facebook: www.facebook.com/hanackemuzeumvpriode

Instagram: www.instagram.com/hanackemuzeumvpriode

GPS: 49,644919N,17.139198E

SBÍRKOTVORNÁ A DALŠÍ ODBORNÁ ČINNOST

Sběrnou a výzkumnou oblastí HMP je severní a střední část etnografické oblasti Haná včetně jejího blízkého okolí (Litovelsko, Olomoucko, Přerovsko, Prostějovsko, Konicko, Mohelnicko, Uničovsko a Šternbersko). Jádrou oblastí muzejního sběru je Litovelsko a Olomoucko. Časově sbírka spadá do období od začátku 19. století do poloviny 20. století s případnými přesahy až do současnosti.

Sbírkové předměty jsou většinou národopisné povahy a lze je rozdělit do několika tematických skupin: domácnost a zpracování potravin, lidový nábytek, lidový textil, způsob obživy, zemědělství, řemesla a obchod, zábava a hry, zvykoslovné předměty, písemnosti a tisky.

- **Akvizice, evidence, katalogizace a inventarizace sbírek**

V roce 2025 se sbírka rozrostla o **144 ks** sbírkových předmětů zejména ze skupin zemědělské stroje a řemeslné náčiní. Většina předmětů byla získána převodem ze starých sběrů, darem a 14 ks bylo zakoupeno, přičemž všechny návrhy na zápis do sbírkového fondu muzea jsou předkládány Poradnímu sboru pro sbírkotvornou činnost. Celková částka vynaložená na nákup sbírkových předmětů čítala **10 000 Kč**.

Nově nabyté předměty byly řádně zaevidovány do přírůstkové knihy muzea a rovněž zapsány do elektronické databázové evidence. Evidence a dokumentace předmětů byla prováděna dle Režimu zacházení se sbírkou a jednotlivými sbírkovými předměty HMP. K 31. 12. 2025 Sbírka Hanáckého muzea v přírodě obsahovala **934 inventárních položek**.

V říjnu 2025 proběhla řádná inventarizace vymezeného počtu (10 %) sbírkového fondu muzea – tj. **35 ks**. Byla nalezena všechna inventární čísla. S výsledkem inventarizace byli seznámeni členové Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost.

- **Depozitáře a uložení sbírek, ošetřování sbírek**

Hanácké muzeum v přírodě od února 2025 vyřešilo nedostatečný depozitární prostor pronájmem bývalé hospodářské haly od Zemědělského družstva Unčovice. V průběhu roku 2025 zde bylo uloženo celkem 36 sbírkových velkorozměrových předmětů ze skupiny zemědělství a transport. Další rozměrné sbírkové předměty jsou uloženy ve dvou stodolách v areálu HMP, které nejsou přístupné veřejnosti. Další sbírkové předměty jsou ukládány do dvou vyhrazených místností v prvním patře v sýpkách Kameníčkova gruntu. Místnosti jsou vybaveny stacionárními otevřenými regály a zásuvkovými skříněmi.

V roce 2025 v souvislosti s přípravou výstavy Hanácký lidový oděv aneb blaťácký kroj v proměnách času byla provedena externě drobná údržba 12 sbírkových předmětů.

Externím konzervátorem bylo dále ošetřeno 6 ks sbírkových předmětů uložených v externím depozitáři v Unčovicích.

- **Fotoarchiv a fotodokumentace**

Fotografická dokumentace sbírek je v současnosti pořizována především odborným pracovníkem muzea. V průběhu roku 2025 byla externím fotografem provedena digitalizace 30 sbírkových předmětů ze sbírky HMP. Digitální data jsou ukládána na externí úložiště a velkokapacitní pevný disk.

- **Služby badatelům**

V roce 2025 fyzicky navštívili Hanácké muzeum v přírodě dva badatelé. Odborné konzultace jsou zájemcům dále poskytovány formou e-mailové korespondence nebo telefonických hovorů. Vyžádané konzultace se zaměřují především na oblast tradiční lidové kultury.

- **Prezentace sbírkových předmětů**

Sbírkové předměty jsou veřejnosti prezentovány výhradně v prostorách expozic Kameníčkova statku. V návštěvnické sezóně roku 2025 bylo tímto způsobem zpřístupněno celkem 291 sbírkových předmětů.

Dalších 36 sbírkových předmětů bylo prezentováno v rámci výstavy *Hanácký lidový oděv aneb blatácký kroj v proměnách času*.

- **Ostatní odborné aktivity**

V průběhu roku 2025 proběhlo celkem šest rozhovorů s pamětníky z obce Příkazy. Tématy rozhovorů byla životopisná vyprávění, výroční zvyky a obyčeje, vzpomínky na významné osobnosti obce a budování Hanáckého muzea v přírodě. Jeden z rozhovorů byl zaměřen na historii statku čp. 57.

Dle schválené metodiky byla vyhotovena videodokumentace žní a realizován výzkum (archivní, muzejní a dotazníkové šetření u odborných autorit) v lokalitách Příkazy, Náklo, Těšetice včetně místních částí a Unčovice (Litovel).

Výzkum tradičního zemědělství i rozhovory s pamětníky budou pokračovat i v dalších letech.

Do místního periodika *Pod Hanáckým žudrem* byl připraven článek věnovaný tématu italských uprchlíků během první světové války v Příkazích.

- **Publikační činnost**

V roce 2025 nebyla realizována.

EXPOZICE A VÝSTAVY

- **Stálé expozice**

Stálá expozice zahrnuje obytnou a hospodářskou část Kameníčkova gruntu, unikátní sad s historickými odrůdami ovocných stromů a soubor stodol. Jednotlivé místnosti gruntu jsou vybaveny vesnickým mobiliářem z 19. a první poloviny 20. století. Od roku 2022 je veřejnosti přístupná jedinečná raně novověká roubená stodola, transferovaná z obce Skalička u Hranic. V tzv. Stratilově stodole je instalována historická expozice zemědělských, řemeslných a dopravních strojů a nástrojů.

- **Výstavy**

V roce 2025 byla realizována výstava s názvem *Hanácký lidový oděv aneb blatácký kroj v proměnách času*. Prezentovala různé typy hanáckých lidových oděvů (sváteční, pracovní, mužský, ženský a dětský) a jejich proměnu v 19. a 20. století na příkladu tzv. blatácké varianty lidového kroje. Otevřena byla vernisáží 19. června a trvala do 30. září. Přístupná byla v rámci komentovaných prohlídek Kameníčkova statku. V roce 2026 bude výstava znovu otevřena v hlavní návštěvnické sezóně. Autorem výstavy je Josef Urban.

NÁVŠTĚVNOST, PROGRAMY A AKCE PRO VEŘEJNOST

V roce 2025 navštívilo Hanácké muzeum v přírodě 5 000 návštěvníků. Oproti roku 2023 je návštěvnost nižší o 1 684 osob, a to především z důvodu konání mimořádné akce *Setkání Hanáků 2024*, kterou v předchozím roce navštívilo 1 447 návštěvníků.

V průběhu roku se uskutečnila řada tematicky zaměřených programů, při nichž byly prezentovány tradiční rukodělné činnosti a výrobky. Na dětské návštěvníky bylo pamatováno prostřednictvím dílniček a her.

- **Přehled akcí roku 2025**

Ostatkê na Hané – 22. 2.

Hanácké Velikonoce – 19. 4.

Výstava o krojích (vernisáž) – 19. 6.

Tradiční tesařské řemeslo – 12. 7.

Žně na Hané – 2. 8.

Krojová poradna – 12. 7., 2. 8., 24. 8., 13. 9.

Koniny – 24. 8.

Podzim na Hané – 13. 9.

Hanácké Vánoce – 29. 11.

V roce 2025 muzeum připravilo edukační program *Za prací a řemeslem na hanácký statek* (3.–6., 10.–13., 17.–20., 24.–25. 6. 2025) určený pro žáky prvního stupně základních škol. Děti byly seznamovány s životem na statku v první polovině 20. století a interaktivně zapojovány do vybraných činností (praní prádla, výroba hliněných cihel aj.). Programu se zúčastnilo celkem 338 dětí včetně pedagogického doprovodu.

INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

V rámci oprav byla realizována oprava omítek, výmalba chlévů a nátěr soklu Kameníčkova gruntu. Dále proběhla sanace dřevomorky ve stodole ze Skaličky a byly zhotoveny repliky vrat za první špaletovou stodolou a vrátek za třetí špaletovou stodolou. V rámci investic byla přivedena elektřina a další rozvody související se zamýšleným bezpečnostním a protipožárním zabezpečením do druhé, třetí a čtvrté špaletové stodoly.

ÚDRŽBA ZAHRAD A ZELENĚ

Byly realizovány externí práce zaměřené na revitalizaci a údržbu muzejního sadu. Proběhl řez stromů, příprava a sběr roubů, roubování, odstraňování podrostů a vlků, letní řez, kontrola úvazků a chrániček, determinace letních odrůd, výsadba nových stromů a pravidelná zimní údržba.

MUZEUM V PŘÍRODĚ VYSOČINA

Muzeum v přírodě Vysočina tvoří **expoziční celek Veselý Kopec, památková rezervace lidové architektury Betlém v Hlinsku** a samostatně stojící objekt **vodního kovacího hamru s mlýnicí ve Svobodných Hamrech**.

Expoziční celek Veselý Kopec budoval **od počátku 70. let. 20. století** tým dobrovolných pracovníků pod vedením Lud'ka Štěpána. Cílem bylo zachránit ohrožené lidové stavby Českomoravské vrchoviny a Železných hor. **Rok 1972**, kdy byla obnovena a veřejnosti částečně zpřístupněna památkově chráněná soukromá usedlost čp. 4, je považován za datum **založení Muzea v přírodě Vysočina**. V roce **1981** převzal nynější MPV (tehdy Soubor lidových staveb a řemesel Vysočina) **do své správy NPÚ** (dříve Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Pardubicích). V prosinci **2018** se MPV stalo součástí nově zřízené příspěvkové organizace Ministerstva kultury ČR – **Národního muzea v přírodě**.

Expozice osady v původním krajinném prostředí **na Veselém Kopci** dokumentuje jednotlivé typy domů a usedlostí, zemědělských a technických staveb i drobné objekty doplňující venkovská sídla z vymezené sběrné oblasti na území Pardubického kraje s přesahem do kraje Vysočina. Interiéry podávají **svědectví o životě a práci drobných a středních zemědělců od první poloviny 19. do poloviny 20. století**. Na Veselém Kopci se nachází celkem třicet expozičních objektů, hospoda a provozní objekt s pokladnou a zázemím pro zaměstnance. Celý areál je **od roku 2003 kulturní památkou**.

Architektonický a urbanistický celek **Betlém v Hlinsku** je součástí muzea v přírodě **od roku 1989**. Soubor staveb in situ leží v centru města Hlinska. Jedná se o celek roubených, poloroubených i zděných domků datovaných od druhé poloviny 18. do poloviny 19. století. Ačkoliv snahy o jeho záchranu se datují už do 60. let 20. století, památkové ochrany se soubor staveb dočkal až v **roce 1995**, kdy byl **prohlášen památkovou rezervací lidové architektury**. Expoziční objekty představují domácnosti a dílny drobných řemeslníků z oblasti Hlinecka, dále se zde nachází objekty pro výstavní a edukační činnost a dva provozní objekty muzea. Součástí areálu jsou také tkalcovská dílna, prodejny, restaurace, penziony, turistické informační centrum a obytné domky.

Expoziční areál **Veselý Kopec je veřejnosti přístupný sezónně**, a to od dubna do října a po dobu vánočních programů. Prohlídka Veselého Kopce je možná individuálně, nebo s průvodcem na základě předchozí rezervace.

Památková rezervace **Betlém v Hlinsku je otevřena celoročně**. Prohlídka je možná pouze s průvodcem, přičemž není nutná předchozí rezervace. Návštěvníkům jsou k dispozici dva okruhy: *Řemeslná obydlí* a *Expozice masopustních obchůzek a masek z Hlinecka*.

Vodní kovací hamr ve Svobodných Hamrech je otevřen ve vybrané dny, prohlídka je možná pouze s průvodcem.

Název: Muzeum v přírodě Vysočina
Ředitelka: PhDr. Magda Křivanová
Adresa: Příčná 350, 539 01 Hlinsko

E-mail: muzeumvysocina@nmvp.cz
Telefon: správa muzea +420 469 326 415
Veselý Kopec +420 469 333 175
Betlém Hlinsko +420 469 311 429

Web: www.nmvp.cz/vysocina
Facebook: [Muzeum v přírodě Vysočina](#)
Instagram: muzeum_v_prirode_vysocina

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

MPV spravuje sbírkový fond etnografické povahy čítající **5881 ks** předmětů z oblasti lidového oděvu a textilu, domácnosti, zemědělství a hospodářství, řemesel, lidové výtvarné kultury, nábytku a dobových písemností pořizovaný v souladu s koncepcí sbírkotvorné činnosti MPV. Předměty pocházejí převážně ze sběrné oblasti muzea, která je vymezená spojnici mezi městy Chrudim, Hlinsko, Polička, Litomyšl, Nové Město na Moravě, Žďár nad Sázavou a Vysoké Mýto. Z hlediska národopisného regionu je předmětem hlavního zájmu část Českého a Moravského Horácka.

Etnografická podsbírk byla v roce 2002 zapsána do CES. V současnosti je rozdělena do deseti skupin: *Domácnost, Hračky a loutky, Řemesla, Zemědělství a zpracování plodin, Religiozita, Písemnosti a tisky, Současná řemeslná tvorba, Textil, Zvykoslovné předměty a Ostatní*. Jejich správu zajišťují primárně kurátoři sbírky a podle svého zaměření další odborní pracovníci muzea.

MPV má k dispozici také tzv. pomocný sbírkový fond, který obsahuje předměty ze všech oblastí sběru a slouží především k doplnění expozic v areálu na Veselém Kopci a v památkové rezervaci Betlém Hlinsko, při edukačních programech pro školy a ostatní cílové skupiny a při programech určených široké veřejnosti.

Akvizice

MPV získává nové předměty do sbírky především vlastním sběrem, darem od soukromých osob, v menší míře nákupem. V roce 2025 byl sbírkový fond rozšířen o 153 nových přírůstků. **K 31. 12. 2025 bylo evidováno 5 881 inventárních čísel.** Jednalo se především o předměty z oblasti domácnosti, textilu a řemesel. Současně se sbírkou byl rozšiřován také pomocný sbírkový fond muzea využívaný při tvorbě interiérových i exteriérových expozic areálů MPV či při edukačních a aktivizačních programech muzea.

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Řádná evidence sbírkových předmětů je prováděna každoročně podle interních předpisů muzea. O zařazení předmětu do sbírkového nebo pomocného sbírkového fondu v případě vlastního sběru a darů rozhodují odborní pracovníci muzea, v případě nákupu předmětů Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost. V uvedeném roce došlo k revizi části sbírky celkem 955 ks předmětů, což bylo 18 % z celkového počtu evidovaných předmětů.

Depozitáře a uložení sbírek

MPV dosud nedisponuje odpovídajícím centrálním depozitářem. V roce 2023 se však podařilo získat formou bezúplatného převodu od GFŘ do správy NMvP objekt Wilsonova čp. 834 v Hlinsku, kde je do doby zahájení generální opravy objektu pro potřeby centrálního depozitáře již část sbírkového fondu provizorně uložena. Další sbírkové předměty, které nejsou trvale umístěné v expozicích na Veselém Kopci, v Betlémě v Hlinsku a ve Svobodných Hamrech, jsou uloženy ve vyhrazených prostorech muzea, tj.

ve správním objektu MPV, Příčná čp. 350 a na půdách objektů v památkové rezervaci Betlém Hlinsko. Menší část předmětů je uložena v pronajatém prostoru v majetku města Hlinska na Adámkově třídě.

Služby badatelům

Služby badatelům poskytuje MPV převážně formou konzultací zaměřených na oblast tradiční lidové kultury. Jedná se zejména o informace k masopustním obchůzkám a maskám z Hlinecka, velikonočním a vánočním zvykům. Badatelé využívali jak osobních konzultací, tak možnosti telefonické či elektronické komunikace. Roste také zájem o poradenství v oblasti tradičních stavebních technologií a materiálů a ošetřování roubených konstrukcí. I k této problematice poskytovali odborní pracovníci informace formou telefonické a elektronické komunikace, případně návštěvou v místě.

Prezentace sbírkových předmětů v areálech muzea

Prezentace sbírkových předmětů v expozičním areálu Veselý Kopec, v památkové rezervaci Betlém Hlinsko a v hamru ve Svobodných Hamrech vychází ze stávající koncepce expozičního záměru muzea. Expozice představují návštěvníkům práci a život drobných a středních zemědělců a řemeslníků prostřednictvím předmětů každodenní potřeby z oblasti domácnosti, zemědělství, řemesel i zábavy. Část předmětů je každoročně obměňována před zahájením návštěvnické sezóny, v průběhu velikonočních a vánočních programů a při každoroční tematické úpravě expozic na Veselém Kopci.

Zápůjčky sbírkových předmětů

MPV průběžně zapůjčuje sbírkové předměty jiným muzeím, organizacím i soukromým osobám. V roce 2025 pokračovaly dlouhodobé zápůjčky nájemcům objektů v památkové rezervaci Betlém Hlinsko.

Josef Fiedler – doplnění interiéru tkalcovské dílny provozované vypůjčitelem v objektu čp. 361 - zapůjčeno celkem **13 ks** předmětů

Petr Krampera – doplnění interiéru obchodu s hudebními nástroji provozované vypůjčitelem v objektu čp. 162 – zapůjčeno celkem **2 ks** předmětů

Péče o sbírky

Sbírkové předměty uložené v provizorních depozitárních prostorech byly zkontrolovány při inventarizaci určené části sbírky. Předměty trvale umístěné v expozicích prošly revizí před zahájením návštěvnické sezóny a byly pravidelně kontrolovány v jejím průběhu. Podle potřeby byly sbírkové předměty průběžně předávány do konzervátorské dílny.

FOTODOKUMENTACE A DIGITALIZACE

Fotoarchiv

Fotoarchiv vlastní činnosti muzea i archivní fotografie jsou tříděny časově, tematicky a místně dle jednotlivých expozičních areálů. Fotoarchiv je veden převážně v digitální podobě, klasické fotografie jsou uloženy v provizorních prostorech budoucího centrálního depozitáře.

Fotodokumentace

Během roku 2025 byly průběžně pořizovány fotografie exteriérů expozičních areálů Veselý Kopec a Betlém Hlinsko a interiérů jednotlivých objektů včetně tematických rozšíření expozic (Velikonoce, Vánoce, lidová strava), dále dokumentační fotografie při jednotlivých aktivizačních programech a dokumentační fotografie vlastní činnosti muzea (např. dokumentace oprav objektů apod.). Vzhledem k absenci odpovídajícího technického vybavení a prostoru MPV v současné době neprovádí systematickou fotodokumentaci sbírkových předmětů. Potřebné zázemí včetně vybavení bude umístěno v budově chystaného centrálního depozitáře ve Wilsonově ulici v Hlinsku.

Digitalizace a evidence sbírkových předmětů

MPV používá pro evidenci sbírkových předmětů program Bach Pro Muzeum – web, kromě sbírkových předmětů je program využíván také pro evidenci pomocného sbírkového fondu. Bach Pro Muzeum – web využívají zaměstnanci odborného oddělení muzea při každodenní práci se sbírkou, tj. k zaznamenávání lokace předmětů, vytváření podkladů pro inventarizace, vyhledávání doplňujících informací o předmětech, upřesňování, případně doplňování dodatečně získaných informací.

EXPOZICE A VÝSTAVY

Interiérové expozice v objektech MPV na Veselém Kopci jsou zaměřeny na prezentaci způsobu života a hospodaření drobných zemědělců v období od poloviny 19. století do poloviny 20. století. Expoziční objekty v památkové rezervaci Betlém Hlinsko jsou zacíleny na život a práci drobných řemeslníků v prostředí malého města. Každoročně probíhají částečné úpravy interiérových expozic formou výměny sbírkových předmětů, zejména z oblasti textilu a domácnosti. Během hlavní návštěvnické sezóny jsou interiéry objektů na Veselém Kopci upraveny k vybranému tematickému okruhu. Tematické výstavy v objektu statku z Mokré Lhoty (Veselý Kopec) a v domku čp. 178 (Betlém Hlinsko) jsou věnovány oblastem, jimž se muzeum věnuje v rámci odborné práce. Výstavy a tematicky upravené expozice jsou také jedním ze způsobů prezentace odborné činnosti MPV.

Stálé expozice

Expozice vesnických masopustních masek a občůzek z Hlinecka

Památková rezervace Betlém Hlinsko – domek čp. 362

Autorka: PhDr. Ilona Vojancová

Výtvarná realizace: Vojtěch Trocha a Mgr. Jana Kramperová

Stálá expozice představuje tradiční vesnické masopustní občůzky a masky z Hlinecka, jejich historii a současnost. Postihuje také proces tvorby nominace pro zápis do *Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO*. Expozice v českém a anglickém jazyce byla otevřena v roce 2012 ve spolupráci s městem Hlinsko, MK ČR a Pardubickým krajem. Uvedené subjekty poskytly finanční prostředky na její realizaci. V roce 2024 byla tato expozice revitalizována jak z hlediska technického vybavení (osvětlení, vitríny), tak výběrem nových sbírkových předmětů a doplněním o nové interaktivní prvky.

Len na Veselém Kopci

Expoziční areál Veselý Kopec – usedlost Pilných čp. 4

Autorka: PhDr. Magda Křivanová, Bc. Nikola Pospíšilová

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová a Šárka Teplá

Stálá expozice v půdním prostoru nově rekonstruovaného objektu je zaměřená na pěstování a tradiční ruční zpracování lnu. Vznikla na základě výsledků výzkumu a několikaleté spolupráce Muzea v přírodě Vysočina s Nositelem tradice lidových řemesel v oboru tkalcovství Josefem Fidlerem z Hlinska. Návštěvníkům přibližuje dlouhou a složitou cestu lnu od vysetí semínka až po utkání lněné tkaniny. Její součástí je funkční tkalcovská dílna s historickým tkalcovským stavem a ručním strojem na stáčení provazů. Expozici doplňuje krátký film dokumentující pěstování a zpracování lnu přímo na Veselém Kopci.

Vlastní výstavy

Příběhy z depozitáře

Veselý Kopec – půda statku z Mokré Lhoty

18. 4. 2025 – 31. 10. 2025

Autorka: Bc. Nikola Pospíšilová

Výstava věnovaná půlstoletí sbírkotvorné činnosti Muzea v přírodě Vysočina, jejíž cílem je představit návštěvníkům příběhy zdánlivě obyčejných předmětů vypovídajících o práci a životě našich předků.

Uzlík sem, uzlík tam aneb síťování na Horácku

17. 5. 2025 – 31. 10. 2025

Veselý kopec, statek z Mokré Lhoty

Autorka: Bc. Nikola Pospíšilová

Výstavě věnovaná jednomu druhu podomácké činnosti – síťování, přibližuje historii i současnost v oblasti českého a moravského Horácka.

Lidé v krajině

28. 6. 2025 – 31. 10. 2025

Betlém Hlinsko

Autorka : PhDr. Ilona Vojancová

Prostřednictvím velkoformátových plakátů a fotografií byly prezentovány současné postupy v péči o cenné přírodní lokality. Návštěvníkovi výstava představila život na mokřadních loukách a seznámila ho s možnostmi a významem zapojení lidí do péče o naši krajinu. Výstava byla doprovázena ukázkami nástrojů a strojů využívaných k těmto aktivitám.

PROGRAMY MUZEA A AKCE PRO VEŘEJNOST

V průběhu roku MPV zrealizovalo všechny plánované aktivizační programy. Do nabídky byly zařazeny zcela nové programy. *Lidové kalendárium aneb když naprší, tak uschne* – připravené ve spolupráci s Národopisným souborem Kohoutek z Chrudimi, při němž byly představeny vybrané kalendářní obyčeje – masopustní veselí, velikonoční koledu, stavění májí nebo si zatančete na posvícenské zábavě. Úplně poprvé byl uspořádán program *Dětský den na Veselém Kopci* při příležitosti mezinárodního dne dětí. V rámci Betlémského léta proběhlo po oba měsíce červenec a srpen množství aktivit formou workshopů, dílen, komentovaných prohlídek vycházejících z prvků tradiční lidové kultury – ***Rozkvetlá dílna, Co se skrývalo v kredencích našich babiček?, Od řetízku k parádě, Bylo nebylo, Plstění ovčí vlny, Jak se dřívě stavělo, Hrátky s papírem, Všude ovoce bude dost, O obilném zrnku, Korále z klokočí, Keramika s ateliérem střípek.***

V roce 2025 také pokračovala spolupráce s Muzeem loutkářských kultur Chrudim. V červenci a srpnu prohlídku areálu Betlém v Hlinsku zpestřila nabídka několika vystoupení při programu ***Loutkohrátky na Betlémě.*** Závěrečným programem byl workshop uskutečněný v Muzeu loutkářských kultur v Chrudimi, konaný 10. 11. 2024.

Akce pro veřejnost

Masopust – 8. 2. 2025

Rozloučení s masopustem – 4. 3. 2025

Velikonoce na Betlémě – 1. 4. – 27. 4. 2025

Velikonoce na Veselém Kopci – 18. 4. – 21. 4. 2025

Hrnčířská sobota – 3. 5. 2024

Den otevřených mlýnů – 10. 5. 2025

(Ne)obyčejné obyčeje aneb podoby Masopustu – 17. 5. 2025
Lidové kalendárium aneb když naprší, tak uschne – 25. 5. 2024
Dětský den s loutkami na Veselém Kopci – 31. 5. 2025
Betlémské léto – červenec – srpen 2025
Veselý kopec patří dětem a jejich rodičům – červenec – srpen 2025
Veselokopecký jarmark – 19. 7. 2025
Jak se dříve hospodařilo aneb cesta k dožínkovému věnci – 9. 8. 2025
Loutkohrátky na Betlémě, tentokrát od rána až do noci – 30. 8. 2025
Dny s řemesly – 6. 9. 2025
Betlémská muzejní noc – 13. 9. 2024
Bramborová sobota – 4. 10. 2025
Vánoce na Veselém Kopci – 29. 11 – 7. 12. 2025
Adventní jarmark – 7. 12. 2025
Betlém vánoční – 10. 12. 2025 – 11. 1. 2026

Programy pro školy a zájmové skupiny

MPV nabízí v památkové rezervaci Betlém Hlinsko pro školy i veřejnost edukační programy pod souhrnným názvem **Živá historie**, které postihují širokou paletu oblastí lidové kultury a prezentují zajímavá témata lidových zvyků, tradic, řemesel i tradičních zemědělských a rukodělných technik.

ODBORNÁ KNIHOVNA

Knihovní fond

Odborná knihovna MPV slouží především potřebám stálých i sezónních zaměstnanců a není veřejnosti běžně přístupná. Výjimku tvoří např. studentské práce zabývající se tradiční lidovou kulturou regionu nebo odbornou činností MPV. V roce 2025 knihovní fond čítal 757 knihovních jednotek. Vedle vlastního knihovního fondu je oddělenou součástí příruční knihovny muzea také 143 knihovních jednotek v dlouhodobé výpůjčce z Odborné knihovny NPÚ, Územního odborného pracoviště v Pardubicích. Fond je veden v knihovním systému Tritius.

REGIONÁLNÍ PRACOVIŠTĚ PRO TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU

MPV naplňuje činnost regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje od roku 2003. V rámci tohoto úkolu úzce spolupracuje s odborem kultury, sportu a cestovního ruchu Krajského úřadu. Po odborné stránce je rozvíjena spolupráce s Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici a Ministerstvem kultury.

Dle plánu činnosti Regionálního pracoviště pro TLK Pardubického kraje probíhala redokumentace vybraných jevů: masopustní občůzky a masky, městský masopust v Lanškrouně, stínání kohouta, kácení májí.

V roce 2025 pracoviště předložilo tyto nominační návrhy:

- **Metody výcviku starokladrubských koní pro zapřahání do kočárů a dalších povozů při slavnostních obřadech a příležitostech**

Metody výcviku starokladrubských koní pro slavnostní zapřahání do kočárů a dalších povozů představují specifický soubor vědomostí, které byly vytvořeny a posléze předávány v rámci společenství cvičitelů. Důležité je vzájemné sdílení zkušenosti v této komunitě, tím dochází k neustálému zdokonalování metod výcviku. Od r. 1952 je výcvik koní pro tah i pro jízdu vyučován na Střední škole chovu koní a jezdeckví v Kladrubech nad Labem. Metodika se v nynějším Národním hřebčínu v Kladrubech nad Labem začala utvářet minimálně od druhé poloviny 16. století, kdy se hřebčín stal císařským. Výcvik je spojen se třemi obcemi a krajinou, jež je obklopuje. Jsou to v první řadě Kladruby nad Labem, dále Heřmanův Městec a Slatiňany.

- **Znalosti řemeslných technik a dovedností ruční výroby skla**

V České republice v současnosti pracuje přibližně 5 000 sklářů. Svoje výrobky vytvářejí ve stovkách skláren, domácích dílnách a studiích. Navazují na znalosti tradičních postupů ve všech oblastech zpracování a využití skla. Technologie a dovednosti sklářů byly v roce 2023 zapsány do Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva organizace UNESCO.

Na území Pardubického kraje se v minulosti nacházelo několik skláren. V současné době je zástupcem této výroby firma Koulier, která má sídlo v Mrákotíně – Oflendě poblíž Hlinska. Vyrábějí se zde tradičním způsobem především vánoční ozdoby. Historie výroby vánočních ozdob na Chrudimsku sahá do počátku 20. století a byla spojena především s lokalitou Horní Bradlo a Trhová Kamenice. Firma Koulier na tuto tradici navazuje.

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

MPV dbá při prezentaci života našich předků také o zachování co nejpřirozenějšího prostředí vypovídajícího o původní krajině, byť památková rezervace Betlém Hlinsko leží v centru města, podobně vodní kováčský hamr ve Svobodných Hamrech ve středu obce. Expoziční areály se nacházejí na rozhraní Chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy

a Železné hory, v areálu Veselý Kopec je lokalita s výskytem chráněných živočichů a rostlin.

Pracovníci muzea během roku **pravidelně sekají travnaté plochy** v areálu Veselý Kopec, vybrané části areálu jsou ponechány jako přírodní louky s výskytem travin a kvetoucích rostlin. Společně s externí firmou se v průběhu roku prováděly **omlazovací a výchovné řezy vysoké zeleně a keřového porostu** v PR Betlém Hlinsko a v expozičním areálu Veselý Kopec. Ve spolupráci s Metodickým centrem pokračovaly na Veselém Kopci výchovné a omlazovací řezy stávajících ovocných dřevin a probíhala kontrola nových ovocných stromů vysázených v předchozích letech.

Chov zvířat

MPV se v současné době nevěnuje vlastnímu chovu hospodářských zvířat z důvodu přetrvávajících nevyhovujících podmínek pro tuto činnost a chybějícího úvazku zaměstnance, který by se o zvířata staral.

Pěstování rostlin

Květinové předzahrádky s tradičními druhy rostlin navazující na expoziční obytné objekty v areálech Betlém Hlinsko a Veselý Kopec představují další způsoby prezentace života našich předků. Předzahrádka usedlosti z Hlinecka v areálu Veselý Kopec seznamuje pomocí informačních tabulek také s nejnámějšími bylinami. Typické **hrnkové rostliny** (např. rozmarýn, lichořeřišnice, fialka a pelargonie) mohou návštěvníci spatřit v oknech expozičních obytných objektů. V areálu Veselý Kopec se také nacházejí dvě expoziční políčka, na nichž byly **vysety dvě odrůdy lnu přadného**. U obou odrůd bylo opět provedeno hodnocení kvality vlákna a kvality stonku, jež jsou součástí **aplikovaného výzkumu pěstování a ručního zpracování lnu na Hlinecku**. Vypěstovaný len je používán v rámci komentovaných prohlídek o lnu a dále jako příze pro ruční tkaní.

STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE Z VLASTNÍCH ZDROJŮ

Prováděné stavebně-rekonstrukční práce vycházely z plánovaných i aktuálních potřeb muzea v souladu s Akčním plánem 2025 v oblasti obnovy a údržby objektů ve všech areálech MPV. Část prací byla realizována prostřednictvím dodavatelů, běžné opravy a údržbu expozičních a provozních objektů spadajících do správy MPV zajišťovali pracovníci Oddělení technické údržby.

Opravy expozičních objektů, ostatní opravy a stavební práce v areálech

V roce 2025 pokračovala výměna šindelové střešní krytiny na objektech v areálu Veselý Kopec. Jedná se o Mičkovu chalupu z Herálce a podstáj statku z Mokré Lhoty a impregnace impregnace šindelových střech na objektech ovčín, usedlost z Lezníku, Gregorova dílna a kolářská dílna. Ve mlýně na Veselém kopci prošel celkovou opravou otopný systém, ve varně povidel došlo k výměně kotle za funkční repliku. Abychom návštěvníkům přiblížili co nejlépe proces výroby povidel ve mlýně, funkci chlebové pece a zároveň zvýšili požární bezpečnost, projde celkovou opravou otopný systém objektu. V objektu čp. 134 v PR Betlém došlo k výměně akumulčních kamen za úspornější deskové přímotopy a k úpravě nevyhovujícího osvětlení, v objektu čp. 466 byl vyměněn zastaralý a poruchový plynový kotel. Z důvodu výpadků proudu při hlavních aktivizačních programech s velkým množstvím připojených subjektů byl zvýšen příkon hlavního jističe v areálu Veselý Kopec.

Standardně proběhla každoroční pravidelná údržba objektů i venkovního prostranství: konzervace truhlářských a tesařských konstrukcí, preventivní údržba konstrukcí proti dřevokaznému hmyzu, houbám a plísním, opravy spár roubení, bílení stěn a soklů, nátěry oken, dveří a zárubní, opravy oplocení, hrazení a značení prohlídkových tras.

Archiv stavební dokumentace

Archiv stavební dokumentace se nachází ve správním objektu MPV v Hlinsku. Z jednotlivých stavebních zásahů a údržby expozičních objektů MPV je pořizována dokumentace formou zápisu do Listu stavebních zásahů a obrazových příloh. Průběžně probíhá pasportizaci objektů obou expozičních areálů dle stávající metodiky NMvP.

MUZEUM V PŘÍRODĚ ZUBRNICE

Muzeum v přírodě Zubrnice, jediné svého typu v Ústeckém kraji, leží v malebné kopcovité krajině Českého středohoří. Nachází se uprostřed živé vesnice a klade si za cíl prezentovat život v Sudetech v období první poloviny 20. století.

Počátky muzea jsou spojeny s osobou PhDr. Františka Ledvinky, který ve spolupráci s pracovníky Muzea v Ústí nad Labem vystihl nebezpečí zániku jedinečného souboru objektů lidové architektury v Zubrnici. Impulzem pro vytvoření muzea byla plánovaná demolice místního kostela, které však pracovníci muzea dokázali v roce 1974 zabránit. Samotné muzeum bylo návštěvníkům otevřeno v roce 1988, do roku 2018 spadalo pod správu Národního památkového ústavu, nyní je pod správou Národního muzea v přírodě.

Ačkoliv je zmiňovaný kostel využíván pro potřeby muzea na základě nájemní smlouvy, další historické objekty v centru obce jsou v majetku muzea a do současných let jsou doplňovány transfery ze sběrné oblasti muzea. V jádru obce tak leží první areál muzea – **Historická vesnice**. Vedle něho je další součástí muzea tzv. **Mlýnské údolí**, kde původně na 12 km dlouhém úseku Lučního potoka stávalo 27 vodních mlýnů. Návštěvníkům je zpřístupněný vodní mlýn Týniště 27 z roku 1803. Třetím areálem je **železniční nádraží** s expozicí historického provozu dráhy.

Muzeum přibližuje život, práci a kulturu původních obyvatel v autentickém prostředí. V průběhu celého roku jsou pro návštěvníky připraveny výstavy, edukační programy tematické dny a kulturní akce, kdy expozice ožívají řemeslníky, folklorními soubory a divadelními vystoupeními.

Muzeum v přírodě je otevřeno od dubna do října a po dobu masopustních, velikonočních a vánočních programů. Vyjma domu z Loubí jsou možné pouze komentované prohlídky s průvodcem.

Název: Muzeum v přírodě Zubrnice
Ředitelka: Ing. Věra Kmoníčková (do 28.2.2025)
Mgr. Ivana Mikulecká (od 1.3.2025)
Adresa: Zubrnice 74, 400 02 Ústí nad Labem

E-mail: muzeumzubrnice@nmvp.cz
Telefon: +420 475 228 267

Web: www.nmvp.cz/zubrnice
Facetou: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100057493906147>

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Muzeum dokumentuje zejména **oblast východní části Českého středohoří** vymezenou městy Ústí nad Labem, Děčín, Ústěk a jejich přilehlé okolí s hranicemi východně k České Kamenici a České Lípě. Směrem na západ je oblast ohraničena v Podkrušnohoří městy Teplice, Bílina, Most a jejich okolím. Severně je ukončena státní hranicí a jižně jazykovou hranicí bývalých Sudet.

Nad rámec vytyčené oblasti věnuje muzeum zvláštní **pozornost předmětům základního školství a vesnického obchodu**. Specifickým odvětvím je **soustředění sbírek mlynářské povahy a dalších technických provozů**.

Sbírkotvorná činnost pokrývá období od konce 18. století do 60. let století dvacátého. Časově neomezený je sběr materiálu týkajícího se přímo historie a současnosti obce, jejího bezprostředního okolí a vlastního muzea. Pro získávání předmětů je určitým omezujícím faktorem historický vývoj regionu – výměna obyvatel a ztráta kulturní kontinuity.

Z hlediska způsobu života a obživy je pro muzeum stěžejní dokumentace ovocnářství, chmelařství a mlynářství. Jedná se především o movité doklady venkovského stylu bydlení, hospodaření, zemědělství, řemesel, ale i vyspělé a různorodé produkce severočeského drobného průmyslu. Specifickým odvětvím je sbírka školních pomůcek, zejména školních závěsných obrazů.

K 31. prosinci 2025 bylo celkem ve sbírkové evidenci zapsáno **8655** ks předmětů a k jejich pořízení bylo vynaloženo celkem **29 740** Kč..

Akvizice

V roce 2025 se sbírkový fond muzea rozrostl o **260 ks sbírkových předmětů**. Akvizice doplnily sbírku MPZ především ve skupinách vybavení domácnosti, nábytek, obchod, kancelář, zemědělské nářadí.

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Sbírkové předměty jsou v MPZ evidovány v přírůstkové knize a v elektronickém databázovém souboru Bach. V roce 2025 bylo do evidenčních záznamů zapsáno celkem **260 ks předmětů**. Každoročně probíhá povinná **inventarizace** části sbírky, v roce 2025 byla provedena u 830 ks předmětů, což činí 10 % z celkové sbírky.

Depozitáře a uložení sbírek

Sbírky jsou uloženy ve dvou hlavních prostorách, které jsou zabezpečené EZS a pojímají převážnou část sbírkového fondu MPZ. Jedná se zejména o malovaný nábytek, lidové umění, školní obrazy a pomůcky, předměty vztahující se k řemeslům a vybavení domácností. Rozměrné sbírkové předměty – zemědělské stroje, vozy, vybavení mlýnů jsou umístěny v hospodářských objektech, které jsou veřejnosti nepřístupné.

Péče o sbírky

Péče o sbírkové předměty probíhá příležitostně vlastními silami, specializovaná pozice konzervátora není v muzeu pro tyto účely zřízena. Průběžně dochází alespoň k základní

očistě a ošetřování předmětů proti dřevokaznému hmyzu. Dodavatelsky bylo konzervováno celkem 8 sbírkových předmětů. **Prezentace sbírkových předmětů** Sbírkové předměty jsou v MPZ prezentovány formou stálých expozic. Sbírkové předměty jsou rovněž využívány k doplňování nebo tvorbě nových expozic. (viz kapitola Výstavy, expozice).

Fotoarchiv

Fotodokumentace vlastní činnosti i archivní fotografie procházejí procesem systematizace a jsou zatím ukládány na externí úložiště. V následujících letech bude proces završen navedením fotografií do systému Bach včetně zapsání jejich dokumentace.

Digitalizace a evidence sbírkových předmětů

Elektronická evidence sbírek je vedena v systému Bach – Pro muzeum, v roce 2025 pokračoval proces obrazové digitalizace, digitalizováno bylo celkem 260 předmětů.

VÝSTAVY A EXPOZICE

Výstavy

Správná hračka

Dům z Loubí

31.5.2025 – 31.10.2025

Autor: MgA. Karel Konopka

Výstava představila průřez tvorby žijícího nestora československé/české dřevěné hračky Václava Kubáta (*1934). Výstava prezentovala jeho návrhy, realizované hračky a byla doplněna textovým materiálem z knihy Kubát – Cesta za správnou hračkou.

Sdružení nezávislých výtvarníků Litoměřicka

Dům z Loubí

3. 7. 2025 – 31. 8. 2025

Autor: Mgr. Kateřina Suchanová

Výstava představila výběr z činnosti Sdružení nezávislých výtvarníků.

Expozice

V roce 2025 nebyla realizována žádná nová expozice.

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

Programová nabídka MPZ skýtá kulturní akce a programy, které vyplývají z ročního rodinného, hospodářského a zvykoslovného cyklu a náboženských tradic. V roce 2025 muzeum návštěvníkům nabídlo celkem 14 jednodenních nebo dvoudenních pořadů.

Zubrnický masopust	15.2.2025
Velikonoce na vsi	12. 4. – 13. 4. 2025
Zubrnický Jarmark	17. 5. 2025
Den muzeí	18.5.2024
Jak se dříve ... (cyklus jednodenních programů) červenec – srpen 2025	
- Jak se dříve pohrálo....	28. 6.2025
- Jak se dříve chodilo procesí k sv. Maří Magdaleně	19. 7. 2025
- - Jak se dříve chystalo dřevo	9. 8. 2025
- - Jak se dříve pralo prádlo	6. 9. 2025
- - Jak se dříve šlapalo zelí	13. 9. 2025
- - Jak se dříve vybíral brambor	20. 9. 2025
- - Jak se dříve spřádala len a vlna	27. 9. 2025
Seminář sušení ovoce, Zemská výstava ovce starých odrůd	11.10. – 19.10. 2025
Podzim na vesnici	18. – 19. 10. 2025
Vánoce v Zubrnících	13. – 14. 12. 2025

Vedle těchto celodenních aktivit zpestřuje MPZ nabídku návštěvníkům víkendovými workshopy, které vede tradiční řemeslník a návštěvníci nejenže mohou shlédnout proces výroby předmětu, ale bývají i zapojováni do zkoušení.

O prázdninových měsících byl nově zařazen i cyklus jednoduchých aktivit pro návštěvníky, při nichž byli seznamováni s běžnými domácími pracemi s tím, že si je i mohli vyzkoušet.

Programy pro školní a zájmové skupiny

MPZ věnuje velký prostor edukačním programům pro školní nebo zájmové skupiny dětí včetně mateřských škol. Dětské návštěvníci jsou zapojováni do interaktivit, které přibližují život na vsi v první polovině 20. století. V roce 2025 muzeum uskutečnilo celkem čtyři vícedenní edukační programy.

Velikonoce	24. 3. – 9. 4. 2025
Jarní zvyky a pranostiky	19. 5. – 28. 5. 2025
Z políčka do pece	29. 9. – 10. 10. 2024
Advent a Vánoce	18. 11. – 5. 12. 2024

INVESTIČNÍ A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ ČINNOST

Investice

Vedle výše uvedených investičních akcí hrazených z dotačních titulů byla započata realizace vybudování inženýrských sítí do areálu Mlýnské údolí za účelem vybavit areál obsluhností návštěvníkům – dostupná voda, WC a elektrické přípojky.

Opravy a údržba

Průběžně byla prováděna údržba expozičních objektů, jejich dřevěných i zděných konstrukcí.

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

MPZ se rozkládá na 20 hektarech pozemků, z nichž je třeba intenzivně pečovat cca o 1,1 ha půdy. Kromě ukázky tradičních způsobů hospodaření zajišťuje muzeum péči o zeleň návštěvnických okruhů a běžnou údržbu zemědělských dvorů. Součástí intenzivně obhospodařovaných ploch jsou i předzahrádky, bylinková zahrádka, ukázkové políčko, tyčová chmelnice a prutník.

Dle plánu byly ořezány ovocné stromy genofondové plochy D spolu se čtyřmi ovocnými stromy, které jsou sledovány a je zájem na určení odrůdy, případně odběru roubů.

VALAŠSKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ

Valašské muzeum v přírodě je nejstarší a zároveň nejrozsáhlejší složkou NMvP. O jeho vznik se v roce 1925 zasloužili členové rožnovského muzejního spolku, zejména sourozenci Alois a Bohumír Jaroňkové. Základem muzea se tehdy staly roubené stavby přenesené z rožnovského náměstí, které dnes tvoří areál Dřevěné městečko. Již sami zakladatelé si uvědomovali, že městská část muzea dostatečně nevypráví o způsobech života na celém Valašsku, a proto usilovali o realizaci vesnického areálu. Záměr na vybudování Valašské dědiny vznikl na počátku 50. let a o desetiletí později byla zahájena výstavba prvních horských usedlostí a hospodářských staveb. Cílem bylo vytvořit co nejpravdivější obraz valašské dědiny zasazené do rázovité valašské kulturní krajiny. Dřevěné městečko a Valašska dědina byly na počátku 80. let doplněny o třetí technický areál zvaný Mlýnská dolina s funkčními historickými stavbami poháněnými vodou. Čtvrtým areálem muzea se v roce 1995 staly Pustevny se zvoničkou a s objekty Maměnka a Libušín, které byly na konci 19. století vystavěny podle návrhů architekta Dušana Samo Jurkoviče a dnes jsou národní kulturní památkou. Od ledna 2021 se další součástí Valašského muzea v přírodě stala druhá národní kulturní památka – Mikuláščíkovo fojtství v Jasenné. V současné době muzeum buduje již pátý areál vedle Valašské dědiny zvaný Kolibiska, jehož náplní bude prezentace archaického života na pastevců na salaších s roztroušenou zástavbou obytných a hospodářských objektů.

Muzeum je otevřeno téměř celoročně s výjimkou vybraných dní v měsíci listopadu. Dřevěné městečko je možné si prohlédnout samostatně nebo s průvodcem. V Mlýnské dolině se mohou návštěvníci pohybovat v organizovaných skupinách s průvodcem, zatímco do Valašské dědiny je vstup možný individuálně a výklad poskytují ve vybraných objektech demonstrátoři – průvodci v dobovém oděvu.

Název: Valašské muzeum v přírodě
Ředitel: Ing. Bc. Jindřich Ondruš
Adresa: Palackého 147, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

E-mail: muzeum@nmvp.cz
Telefon: +420 571 757 111

Web: www.nmvp.cz/roznov
Facebook: www.facebook.com/VMPRožnov

SBÍRKOTVORNÁ A DALŠÍ ODBORNÁ ČINNOST

V souladu se zřizovací listinou a koncepcí sbírkotvorné činnosti shromažďuje VMP sbírku movitých i nemovitých dokladů k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidové architektury z oblastí výskytu roubeného domu karpatského typu na území České republiky (moravské a slezské regiony a jejich přechodové oblasti). Časově je sbírkotvorná činnost ohraničena rokem 1989 s dílčími přesahy vybraných skupin předmětů až do současnosti.

Sbírka VMP je zapsaná v CES od roku 2002 a tvoří ji **čtyři oborové podsbírky**:

- Etnografická
- Jiná – Dokumentace muzea v přírodě
- Písemnosti a tisky
- Jiná – Fojtství Jasenná.

Kromě sbírkových fondů spravuje VMP také tzv. **studijní fondy**, jejichž prostřednictvím jsou sbírkové předměty a znalosti o životě předků dále zhodnocovány. Jedná se např. o fond stavebně-technické dokumentace, rukopisy nebo fond ÚLUV. Odbornému zpracování sbírkových fondů se věnuje deset odborných pracovníků zařazených jako kurátoři a dokumentátoři.

Akvizice

Každoročně je sbírka VMP rozšiřována o nové přírůstky – předměty jsou získávány darem, převodem nebo vlastní činností. V roce 2025 Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost zasedl celkem třikrát a doporučil zařazení **celkem 817 ks předmětů** do sbírkových fondů muzea. Jednalo se o předměty zejména ze skupin textil, textilní pomůcka, domácnost, zemědělství, živnosti a řemesla, zvykosloví. Za nákup sbírkových předmětů bylo vynaloženo 146 070 Kč.

Evidence, katalogizace a inventarizace sbírek

V roce 2025 bylo řádně zaevidováno všech 680 ks nových přírůstků do přírůstkové knihy a do elektronické evidence Bach. **K 31. 12. 2025 bylo evidováno ve všech čtyřech podsbírkách celkem 144 492 inventárních čísel včetně nových přírůstků.**

Přírůstky byly v rámci katalogizace opatřeny druhostupňovou dokumentací a jejich karty byly založeny do příslušných kartoték.

V roce 2025 proběhla dle platných legislativních norem řádná inventarizace sbírkového fondu, **revize byla provedena u 21 563 ks sbírkových předmětů**, což činilo více jak 10 % sbírkového fondu.

Depozitáře a uložení sbírek

VMP disponuje několika samostatnými deponitárními objekty, které jsou vybaveny EZS a EPS, jsou v nich nastaveny optimální podmínky pro uchovávání sbírkových předmětů a tyto podmínky jsou neustále monitorovány. Tyto deponitáře však nepostačují celému objemu sbírkových fondů, z tohoto důvodu je část sbírek dosud uložena v dočasných

prostorách, převážně ve velkých originálních transferovaných hospodářských objektech v areálech muzea. Tyto objekty jsou veřejnosti nepřístupné.

Většina trojrozměrných sbírkových předmětů (cca 81 %) je uložena v Centrálním depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm. Dvourozměrné sbírkové předměty podsbírký Písemnosti a tisky jsou uloženy v depozitáři v samostatném depozitáři Oddělení dokumentace.

Množství každoročně ukládaných sbírkových předmětů navazuje na provedené konzervační a restaurátorské zásahy. Kromě ošetření přírůstků probíhá také opětovná konzervace některých předmětů např. při přesunu z dočasných depozitárních prostor do Centrálního depozitáře, nebo u předmětů využívaných k prezentaci formou výstav nebo muzejních programů.

V roce 2025 bylo po konzervaci, fotodokumentaci a zpětném navrácení zápůjček uloženo do depozitářů **na 2 100 ks** předmětů.

Služby badatelům

Badatelské služby jsou poskytovány na základě žádosti badatelů, jejich zpracování a zpřístupnění sbírkových fondů se řídí Badatelským řádem. Prvotní informace o sbírkovém fondu lze získat prostřednictvím online katalogu sbírek na webových stránkách <https://nmvp.cz/roznov/e-studovna/online-katalog-sbirek> formou základních informací. V roce 2025 badatelsky navštívilo VMP **18 badatelů**.

Množství dotazů je řešeno odbornými pracovníky prostřednictvím telefonických nebo mailových odpovědí.

Prezentace sbírkových předmětů v areálech muzea

Expozice v objektech v areálech VMP jsou vybaveny téměř **7000 ks** sbírkových předmětů. Expozice vypovídají o životě našich předků nejen v obytných částech domů, ale i v hospodářských staveních nebo v exteriérových expozicích.

Zápůjčky sbírkových předmětů

VMP zapůjčuje sbírkové předměty institucím výlučně za účelem jejich výstavních či dalších muzejních prezentačních aktivit. V roce 2025 bylo ze sbírek VMP zapůjčeno celkem **160 ks sbírkových předmětů**. Pro potřeby prezentační činnosti si VMP naopak vypůjčilo z jiných paměťových institucí **24 ks sbírkových předmětů**.

Péče o sbírky

Oddělení péče o sbírky (dále jen OPS) ošetřilo v průběhu roku **1141 ks** sbírkových předmětů. Více než polovinu představuje rekonzervace sbírkových předmětů, necelou čtvrtinu pak tvořily konzervátorsko-restaurátorské zásahy na sbírkových předmětech z akvizic. Mimo akvizice v roce 2025 konzervátoři věnovali svou pozornost především sbírkovým předmětům určeným pro expozici v objektu Fojství z Jasenné, jejíž dokončení je naplánováno v roce 2025. Kromě toho se odborní pracovníci oddělení péče o sbírky věnovali rozměrným sbírkovým předmětům transferovaným do nového depozitáře.

Práce v areálech

Každoročně je pozornost konzervátorů-restaurátorů věnována taktéž samotným návštěvnickým areálům. V rámci přípravy na sezonu je každý sbírkový předmět v areálových expozicích podroben kontrole a základnímu ošetření. V případě, že předmět

vyžaduje rozsáhlejší zásah, je převezen na centrální pracoviště. V roce 2024 bylo základně zrevidováno a ošetřeno všech **7000 ks sbírkových předmětů**.

DOKUMENTACE A DIGITALIZACE

Fotoarchiv

Ve fotoarchivu Oddělení dokumentace je shromažďován obrazový materiál dokumentačního charakteru – negativy a pozitivy, diapozitivy, skeny a digitální fotografie.

Fond N fond negativy obsahuje převážně dokumentaci vymezenou sběrnou oblastí VMP – terénní výzkumy, vlastní činnost VMP, částečně sbírkové předměty VMP, zahraniční muzea v přírodě, zahraniční terénní výzkumy, reprofoto

Fond P obsahuje negativy dokumentace sbírkových předmětů VMP

Fond Diapozitivy – obsahuje dokumentaci sbírkových předmětů a aktivit VMP – dnes už se nerozrůstá

Fond Dg fond digitálních fotografií – dokumentuje jak sbírkové předměty, tak aktivity VMP, dokumentaci terénních výzkumů

Fond Dg sbírek – obsahuje skeny a digitální fotografie sbírkových předmětů

K 31. 12. 2025 obsahovaly jednotlivé fondy evidenčních položek:

Fond N	164 560 ks (přírůstek 0)
Fond P	73 368 ks (přírůstek 867)
Fond diapozitivy	2 739 ks (přírůstek 0)
Fond Dg	6 675 ks (přírůstek 0)
Fond Dg sbírek	268 944 ks (přírůstek 11 920)

V roce 2025 byla prováděna běžná provozní činnost – evidence nových přírůstků, jejich převod do elektronické podoby (doplňování textových a obrazových metadat). K 31. 12. 2025 bylo takto zpracováno dalších 2% z celkového objemu fondů N, P, Diapozitivy, Dg a Dg sbírek. Cíleně probíhala fotodokumentace sbírkových předmětů. Výsledná obrazová data byla spárována v systému BachProMuzeumWeb. Standardně probíhaly excerpcce fotografií a diapozitivů, které tematicky se tematicky vztahovaly k propagaci VMP a NMvP, publikační činnosti a požadavky badatelům – celkem bylo pro tyto potřeby připraveno **29 997 položek**.

Fotodokumentace

Fotodokumentace sbírkových předmětů přírůstků dle požadavků odborných kurátorů byla prováděna ve fotoateliéru v Centrálním depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm. Dvourozměrné sbírkové předměty byly skenovány na digitalizačním pracovišti Oddělení dokumentace.

Probíhala i fotodokumentace vlastní činnosti VMP v jednotlivých expozičních areálech týkající se především programových akcí, výstav, expozic, oprav expozičních objektů, zásahů v areálech a výstavby nového areálu Kolibiska.

Digitalizace

Digitalizace probíhá v souladu s Konceptí dokumentace a evidence movitého kulturního dědictví v digitální podobě a Směrnicí k tvorbě a správě digitální dokumentace VMP.

Činnost byla zaměřena na pořizování nových obrazových a textových metadat a jejich spárování a doplňování v elektronické evidenci odborného programu na zpracování sbírek – SW Pro Muzeum Web společnosti Bach systems s.r.o. Při spárování dat bylo z celkového objemu fondů spravovaných fotoarchivem zpracováno dalších 5% položek.

VÝSTAVY A EXPOZICE

Hlavním těžištěm prezentace v muzeích v přírodě jsou komplexní instalace v historických objektech, jejich hospodářském zázemí nebo v celé krajinné kompozici. Tato možnost je zásadně odlišuje od tzv. kamenných muzeí. Přesto muzeum využívá i možnost instalace klasických výstav, aby postihlo další skutečnosti, které v areálech z určitých důvodů prezentovat nelze. K tomu využívá vstupního objektu zv. Sušák, kde je k dispozici několik výstavních sálů, dále Dům pod Strání a historický objekt Panská sýpka z Horní Suché v Dřevěném městečku. V nich jsou instalovány stálé expozice, které trvaly i v roce 2024 a vedle toho jsou využívány na prezentaci ročních nebo i kratších výstavních počinů.

Stálé expozice

Městečko pod Radhoštěm

Sušák, přízemí, od roku 2010

Autor: doc. PhDr. Daniel Drápal, Ph.D.

Rozsáhlá expozice podává výklad o dějinách Rožnova pod Radhoštěm a VMP.

Jak jde kraj, tak se stroj

Sušák, první patro, od roku 2016

Autorka: Mgr. Lenka Drápalová

Rozsáhlá expozice zacílena na prezentaci valašského tradičního oděvu od poloviny 18. století po polovinu století dvacátého.

Valašská dědina – opravdu zmizelý svět?

Dům pod Strání, první patro, od roku 2016

Autoři: Ing. Šárka Kramolišová, Mgr. Petr Lidák, Mgr. Radek Bryol, Ph.D., PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.

Konfrontační expozice pomáhá návštěvníkům lépe vnímat prostředí, do něhož vstupují v areálech VMP a dovoluje mu srovnání života našich předků a nás v současnosti.

Slavín – Srdce a duše Valašska

Dřevěné městečko – Panská sýpka (od 16. 12. 2023)

Autorka: Mgr. Kristýna Pinkrová

Za VMP garant: Mgr. Zdeněk Cvikl

Výstava věnovaná vybraným významným osobnostem, které svou tvorbou nebo profesním odkazem proslavili Valašsko a zároveň jejich ostatky jsou uloženy na čestném pohřebišti ve VMP na Valašském Slavíně.

Tematická výstava ve věžičce Libušína

Pustevny – Libušín (od dubna 2023)

Autorky: Mgr. Lenka Kučerová, Olga Holišová

Výstava zaměřená na prezentaci Pusteven jako místa v Beskydech a jejich významu.

Výstavy nově realizované v roce 2025

Valašsko sobě a národu

Sušák, první patro, od 15. 5. 2025 pokračovala i v roce 2026

Autoři: Mgr. Lenka Drápalová a Prof. doc. Daniel Drápala, PhDr.

Výstava provedla zákulisím příprav a představila nadšení a úsilí jednotlivců i oficiálních spolků vložené do společné práce při chystání velkolepé folklorní slavnosti Valašský rok 1925 a ohlédnutí za významem této akce ve spojitosti s existencí Valašského muzea v přírodě a procesy uchování a prezentace tradiční lidové kultury na Valašsku.

Úroda z polí, zahrad a sadů aneb Valašský hortikomplex

Dřevěné městečko – Janíkova stodola, 11.-19.10.2025

Autor: Miroslav Románek, Mgr. Luděk Ondruch

Tematicky zaměřená na prezentaci původních zemědělských plodin pěstovaných v minulosti na Valašsku.

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

Na přípravě níže uvedených programů se podíly všechny útvary VMP. V roce 2025 se uskutečnilo 36 programů.

Přehled programů uskutečněných v roce 2025

Valašský rok 1925 aneb Valašsko sobě a národu	23. 1. 2025
Masopust	22. 2. 2025
Velikonoce na Valašsku	19. – 21. 4. 2025
Regionální přehlídka dětských souborů	26. 4. 2025
Stavění máje	1. 5. 2025
Koncert ke státnímu svátku	8. 5. 2025
Den otevřených dveří na technickém útvaru	18. 5. 2025
Jaro na dědině	24. 5. 2025
Slabikář řemesel	31. 5. 2025

Kácení máje	31. 5. 2025
Den otevřených dveří – muzejní vily	5. 6. 2025
Pěvecký sbor Karlovjanky	7. 6. 2025
Zvonečkový jarmark	14. 6. 2025
Svatojánský podvečer	20. 6. 2025
Rožnovské slavnosti	4. 7. – 6. 7. 2025
Lázeňský výlet	12. 7. 2025
Pekařská sobota	19. 7. 2025
Romská píseň (festival)	26. 7. 2025
Anenská pouť	27. 7. 2025
Dny řemesel a setkání kovářů	2. 8. – 3. 8. 2025
Jánošíkov dukát (festival)	8. 8. – 10. 8. 2025
Starodávny jarmark	16. 8. – 17. 8. 2025
Dožínky	23. 8. 2025
Z druhé strany Radhoště	24. 8. 2025
Muzicírování se Soláněm	7. 9. 2025
Den otevřených dveří – muzejní vily	13. 9. 2025
Běh rodným krajem Emila Zátopka	20. 9. 2025
Podzimní putování s broučky	26. 9. 2025
Jsme stále mladí	28. 9. 2025
Den otevřených dveří – depozitář Frenštát	18. 10. 2025
Seznamte se s naší hájovnou	9.11.2025
Mikulášský podvečer	5. 12. 2025
Večer při svíčkách	6. 12. 2025
Vánoce na dědině	8. 12. – 17.12. 2025
Vánoční jarmark	13. 12. – 14. 12. 2025
Živý betlém	20.12. – 21. 12. 2025
Štěpánská koleda	26. 12. 2025

Náboženské obřady

Květná neděle

Bohoslužba v evangelickém kostele

Mše svatá k výročí posvěcení kostela sv. Anny

Vzpomínka na ThDr. Vladimíra Petřeka

Mše svatá za zesnulé pochované na Valašském Slavíně a dušičková pobožnost na hřbitově

Roráty – ranní mše svatá

Mše svatá – Svátek sv. Jana Evangelisty

PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

K tradiční programové nabídce VMP patří výchovně-vzdělávací programy. Jejich cílem je nejen předat specifické znalosti, ale i praktické vyzkoušení různých aktivit, proto se jedná téměř výhradně o akce pro objednané skupiny. Koncepte nabídky vychází z cyklu výročních obřadů a obyčejů, čerpá z tradičních pracovních činností typických pro život na Valašsku v minulosti nebo navazuje na konané výstavy.

V roce 2023 se uskutečnilo 9 programů, příměstský tábor a dílny pro veřejnost.

Přehled edukačních programů a aktivit

V zimě na dědinu	4. 2. – 6. 2. 2025
Sourozenci Jaroňkovi	18. 2. – 20. 2. 2025
Sourozenci Jaroňkovi	11. 3. – 13. 3. 2025
Vítání jara	8. 4. – 10. 4. 2025
Velikonoce na Valašsku	14. 4. – 16. 4. 2025
Obecná škola	10. 6. – 12. 6. 2025
Jak se učilo za císaře pána	17. 6. – 19. 6. 2025
Škola mladých odzemkářů	1. 7. – 4. 7. 2025
Jak se pracovitý valach na kotárech bavil	23. 9. – 25. 9. 2025
Dušíčkový čas	21. 10. – 23. 10. 2025
O vánočním stromečku a betlému	25. 11. – 27. 11. 2025

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

Jednou ze specifických činností VMP je snaha o vytvoření co nejvěrnějšího obrazu minulosti a ten předávat návštěvníkům. Nejinak je tomu i v případě rekonstrukce historického prostředí a modelu krajiny v rámci expozičních areálů. Údržbu zemědělských a zelených ploch zajišťuje Zemědělské oddělení, jehož hlavním úkolem je péče o jednotlivé areály muzea, zeleň, sadovnické úpravy, sezónní výsadby, rekultivační práce, prořezávky porostů a udržování pozemků přiléhajících k muzeu, jejichž celková výměra je 80 ha. Nedílnou součástí práce zemědělského oddělení je prezentace tradičního zemědělství na Valašsku, která probíhá především v areálu Valašská dědina.

Chov zvířat

VMP chová tradiční plemena hospodářských zvířat:

- **Ovce valašky** – jedná se o udržovací chov původního národního plemene, které je zapsáno v Evropské genové knize a v rámci ČR tvoří tzv. genetický zdroj Národního programu pro uchování a využití genetických zdrojů hospodářských a užitkových zvířat.
- Z hovězího dobytka prezentuje VMP chov plemen **Český strakatý skot a Česká červinka**
- VMP chová pár koní – valacha plemene **Slezský norik** a klisnu plemene **Norik**.
- Mezi drobná hospodářská zvířata náleží **koza domácí bílá**, hrabavá a vodní **drůbež a králíci**.

Pěstování rostlin

Rostlinná výroba je zaměřena zejména na prezentaci pěstování tradičních zemědělských plodin, tzv. starých a krajových odrůd, na prezentaci tradičního způsobu hospodaření, včetně zajištění krmivové základny pro chovaná zvířata.

V tzv. vzorkovně jsou pěstovány tradiční plodiny: obiloviny, okopaniny, luštěniny, technické plodiny, aromatické a léčivé byliny a hrnkové rostliny.

Ostatní činnosti

Vedle běžných provozních záležitostí v roce 2025 pracovníci Zemědělského oddělení rekultivovali prostředí v areálu Dřevěného městečka v rámci příprav na oslavy 100. letého výročí založení VMP – byly osázeny zcela nové záhonové plochy poblíž expozičních objektů. Vedle toho byla zcela zrekonstruována zahrada ředitelské budovy – provedena nová výsadba trávníků, keřů, stromů a květin.

INVESTIČNÍ A STAVEBNĚREKONSTRUKČNÍ ČINNOST

Investiční činnost

Investiční akce hrazené z dotací jsou uvedeny v kapitole Granty a dotace. Valašské muzeum v přírodě však realizovalo další investiční aktivity z vlastních zdrojů.

- **Dostavba areálu KOLibiska** – výstavba nebo dokončení objektů Chlív z Nového Hrozenkova – Vranče, soubor objektů Košařiska, dokončení drobných stavebních prvků, kamenných hromadisek, studen.
- **Nákup audiotechniky** pro pořádání programů pro veřejnost
- **Nákup velkoplošného stanu** pro pořádání programů pro veřejnost
- **Nákup nového vozidla**

Obnova a údržba památkově chráněných objektů muzea

V roce 2025 byly provedeny tyto opravy:

- Opravy fasád na provozních objektech – Jaroňkova galerie, průběžné opravy na provozních objektech
- Odbahnění rybníku v areálu Dřevěného městečka
- Oprava venkovních žaluzií na objektu depozitáře Frenštát - budova A
- Výměna bojleru v depozitáři Frenštát
- Nákup, průběžná výměna a nátěry šindelové krytiny na expozičních objektech v areálech Valašského muzea v přírodě
- Výměna hřídele vodního kola v objektu Hamr v Mlýnské dolině
- Výměna vodního kola v objektu Valcha v Mlýnské dolině
- Nákup vybavení oddělení dopravy, obnova strojního vybavení

